MAX SCHRAUT

1059

AVENTURILE LUI OLAF K. ABELSEN

EL GENTO

EL GENTO

Nr 3H 1059

EDITURA
DANUBIU

O nouă colecţie, o mare lovitură editorială !

In continuarea programului său de activitate, Editura DANUBIU va lansa în a doua parte a lunei Martie, „Colecţia CAPODOPERA“

Primul roman va constitui o revelaţie şi se va intitula

Ingerul de Aur

de FR. D. GRIERSON

Aţi citit primele aventuri ale lui „EL GENTO“ ?

In acest caz, socotim de prisos să vă mai atragem atenţia că la finele lunei viitoare editura noastră lansează

Insula disperaţilor

de MAX SCHRAUT

O nouă aventură care va ţine încordată atenţia cititorului dela prima până la ultima filă.

Aventurile lui Olaf. K. Abelsen

Nr. 1

4259

MAX SCHRAUT

El Gento

(El Gento, der geachtete)

Traducere de d.
N. PETRESCU

EDITURA DANUBIU STR. Dr. ISTRATE, 10
Of. Reg. Com. 1395/941

O nouă colecţie, o mare lovitură editorială !

In continuarea programului său de activitate, Editura DANUBIU va lansa în a doua parte a lunei Martie, „Colecţia CAPODOPERA“

Primul roman va constitui o revelaţie şi se va intitula

Ingerul de Aur

de FR. D. GRIERSON

Aţi citit primele aventuri ale lui „EL GENTO“ ?

In acest caz, socotim de prisos să vă mai atragem atenţia că la finele lunei viitoare editura noastră lansează

Insula disperaţilor

de MAX SCHRAUT

O nouă aventură care va ţine încordată atenţia cititorului dela prima până la ultima filă.

EL GÈNTO

de MAX SCHRAUT

CAP. I.

EL GENTO

Câtă vreme am trăit în lume, am avut un singur prieten.

Prietenul acesta a fost un câine, un bastard, corcitură între un doberman şi un câine ciobănesc. Cunoştinţele râdeau de mine fiindcă ţineam atât de mult la animalul acela. Il găsisem, pe vremea când studiam la Charlottenburg, părăsit pe una din aleele grădinei zoologice, tocmai când un hingher era gata să-l prindă cu şbiltul. Vreme de şase ani de zile, Malm mi-a dat în fiecare clipă dovada drăgostei şi devotamentului ei (numele ei era o fantezie a mea, o prescurtare din Malmö, numele oraşului meu natal). Nici o fiinţă pe două picioare nu este în stare de asemenea sentimente, de atâta altruism. Malm m'a întovărăşit în India, Australia şi Sumatra — acolo unde mă ducea meseria mea de ingîner. Malm

a murit pentru mine la Cota Matta în mijlocul sălbăticiei din Sumatra, din cauza unei muşcături de leopard. Aşa numitul meu prieten şi coleg Kurti a fugit, după ce n'a nimerit fiara deşi mai avea încă patru gloanţe în cartuşieră. Malm a murit pentru mine. Moartea ei mi-a dat cele zece secunde necesare spre a pune mâna pe carabina mea care sta sprijinită de un copac. Pe Malm n'o voi uita, aşa după cum nu-l voi uita nici pe Cloy Cala, araucanezul.

Cloy sta întins alături de mine în iarba stepei, pe culmea colinei, în dosul tufişurilor de spini şi a rămurişului cafeniu. Caii noştri se aflau mai în urmă într'o depresiune a terenului. Cloy jupuise tocmai o puma splendidă, îi smulsese coltii si aruncase cadavrul într'un sac [illegible] format de anele ploilor.

Deodată am văzut un om singuratic, care sosind din direcţia ultimelor înălţimi ale Andelor străbătea sesul acoperit cu nisip, căutându-şi drumul pe minăite cu un băt lung, printre muşuroaiele cârtiţelor.

Binoclul meu îmi confirma că europeanul acela fără pălărie îsi pierduse fără nici o îndoială lumina ochilor.

— Mistre, îmi spuse atunci cafeniul Cloy, cum vine om aici în singurătate? Cunoştinţele linguistice ale prietenului meu Cloy sunt atât de slabe ca si ideile lui despre religie. Răstimpul petrecut într'una din misiunile religioase americane situate la marginea celei mai [illegible] părţi ale Americii nu i-a priit de loc.

— Omul acela este vlăguit cu totul, îi explicaì eu şì mă ridicai punând mâna pe carabina mea Snìders. Să mergem înaintea luí, Cloy.., Ai dreptate, ce caută omul acela aìcî în colţul sud vestic al Patagoniei ?

Cloy Cala pornì alăturì de mine cu carabina în mâna dreaptă.

Străìnul dispăruse într'una din nenumăratele văí din apropiere.

— Mìstre, pare a fi căutător de puma, spuse gânditor prietenul meu. Poartă haínă de piele ca noì, are pîstol la curea, cuţìt şi secure mîcă. Poate căutător din sat nord golful Gallegos.

Ajunsesem pe malul sudíc al albieì râului. O ceată de struţì de pampas mici porni în goană nebună spre răsărìt, trecând peste toate obstacolele din cale cu salturi urìaşe şi dìsnăru în cele din urmă. Omul nostru îngenunchie lângă o băltoacă lutoasă turburată de păsări şí luă din lichidul acela respìngător cu un pahar de alumìnîu scofălcit. Îl observam. Dìstanta între noi era de vreo cincizeci de metrì.

Sărmanul om — ce priveliste înduioşătoare. Părul de un blond spălăcít era lung şi în neorânduìală. Barba la fel. Chipul îî era slab, ars de soare şì cu pete roşìi. Bubulitele acelea roşii aveau capetele purulente. Erau urmele îngrozìtoare ale furnicilor Chapo, care dîn fericîre sunt atât de rare în Patagonìa de sud. Semnele se vedeau pe bărbìe, pe urechî, până sub rădăcinele părului.

— Chapo! spuse Cloy ìndíferent. Bărbat e

orb de Chapo. Ştie, mistre.., Chapo mănânci stârv. Muşcă om, face bubă galbenă.

Am căutat din privire un loc unde malul să fie mai puţin abrupt şi când descoperind la câţiva paşi mai încolo, spre stânga o ridicătură de lut, voii să mă îndrept într'acolo, dorind din tot sufletul să descoper nenorocitului acela atât de bătut de soartă prezenţa noastră, oferindu-i totodată ajutor. Clov puse pe braţul meu mâna, murdară încă de sângele pumei.

— Mistre, acolo...

Arătă în depărtare spre apus...

— Vin alt om, mistre, doi om pe urma orbului. Vin călare, mistre. Vede ?

— Nu. Clov. N'am ochii tăi...

— Iei binoclu... Mai întâi ascunde. Fag acolo sunt buni...

Fagii totdeauna verzi ai Patagoniei cu rămurelele lor dese ofereau suficient adăpost. Era cu neputinţă ca omul acela călare să ne fi observat. Soarele care apunea se afla în spatele nostru, lucind mai limpede ca nici odată.

Călăreţul se apropia la pas. Văzui prin binoclu pe un telhuelh, un fiu al stepei, cu pălărie largă de paie şi costum de piele aşa cum purtam şi noi.

— Telhu scârbos a privit mereu urme dela orb. spuse Clov cu un dispreţ nemăsurat.

Căci Cloy Cala era araucanez. Poporul lui locuia cu mult mai la nord. Cum de s'a făcut ca această micuţă colonie de araucanezi să fi ajuns aici pe ţărmul golfului Gallegos n'am putut afla încă. Oamenii nu mi-au vorbit des-

pre chestiunea asta şi atunci când îl întrebam pe Cloy Cala, se mulţumea să dea dín umerí...
«Nu ştie, mistre... prea de mult, mistre...»

Călăreţul sta într'o poziţie neglijentă pe gloaba lui slabă. Dar sub largul bor al pălăriei scânteiau, neîncrezători, ochií întunecaţi aí unui fiu al stepeí, care-şi ridícă sărmanul lui cort de piele ba ici, ba colo, după cum îí trece prín minte. Loc avea destul în Patagonia, o ţară prín care poţi călări vreme de zíle fără să dai de un foc de tabără.

Telcuelhul se apropiase. Prívea în jos pe valea râului. Gloaba luí ronţăia ierburile rare şi uscate, în timp ce el sta ca o statuie în şeaua grecie lucrată chíar de el, cu puşca cu două ţevi [illegible]nită pe pulpă şí cu mâna pe trăgacíu.

Orbul se aşezase pe marginea băltoacei şi părea că vrea să se odíhnească.

Cloy dispăru, nefăcând decât un sgomot aproape imperceptíbil. După câteva minute apăru în spatele călăreţului, care descălecase şi se aşezase şi el. Se părea că telhuelhul voia să vadă ce va mai face orbul.

Pentru a urmărí mai bine cele ce aveau să se întâmple, puseî din nou mâna pe binoclu. Telhuelhul era un indivíd excepţional de voínic. Când se mişc însă pe propriile luí pícioare, avea paşii caracteristicî greoî ai tuturor ponoarelor de călăreţí, sau carî cel puţin par aşa.

In timp ce priveam plín de încordare toate acestea, ochií mí se îndreptară întâmplător şi

în altă direcţie. La vreo cincisute de metrí în spatele telhuelhului, aflându-se încă în raza mea vizuală, se găsea un şir de tufişuri, în jurul cărora cotea acuma un al doilea călăreţ, care-şi întoarse însă ímediat calul dispărând în dosul desişului. Deşí străínul acesta, care apăruse tot pe neaşteptate ca şi orbul şi telhuelhul, nu trecuse prin faţa ochilor mei maí mult de două sau trei secunde, eram totuşí convins că era vorba de o femeie îmbrăcată într'un practic costum de călărie, o europeană cu părul blond. Şeaua şi harnaşamentul calului ei nu erau lucrătură îndiană, iar saburii marí şí galbenî cu atât maî puţin. Văzusem părul eí lucind blond şi auriu sub borurile pălăríei şi avusei ímpresia indiscutabílă, că observasem un chíp de prospeţime tinerească, uşor bronzat şi cu trăsături plăcute.

O europeană în sălbătecia de aici, unde ceí maí apropiaţi albí locuiau la câteva sute de kílometri mai spre răsărit pe malul râului Gallegos?

Curios — foarte curios! Să fac oare vreo legătură între femeia aceea blondă şi orb? Urmărise şi ea calea acestui sărman şí nenorocit om care străbătea singuratec stepa?

Imprejurările acestui preludíu la o aventură ale cărei urmări îndepărtate îmi era cu neputinţă să le prevăd depe acum, erau cât se poate de bizare. Atât de bízare încât reuşíră să-mi sdruncine puţin nervii chíar şi mie care sunt foarte ponderat.

Cloy avu ghinion. Gloabele din pampas au

un nas foarte fin. Şi nu se putea spune că Cloy nu mirosea. Smoală, tutun, sânge — — era foarte greu să distingi toate miresmele năucitoare exhalate de haina lui soioasă de piele. Curăţenia nu prea era partea tare a prietenului meu. Ştia însă să mintă, să fure şi să fugă. Uneorí pornea cu o gloabă jalnică şi se înapoia aben după trei zile cu o mândrete de cal, de aceeaş culoare şi purtând acelaş semn, susţinând că a schímbat calul undeva prin văile verzi şi mănoase din nordul Anzilor. Susţìneam şi eu că l-a schìmbat — fără învoírea celuilalt proprietar, fără nici o îndoială.

Cloy avu ghìnion. Gloaba telhuelhului îl simţi şi începu să arunce. Călăreţul porni în goană.

Mă pufní râsul văzându-ì pe cei doi ìndemì luându-se la întrecere. Şi eu ştîu să fug bìne. Cei doí erau însă uluitori.

O ridicătură a terenului îi acoperi, asa că n'avuì altceva maì bun de făcut decât să stau de vorbă cu nenorocitul acela. Am sărìt pe ridicătura de lut. Orbul auzì sgomotul făcut de bucăţile de argilă care se rostogoleau, se ridică în picioare şi-şì îndreptă ochi umflaţi în direcţia mea. Ìnoteza că nu era orb, părea cu totul exclusă atunci când vedeai trăsăturile extrem de încordate şi chínuíte ale chipului său diformat.

Umblă apoi repede la tocul revolverului său, scoase arma şi o îndreptă spre mine.

— Staí! strigă el în engleză. Glasul îi era

răguşit şi fără putere, şi chiar şi braţul drept i se clătina încoace şi încolo ca un fir de iarbă care creşte într'un loc unde-i curent.

Ameninţarea aceasta nu putea avea alt efect decât acela de a induioşa.

Când am făcut încet vreo câţiva paşi într'o parte, capul străinului rămase îndreptat în aceeaş direcţie. Omul era orb!

— Nu te teme, îi spusei prieteneşte. Sunt european ca şi dumneata şi..,

— ...Europenii sunt cei mai mari ticăloşi.

— Nu te înşeli prea mult... In ceeace mă priveşte nu mă prea socotesc dintre aceia carí formează cel mai mare contigent al halmanalelor. Mi-am luat rămas bun dela civilizaţie. M'am săturat de ea după opt luni de zile de închisoare pe care am íspăşít-o nevinovat.

— Ah... asta-mí place... Zâmbí ironic, da faţa sa desfigurată luă un aspect îngrozítor de schimonoseală. In cazul acesta, ne putem da mâna, sír... Iţi sunt coleg, puscăriaş în rezervă, care am fost închis tot fără vină. Poate că cunoştí închísoarea dín Valdivia.

— Nu. Pe aia nu. Cred însă că te pot ajuta acuma cu ceva. Parî înfometat. Imî dai voie...

— Mulţumesc, sir. Cum te numeştí?

— Príetenii mei indieni mă numesc acuma în dialectul lor stâlcít anglo-spaniol, El Gento, nume prin care vor să exprime ceva foarte onorabíl, anume o contopíre a noţiunílor de domn şi bărbat. Pe vremurí, însă, mă numeam altfel.

— Înțeleg, spuse orbul, cu capul întors spre stânga, unde calul tehuelhului păștea puținele smocuri de iarbă.

— E cineva acolo, El Gento? mă întrebă el dovedind prin aceasta că avea un auz excepțional de ascuțit.

— E numai un cal, răspunsei ocolind precizarea, căci voiam să cercetez dacă omul acesta știa ceva de urmăritorul său indian și dacă nu cumva ascundea adevărul. Mi se părea puțin cam neverosímil ca un întemnițat dela închisoarea din Valdivia, să fi ajuns tocmai până ací în colțul sudvestic al Patagoniei. Orbul făcea, în genere, impresia ca și cum întâlnirea cu mine nu i-ar fí fost de loc pe plac, lucru care era fără îndoială cât se poate de bizar la un individ care nu putea înainta decât pipăind terenul cu un băț și care ar fi murit negreșit înfometat prin meleagurile acestea fără ajutor străin.

— Probabil că este calul dumítale, El Gento? spuse el indiferent. Să ne așezăm... Sunt ostenít. Furnícile acelea teríbile m'au araniat în felul ăsta într'o zi când am zăcut mai mult timp fără cunoștință într'una din pădurile de conífere depe căile Anzilor. Poate că am merítat-o. Am orbit. Probabil că ai băgat de seamă.

Spunea toate acestea cu o indiferență lipsită de orice consolare, care mă impresiona într'un chip straniu.

L-am dus deoparte la o piatră și m'am așezat alături de el, evitând să-l privesc, căci

chipul luí desfigurat mă făcea să mă înfior şí-l întrebaí când a fugit dín Valdivia.

— Ai tot dreptul să-mí ceri informatií asupra persoanei mele, spuse el cu acelaş ton plat al unuí om, pentru care víaţa nu maí înseamnă nimic. Imi permíţi să-ţi spun şí de aicí înainte tot El Gento? Dece să întrebuinţăm în sălbătecia de aicí fraze de salon? Numele meu este Van Braanken, olandez de naştere, după aceea supus german, posesorul unei ferme în Africa de sudvest germană. Am pierdut totul în urma războiului, am devenit muncítor cu ziua, până ce am sosit anul trecut la Valdivia şí am luat postul de contabil la senor Manuel Mastílo, unul dintre cei mai bogaţí crescători de oí din Chili. Ceeace s'a întâmplat apoi este tot atât de banal ca şi întreaga mea viaţă, care nu-i altceva decât un lung şir de ghínioane. N'am avut níciodată noroc, dar niciodată. Din toate câte am făcut — după ce am pierdut la vârsta de optsprezece aní pe părínţíi mei — nimic n'a eşit bine. Astăzi am treizeci şí cíncí de ani — şí sunt o fíinţă de plâns care n'are tristul curaj de a-şí sbura creerii cu un foc de revolver. Pe vremea când eram contabil, la senor Manuel Mastilo, mí-au díspărut dín cassă câteva mii de mărcí. S'a spus că bineînţeles eu am furat banii. Şí am fost condamnat cu toată blândeţea la un an de zíle închísoare. Noi, condamnaţií eram întrebuínţaţi la construirea noului cheíu în port. Am sărit în apă într'un moment

când nimení nu lua seama la míne, m'am strecurat sub un podeț și n'am fost descoperít. In timpul nopții, am fugít maí departe, am furat un cal și m'am îndreptat spre sud, evítând mereu locurile care erau maí locuíte. Odată cu calul, am luat hainele astea de piele și armele. Omul căruía i-au aparținut a trebuít să-mi dea tot ce a avut la el. L-am doborât și l-am legat. Vezi, El Gento, până atunci am fost un om totdeauna gata să sară în ajutor și plîn de tact, având oroare de orîce act de violență. Atunci n'am putut proceda însă altfel. Nevoia nu cunoaște lege. In felul acesta am ajuns în cele din urmă, peste Anzi. După aceea, am căzut în pădurea de conífer', cu cal cu tot... príveşte te rog..»

Dădu de o parte un smoc de păr... Și văzuí atunci o rană la cap, care era înconjurată de băşici cu puroi.

— Am zăcut vreme de câteva ore fără cunoștință... Când m'am trezit. în jurul meu era noapte adâncă. Eram orb... furnicile...! Auzisem despre bestiile acelea mici. De data aceasta le-am cunoscut pe pielea mea. Imî dădeam seama că bietul meu animal zace cu gâtul rupt alături de mine. Atunci am pornit maí departe și apoi... ei apoi ce să mai fie? Viața? Mai are vreun rost? Dumneata aî mai voi să trăești dacă aî fi orb? Cinstit?!

— Nu!

— Ei vezi? Și, cu toate acestea, mă agăț de existența aceasta jalnică. Sau mai bine zis: eu... n'am dreptul să mă lepăd de ea. Nu sunt las. Poate că m'aî înțelos greșit adineauri. Nu

am voie să pun mâna pe pistol. Trebuie să îndur ceeace socotești că este moarte ta. Și numai Dumnezeu știe câți oameni am ucis înșăsit... Era prîn anul 1915 în Africa de sud vest. Mă căsătorisem de curînd. Ferma mea se afla la margìnea pustiului Kalahari. Negrii deveniseră tot mai obraznìci în urma atâtărilor. De mine nu se temeau. Fusesem totdeauna «badea cel bun». Intr'o seară m'am înapoiat după un drum călare ceva mai îndelungat. Casa mea era în flăcări. Negrìi atâtați dansau beți în jurul focului, ìar tânăra mea sotie zăcea moartă în mìca grădină dîn fața caseî. Și eu am fost primit cu gloanțe. Am fugìt.., și aceasta a fost o laștate, El Gento. N'aș fi trebuit s'o las pe moartă cu nicì un pret pe seama bandei aceia de fiare. Astăzi, nu se mai poate îndrepta însă nimic dìn toate acestea. Iar eu... eu sunt orb azî... nici asta nu se mai poate îndrepta... Totul trebue ispășit, absolut totul m'auzi, El Gento?

Urmă o pauză mai îndelungată. Ce era să mai spun? Să-l consolez, să încerc să ridìc moralul acestui om? In sinea lui era un înfrânt. Imi dădeam perfect seama. Tăcui.

Soarele cobora mereu spre asfințit. Se apropìa amurgul. Imi readunaì toate puterîle.

— Iți voi curăța cum trebue rana pe care o ai la cap, ca și ochii, după care te voi pansa, îi spusei eu. In ploscă, am nîște coniac, iar ceva mai încolo este un ìsvoraș. Să mergem acolo.

Il condusei. Jucaì apoi rolul de doctor. Ochii luì Braanken erau cu totul lipiți de puroi,

pleoapele erau diformate din cauza umblăturii, iar pupila pe care o puteai observa prîn mica crăpătură care se forma prin apăsare asupra pleoapelor erau acoperite de o pieliță albăstrue. Ochii erau morți, stinși.

Braanken nicî nu clipì atunci când îi curățai rana și o spălai. In genere, uriașul acesta cu umeri lați, care avea vreo șase picioare, era trupește în starea cea mai înfloritoare. Trebuia să aibe puterî imense. Probabil că cele două luni de călărie prin singurătăți și munți îi antrenaseră admirabil mușchii.

Mă îndoîam oare de spusele sale? — Nu. Povestirea lui fusese atât de simplă încât nici nu încăpea îndoială că era adevărată. Nici un cuvânt prea mult, nicî unul prea puțin. Nici o întorsătură de frază căutată — nicî o scuză, cu privire la fuga sa lașă din Africa. Cu toate acestea... Am un simțământ special pentru lucrurile care nu sunt spuse. Iar telhuelhul acela pe care fără nici o îndoială il va aduce peste puțin târâș prietenul Cloy se afla în legătură încă nelîmpede cu van Braanken. Ei, toate acestea se vor lămuri mai târziu.

Braanken mulțumi scurt după ce îl pansai cu toată grija. După aceea, l-am lăsat singur vreme de o clipă, adusei caii noștri și pielea pumei depe colina pe care stătusem la început și privii cercetător în jur căutându-l pe Cloy Cala. Se întunecase binișor. Stena era pustie. Grijă de Cloy? Ah. nu! Cloy Cala ar fi dat gata chiar și șase telhuelhi.

Deoarece vadul uscat al pârâului nu se prea

potrivea pentru lagăr, ne-am îndreptat spre un grup de stânci din apropiere, în mijlocul cărora ducea o întrare destul de îngustă, dar unde se afla în schimb o iarbă deasă care invita la odihnă. Stâncile erau acoperite de spini şi ramurì de pania care aveau ghimpî lungi cât degetul. Aci ne aflam atât noi cât şì caii în cea mai deplină siguranţă. Prinsesem şi gloaba aceea a telhuelhului. Braanken, întins pe pătura mea, mâncase patru bucăţi de carne friptă şi adormise. Aprinsesem focul în imediata apropiere a intrării dintre stânci, iar lumina aceea trebuia să-i fie suficientă ca indicatoarea direcţiei lui Cloy chiar şi în timpul nopţii.

Scosei şeaua depe calul indianului. De ea, erau legaţi doi saburi primitivi făcuţi din piele. In ei, găsii optsprezece mii de dolari în bancnote chiliene, hârtii pe numele Peter van Braanken şi fotografia unei impozante şi tinere femei.

Nu era nevoie de un cap prea luminat spre a aprecia la justa ei valoare această descoperire. Braanken mă minţise. Dacă ar fi căzut cu adevărat cu calul său şi dacă toate lucrurile acestea, banii, hârtiile şi fotografia fiind ale lui s'ar fi aflat în saburii calului cu care se prăbuşise nu le-ar fi lăsat cu nici un preţ acolo, ci le-ar fi luat cu el.

Pe spatele fotografiei se afla scris în limba germană:

Iubitului meu,

Ana

Winhuck, Iunie 1914

CAP. II.

CAII NOŞTRI

Cuprinsul saburilor indianului nu se limita însă numaí la lucrurile acestea. In afara obiectelor pe care le posedă în mod obişnuit un telhuelh pe jumătate civilizat, un popor care se află dealtfel din punct de vedere spiritual şi trupesc cu mult în urma araucanezilor, am mai descoperit un ordin dín argint, atârnat de o panglică de mătase roşie cu galben, pe jumătate decolorată. Medalía aceasta avea în mijloc un blazon de emaíl, cu imaginea unui índian care călărea pe un armăsar negru, ţinând în mâna dreaptă o lance lungă. In jurul ímagineí se putea citi în límba spaniolă următoarele cuvinte: «Orelio Antonio I, Araucania».

Un ordin? Araucania?

La urma urmeí, chestiunea aceasta mi era indiferentă. Cine putea să ştie de unde îl furase índividul acela arămiu pe care-l urmărea acuma prietenul Cloy.

Cloy... unde s'o fi aflând?

Era aproape ora unsprezece.

Maí aruncai câteva lemne pe foc... Vreascurile trosneau. Braanken dormea adânc somnul celuí sdrobit de oboseală.

Luaí carabina mea cu repetiţie şi făcuí câţiva paşi prín stepă. Luna pluteа ca o pată luminoasă în spatele norilor străvezii. Era cam besnă. Câteva umbre trecură fulgerător

pe lângă mine: erau câini sălbateci tot atât de numeroşi prin meleagurile acestea ca şi struţii sau armadílíi.

In jurul meu, era linistea şi întinderea vastă a acesteí ţărí care nu se prea teme de suprapopulare. Pe stânga, vedeaí gheţarií şi câmpiile de zăpadă ale Cordîlierilor, la dreapta, linía ondulată şi fără sfârşit a Pampasului sărac în ierburi. Fire de iarbă lungi şi de un galben roşcat fâşâiau uşor în bătaía adíerii vântului de seară, iar chiţăítul încet al şoarecilor de câmp se amesteca cu ţârâitul lăcustelor mari, pe care le aprecía chíar şi Cloy ca delícatese, la fel ca şí negrii dín Colonia Capuluí.

Nopţí ca acestea m'au transpus totdeauna în dispoziţia pioasă a unuì credíncios frecventator al bísericelor. Spun aceasta deşi dela noaptea aceea pe care am trecut-o în apropierea muntelui Huar, au trecut multe luni de zile. Nu mă grăbesc să încredíntez hârtiei amíntirílo mele. Adesea îmí lipseşte pentru aceasta chiar şi lucrul cel maí trebuíncios: hârtia. Căcî în colonia araucaneză dîn golful Gallegos nu există nici o fabrică de hârtie şi nici măcar o librărie, far localitatea cea mai apropiată de unde se pot cumpăra asemenea lucruri, adică creíon, cerneală, peniţe, hârtie, se află numai la două sute de kilometrí distanţă... Numaí... Orice s'ar spune, tot aí de mers călare cel puţin o zi si jumătate.

Muntele Huar... Voi maí vorbi despre chestiunea asta. Poate că as fi trebuit să-l pome-

avea ceva mai inimic. In fine, până acum tuneso important, numaî ca ţintă a expediţiei noastre vânătoreştí. Puma, pe care au dibuit-o tovarăşii meî şí ai lui Cloy. Chubur şi Chíco, tot niște araucanezi, fusese jupuít de piele. Rolul său în povestea asta se terminase prin urmare. Nu însă rolul muntelui Huar. Rolul muntelui va începe imediat. Mai întâi a venit însă ceaţa subţire a pampasului, o consecinţă a schimbărilor marî de temperatură dintre zi şí noapte şi a apropierií văilor umede ale Anzilor, prin care curg pâraíe cu apa rece ca ghiaţa, izvorâte din poalele gheţarilor. Da, ale gheţarîlor... Poate că dintre o mie de europeni să se afle unul, care să ştie că acest colţ sud vestic al Americií adăposteşte un colt de Groenlanda, şi anume un gheţar în Insulele Wellington, care ajunge până în apele oceanului şi a cărui massă de ghiaţă, ca urmare a faptului ştíut de toată lumea că gheţarií se mişcă, se frânge la malul abrupt al oceanului, formând apoi icebergurî plutitoare în toată regula... icebergurí de origină sud americană.

Se lăsa ceaţa. Nu o ceaţă ca aceîa de la atât de temuta strâmtoare Magelan. Nu, cî numaí văluri subţirî de ceaţă, care erau ceva mai dése din loc în loc, resfirându-se imédiat, spre a se reface în alte locurí... totuşi ceaţă.

Şi asta era fără îndoíală foarte neplăcut pentru prietenul meu Clov. Fără îndoíală că el posedă simtul orientării al unuí norumbel călător. Dar dacă, cum era dealtfel foarte

probabil, trebuise să urmăreascâ vreme mai îndelungată pe telhuelhul fugar, atunci nu se putea să regăsească prea uşor petecul acesta de loc — strădanie grea cu tot focul pe care-l aprinsesem. Impotriva acestei situaţii, nu era nimic de făcut.

Sau — ce ar fi fost dacă trăgeam câteva focuri de armă din răstimp în răstimp?! In cazul acesta, s'ar fi trezit însă Peter van Braanken, căruia îi doream din toată inima să se odihnească, chiar dacă mă mintise. Unui orb i se iartă multe. Mă depărtai prin urmare cam la o sută de metri spre nord de stânci, până ce ajunsei pe culmea oarecum plată a unei coline. De acolo, trăsei primul foc. Dar pocnetul slab al revolverului meu automat, nu putea să-i folosească prea mult prietenului meu Cloy, după cum îmi dădui imediat seama Nu, în nici un caz nu aveam să mai prăpădesc încă un foc în scopul acesta. Prin urmare, stânga împrejur şi înapoi la locul unde-mi stabilisem tabăra..

Stânga împrejur.. Nu. rămăsei locului.. Priveam ţintă prin văluríle subţiri şi cenuşii.. eram într'o stare bizară. Am asistat pe vremuri, pe când eram încă un băietel, la o sedinţă spiritistă care se ţinea în biroul tatălui meu, privind pe gaura cheii. Era cam la vreun an dela moartea mamei, iar tatăl meu sdrobit de durere, îşi dăduse seama deabea după moartea tovarăşei lui de viaţă, de ceea ce pierduse. astfel că deveni spiritist, spre a intra în legătură cu moarta luí iubită. Pe vre

mea când ea, bernineză plină de viaţă, începu să se ofilească în Suedía aceea raţionalistă, tatăl meu nu-í văzuse calităţile. Iar eu, unícul copil al acestei căsătorii nefericite nu i-am iertat niciodată acest lucru. Am privi prin urmare pe gaura cheíi — iar înăuntru, în faţa perdelei negre era o statură albă.. Mă strecurai cuprins de groază în pat. Dealtfel toată apariţia aceea a fost numai o înşelătorie grosolană, după cum s'a constatat maí târziu, iar fata a renunţat la legăturíle lui cu oamenií acei sumbri şi cu toţíi înşelătorí. Cu toate acestea, tot fusese uşurat de câteva sute de coroane.

Mă aflam într'o stare extrem de bizară.

Jos, la poalele colineí erau níşte tufişuri întunecate. In faţa lor plutea ceva alb şi fantomatíc încoace şi încolo.

Aici în stepa patagoneză—o fantomă! Drace! Nu putuí să nu surâd...

Bíne înţeles că trebue să fie Clov care-şi îngăduie să-mi joace o farsă!..

Hm — Clov....! De unde să aibă însă veştmintele acestea albe şí fălfăitoare?

Incercai să dístíng ceva mai limpede capul acestei făpturí enigmatice. Era însă cu neputinţă.. Acolo unde ar fí trebuít să se afle capul era numai o pată albă

Cindat!..

Arătarea aceea plutea realmente.. Vedeam limpede tufíşurile care se aflau între sol şí făptura aceea..

Ce era, prín urmare? Cloy? Nu! — Atunci ce? Cine?

Dacă s'ar fi aflat prín apropiere vreun sat de telhuelhi, m'aş fí gândit că-i vorba de scamatoriile ridícole ale unuí vrăjitor al satului.

Dar ce stau să-mí frământ mintea, îmi trec cu fulgerător prín cap...

Cine are o carabină Sniders şí un pistol automat Mauser, acela îndrăzneşte să dea piept cu tot ceeace se míşcă în cuprínsul pampasului.

Coborâi colina. Aha, fantoma nu prea avea chef să aibe de a face cu mine, se dădea înapoí şi plutea mereu maí înapoí din faţa mea...

Staí tu, băete...

Incepui să alerg.. Şí eu ştiu să alerg..

Dar stafiile sunt cu mult mai sprintene şi în afară de asta... josnice... Stafia aceea albă dispăru díntr'odată din fata ochílor meí...

Mai făcui încă treí salturí şi mă prăbuşíi în vid.. un perete drept... ţărmul unuí pârâu care curge numaí în timp de ploaie.. dín fericíre nu avea mai mult de cincí metri. Cu toate acestea. m'am lovit sdravăn la genunchi şí la mâíni de lutul tare. sí, printr'o adevărată minune, nu mí s'a sfărâmat carabína cu acest prílej.

De regulă, înjur foarte rar. Este inutíl. Nu se schimbă nimíc. nicí chíar cu cele mai savuroase înjurături. Stafía mea díspăruse iar eu eram acela care rămăsesem de ruşine. Aş fí trebuit să amenint şí să trag. Mare măgar! Pardon, nu trebue să înjur!

De un singur lucru eram însă sigur: prin apropiere, trebuíau să se afle telhuelhi noi mazí, iar preotul satului, alías vrăjitorul îşi permisese o mícă năzdrăvănie nocturnă cu míne. Bine, bine — mâíne în zori vom face împreună cu Cloy o vízítă domnilor acestora şi, atunci, domnul popă va scăpa, în mod sigur, de frumoasa şí lunga sa cămaşe albă.

Am eşit din groapa mea de lut şi m'am îndreptat din nou spre acea colină, unde observasem prima dată «stafia». Indivídul acela trebuìa să fi lăsat în orice caz ceva urme. Aprinsei bricheta şi cu un smoc de ìarbă în flăcări începui să cercetez solul. Şi aci locu'au armadilíi. In căutarea hranii lor, araseră pur şi símplu pământul. Găsii numai o serie de găuri, care mă făcură să trag concluzía că vrăjitorul telhu întrebuinţase catalíge. Indivídul acela era un adevărat geníu. Catalige! Fără nici o îndoială că şi puştaníí cafeníí aí lui Cloy se pricepeau deacum să umble pe catalíge.

Ceaţa se îndesise. Limbîle foculuì lagărului nostru aruncau lumìni palide prín negură. Mersei într'acolo puţin cam supărat, dar cu toate acestea amuzat...

Oricum, era în toate acestea o dìstractie.

Dar finalul serìos maî avea tot timpul să se producă.

Trei caí trecură în goană mare pe lângă mine.

Il auziì pe Braanken urlând:

— El Gento... aici!

Privìi pe urma celor trei caî aì nostr'..

Tropotul se pierdu...

Braanken mai urlă odată... Alergai într'acolo... sta în faţa stâncii.::

— Dumneata eşti, El Gento?

— Da — dar ce dracu s'a întâmplat aici?

— Nu ştiu... M'am trezît deoarece caii erau nelinişţiţi... am auzit apoi cum au pornit-o în goană...

Eram furios. Cum de m'am lăsat dus în halul ăsta! Mă atrăseseră de oparte, hoţii de caî, telhuelhii... Fără nîci o îndoială că unul dintre ticăloşii aceştia era atârnat în spatele unuia dintre cai.

Straşnică stafie — mare idiot maî eram şî eu. Seile mai erau aicí — toate... Numai saburiî lui Braanken lipseau. Sau mai bine spus: acelea ale caluluí telhuelhuluí în care găsisem obiectele pe care le-am enumerat ceva mai sus. In fine pierderea aceasta era dureroasă. Dar caiî!

Da, da acesta era sfârşitul seríos al chestiunii!

Când îi povestii lui van Braanken de acea faimoasă stafie, spuse dând din cap:

— Eu, în locul dumitale, aş fi tras prompt, El Gento... M'as fi gândit imediat la vreo ticăloşie oarecare. Prietenul dumitale Cloy n'avea ce căuta în toată chestiunea asta.

— E uşor să vorbeşti, van Braanken. Ceeace mă face să-mi fie groază este că Cloy va râde de mine. Cloy devine uneori extrem de obraznic. Noi europeníi nu-l impresionăm absolut de loc. Şi-a dat de mult seama că noi suntem cu mult mai înapoiaţi decât araucaneziì în ceeace

privește finețea simțurilor. Nu scapă nici o ocazie ca să mă facă să-mi dau seama de lucrul acesta. Dar din moment ce tot te-ai trezit, am să văd acum puțin de rănile pe care le ai. Apropie-te mai mult de foc. Așa...

Și văzui din nou ochii aceia umflați și purulenți cu pupilele alburii... Uitai că van Braanken mă înșelase. Oricine ar fi fost în locul meu și ar fi avut atât de aproape chipul lui van Braanken, i-ar fi vorbit pe un ton de repros. Eu însă îi spusei calm:

— Dece m'ai mințit, van Braanken? Erai urmărit de un telhuelh, iar acesta, la rândul lui, de o călăreață blondă, despre care știu tot atât de puține lucruri ca și despre tine. Pe femeea aceea, am văzut-o numai vreme de câteva secunde. Joacă cu cărțile pe față, van Braanken. Cu minciunile, nu ajungi departe, chiar și aici în pampas, departe de lumea care este toată numai o minciună

CAP. III

STAFIILE NISIPURILOR

Terminasem cu legatul pansamentelor. Faptul că mai consumasem încă o bucată din cămașa mea de pânză n'avea nici o însemnătate. Cloy nu purta decât cămășile tesute de soția sa din cea mai fină lână de guanaco. Pe mine mă supărau dacă le purtam pe pielea goală.

— Nu te-am mintit, declară foarte liniștit van Braanken și luă țigara pe care i-o băgai în

mână. — Cum de ți-a trecut prin minte, El Gento?

— Fiindcă am găsit în saburii telhuelhului, carî au fost furați acum, lucruri ce-ți aparțineau.

— Ah... prin urmare individul acesta a fost... El m'a prădat. Vezi, lucrul acesta am uitat să-l mai spun. Dece nu mi-ai vorbit imediat? Gândește-te cât de prețioasă îmî era fotografia răposatei mele soții. Cât de prețioasă! Și hârțiile mele! Am zăcut doar atâta vreme fără cunoștință după căderea calului meu... Ticălosul acela de telhuelh credea probabil că am murit...

Să fi fost oare adevărul de data asta?

Fără îndoială, nu mă gândisem până în clipa aceía la posibilitatea jefuirii unui cadavru. Suficiente argumente pledau în favoarea el. Mai era însă o singură chestiune: să fi uitat oare Braanken cu adevărat, că fusese prădat luându-i-se lucruri care erau extrem de valoroase pentru el, după cum a precizat singur?

Ii aprinsei țigara. Sedea fumând cu calmul unui om care are conștiința împăcată. Expresia chipului său (dacă se mai poate numi chip fața asta îngrozitor de plină cu bube!) nu trăda nimic care ar fi putut să-mi sporească neîncrederea.

— Dar banii? întrebai eu după o vreme.

— Banii? spuse el uimit.

— Da, optsprezece mii de dolari în bancnote de Chili...

— Cum asta — o sumă atât de mare! N'a-

veam n'ci un cinci. Poate că omul căruia i-am furat armele şi calul să fi avut banĭ la el. Nu l-am luat eu. Nu ştiu nimic de bancnotele aceleea...

— Dar decoraţia?

Era şi mai uimit.

— Decoraţia? Glumeşti? Cum să o fi căpătat eu? Şi telhuelhul... asta e şi mai de neînţeles!..

Îi cercetaĭ faţa.

— Da, foarte curios... şi-i descrisei decoraţia de argint.

Se plecă.

— Nu ştiĭ nimic despre regele alb al araucanienilor. El Gento? Nimic despre avocatul francez Touners, un temperament de adevărat aventurier, care a devenit prin 1865 Mare Toquĭ al araucanezilor şi care a dus război vreme de ani de zile cu Chilĭ, ca Orelio Antonio I, până ce campania din 1870/71 a făcut să înceteze subvenţiile din Franţa, iar Chilĭ a izgonit pe aventurier?

— N'am idee! Şi aş vrea să-l văd pe europeanul de cultură medie, care să aibe cea mai vagă idee de toate acestea. Toate acestea sunt fapte precise? întrebaĭ eu cu îndoială.

— Precise! Tounens acesta a fost un geniu. Pe când mă aflam la Valdivia am citit mult în biblioteca de acolo şi am găsit şi cele două lucrări ale sale «Urcarea mea pe tron» şi «Araucania», care au apărut prima dată la Bordeaux în 1878 — sunt cărţi foarte interesante — adevărate romane. Decoraţia aceea datează prin urmare fără nicio îndoială de pe vremea dom-

niei lui asupra a peste o sută de mii de indieni sălbatici şi îndrăzneţi.

Trăgeam gânditor din ţigare. Mă gândeam la prietenul meu Cloy, la mica aşezare araucaneză dela golful Gallegos. Care camarazii mei de acolo — şi neîndoios că-mi erau camarazi — să fi fugit izgoniţi de chilieni, din pricina celui «rege» al lor ? Erau atât de tăcuţi oridecâte ori venea vorba despre pricinile emigrării lor aici pe ţărmul golfului Gallegos ! Ştiam numai că locuiau acolo de aproximativ cincizeci de ani. Şi data aceasta coincidea cu prăbuşirea majestăţii regale a lui Tounens: 1870 !

— Braanken...

— Da ?

— A pomenit oare Tounens undeva în cărţile sale că se căsătorise cu o araucaneză?

— Desigur... A părăsit-o atât pe ea cât şi pe copiii lui şi s'a refulgiat în Franţa unde a trăit mai departe cu un particular oarecare. Probabil că a câştigat cantităţi însemnate de aur cu prilejul afacerilor lui ca rege, căci viaţa pe care a dus-o în Franţa a rămas tot princiară, aşa după cum reiese din amintirile sale.

— Dar copiii lui, van Braanken?

— Stai să mă gândesc... Chilianul avut tot interesul să isgonească familia lui Tounens sau s'o închidă. La sfârşitul cărţii sale «Araucania», arată că familia sa se află în siguranţă, că şi-a găsit împreună cu un grup de credincioşi o nouă patrie. De ce te interesează atât de mult chestiunea asta. Fl Gento?

Nu-i răspunsei. Privii întâmplător spre intrare. Cloy Cala se afla acolo sprijinit de o

atâncă, despărţit de noi numai de foc, ĭar ochii lui negri şi scânteetori mă priveau drept în faţă.

— Cloy!

Sării în picioare.

— Aici, spuse el rece. Telhuelh fugit... prea mulţi... Cloy nu vrea a trage. Dece lumină? Fără rost...

Se apropiă aşezându-se alături de noi. Chipul său îndrăzneţ şi mândru, cu profilul precis tăiat, îmi părea acum, mai atrăgător decât altădată. Ii întinsei mâna.

— Bine că te-ai reîntors, Cloy... Ne-au fost furaţi caii...

— Cloy vede... caii nu-i. Cine-i?

Ii povesti. Dădu în repetate rânduri dín cap...

— Erau douăzecí de telhuelhí murdari, mistre Abelsen... tabăra lor aproape... luăm caii... haí cu míne. Iei binoclu. Muntele Humr este destul de înalt. Vedem lagărul, apoi într'acolo unde vedem foc. Caii luăm, după aceea vrăjitorul símte lasso...

Să simtă lassoul! Prin urmare să le dea bătaíe întocmaí ca şi ştrengarilor lui Cloy.

Programul îmi era pe plac. Ce să ne facem însă cu Branken?

— Vrei să ne aştepţí aíci, Braanken? Va dura cu siguranţă câteva ore...

— Nu mi-e frică, El Gento...

Cloy îl priví pătrunzător pe orb.

— He... El Gento spune? Asta face numaí

araucanezi, mistre Braanken... nicí eu... mistre Karl Olaf prìeten dela eu...

Trăsăturile desfigurate ale luí Braanken trădară o urmă de surâs.

— Nu fără îngăduinţă, Cloy... Karl Olaf n'are nímic împotrívă — şí după o scurtă pauză: — Lăsaţi-mă singur fără nicío grije. Dacă-mi puneţî lemne la îndemână am e" grijă să întreţin focul. Nu prea cred ca hoţíi de caí să mai revie.

Impreună cu Cloy pornirăm. Muntele Huar ne chema spre el nu prea prietenos, cu una din coaste cam prăpăstioasă şi stearpă, cu cealaltă acoperită de o vegetaţie de tufişurí extrem de deasă. Ìi povestí lui Cloy de amazoana aceea pe care o văzusem la capătul tufíşurilor. Clov spuse, fără nici un ínteres:

— Fost fată telhu şi şea furat, mistre Karl Olaf... Multe femeí telhu fără sânge curat, şi blonde ele. Aícì nu-í europene. Numai la ferma Gallegos... ştie asta...

Voi totuşí să afle tot felul de amănunte în legătură cu stafia care mă atrăsese din lagăr.

— Te îndoestí că era un telhuelh? îl întrebaì eu uluit de toate amănuntele pe care le cerea.

Făcu un semn vag cu mâna şi tăcu. Urmă o ascensiune grea pe Huar. Ajunserăm în cele din urmă sus pe culmea accídentată a stâncii. Văzuì prín binoclu, cu toată ceaţa, cínci puncte strălucitoare departe spre răsărit.

Cloy întrebuínţă şi el instrumentul. Se în-

lourse apoi spre sud, unde se vedea la aproximativ cinci sute de metri focul lagărului nostru.

— Uite, te rog, mistre!

Imi dădu binoclul.

Şi văzuí...

In spatele stâncíi se mişca o siluetă având un băţ în mână, mergea în sus şi în jos: Braanken.... îngenunchíă deodată..,

Se ridícă după o clipă...

— Eí? întrebă Cloy.

— Braanken a dispărut din nou între stânci, spusei eu şí băgai binoclul înapoi în toc.

Cloy începu să coboare. Era dírect uluitor cu câtă îndemânare se căţăra. Un ghíd din Alpi ar fi obţínut din partea luí numaí un surâs milostiv. Şí eu trebuia să-l urmez. Dacă săreа peste o prăpastíe, eu trebuia să fac acelaş lucru — şí-l făceam, îmi redactam maí întâi în minte de fiecare dată testamentul. Mí-am întocmit de mule orí testamentul, dar moştenitorii inexistenţi au plecat cu mâna goală. Corpul meu antrenat cu mult mai înainte în chíp perfect, maí învăţase câte ceva în ultímele săptămâni petrecute în golful Gallegos.

Trecusem de muntele Huar şí acuma mergeam spre răsărit — şí aceasta într'un tempo care í-ar fi făcut să se îngălbenească de ciudă pe bersaglierii ítaliení cu pasul lor gímnastic.

Şi în afară de aceasta, Cloy mai era şi într'una din zilele sale de vorbărie. Vorbea despre inteligenţa animalelor din stepă. Susţinea totdeauna că inteligenţa animalelor nu este cu nimic mai prejos de aceea a oamenilor. Atribuia mai ales caílor calităţi spírituale care erau grozav de exagerate. In contradicţie cu mine nu prea aprecia însă câínii.

Vântul se înteţise simţítor, íar vălurile de negură nu putură rezísta acestui curent rece. Era pentru prima dată de când mă aflam în stepa patagoneză că mergeam mai multă vreme pe jos. Cine nu este oare aicí călăreţ, unde şi cel mai pârlít om este în stare să-şi facă rost de un cal? Pentru trei femele sănătoase de guanaco, capeţí un animal perfect. Iar guanaco este capra depe lângă casa patagonezului, trăínd în turme mici, furnizând acestor seminomazí, fie că sunt araucanezi sau telhuelhi, absolut totul.

Apreciasem distanţa până la focurile pe care le văzusem, la aproximativ o mílă şí jumătate. Pe la ora treí şi jumătate de dimíneaţă, la primele lumíní ale zorilor, în timp ce ne aflam în apropierea uneí păduríci, Cloy, care nu greşea niciodată, spuse ca un cunoscător al locurílor că telhuelhíi se aflau, acum, în imediată apropíere.

Trebue să precizez dín timp că telhuelhii aceştía nu maí pot corespunde în níci un fel idealului unuí flăcău romantic despre indienii sălbatecí. Vremurile când indíenii triburilor sud americane duceau o viaţă de halducie

trecuseră de mult. Fără îndoială că-şí mai aminteau de faptele sângeroase ale strămoşilor lor, dar aproape că nu mai erau deloc periculoşi, având faţă de eí, dín prima clipă, o atitudine sígură.

Eram prudenţi cu toate acestea. Ne strecurarăm prin pădurice şí văzurăm, în faţa noastră, câteva focuri care se stíngeau. Afară de asta nimic. Dar ceva mai încolo se aflau legaţí scurt cu lassoul de un fag, treí caí: caíi noştri şi acela al telhuelhului, care scăpase urmăririi luí Cloy.

Cloy păru uluít. Apoi porni în goană. Urmele numeroase ale taberií mai erau lesne de văzut. Telhuelhíi fugiseră însă. Sentinelele lor ne văzuseră probabíl din tímp.

Cloy înjura ca o gaiţă. Tare i-au fi fost pe plac să-i administreze câteva cu lassoul, vrăjítorului.

— Mistre urmărim.. spuse el apoi.

— Pentru ce, Cloy?

— Aí dreptate.. înapoi.. telhu murdari poate fugí..

Să călăreşti pe caii deseuaţi nu prea este de glumă. In afară de aceasta vântul matinal devenise o adevărată furtună, aruncându-ne în faţă norí de nisip.

Călăream la pas. Cloy ducea de căpăstru cel de al treilea cal. Cerul nu anunţa nimic bun pentru zíua ce venea. Soarele care trebuia să fie de mult peste orízont, era acoperit de o reţea de nouri palizí, carí se întindeau mereu mai mult. Vântul bătea când dela ră-

sărit, când dela apus, când dela sud. Numai dinspre nord nu bătea.

— Víne furtună de nisip, spuse Cloy şi arătă grăbit, spre nord, unde, ondulaţiile şesului se pierdeau în întinderíle fără sfârşit ale Patagoniei.

— La trap înainte, mistre... Când vântul ca acele dela ceas, atunci e rău, foarte rău... aici la câmp deschís. Mai aproape de munte...

Caii îşi iuţiră pasul dela síne. Erau vădít nervoşí şí galopau mereu fără să fie îmboldiţi.

In faţa noastră apăru grămădeala de stânci a taberii. Oríce mişcare a aerului încetase deodată. Două minute mai târziu, se apropía dínspre nord o apariţie atât de curioasă, în cât îmi opri calul fără voie.

Stepa nu prezenta după cum am mai spus decât câteva locuri de iarbă fare galbenă-cafenie. Acolo unde se afla nisipul gălbui sau uşor roşíetic, liber, se ridicau micí conurí de grăunţe de nísip care soseau dansând spre noi — unele lângă altele — cele mai multe neavând nici măcar un metru înălţime... aceasta era însă numaí avantgarda. In urma lor, soseau adevărate coloane de nísip care alunecau mereu mai înainte, aranjate în rânduri fără sfârşit. Intinderea care până atunci era línsită de viaţă, se trezi la o existenţă nelinişti toare. Părea ca şí cum s'ar fi trezit fantome dín adâncurí — având forme minunate ca şi mişcarea lor. Stepa trăia. Era însă o viaţă care cuprindea totodată şi dístrugerea. Nu

mă gândii fără nici o îndoială la toate astea, când priveliştea cascadelor de nisip, mă fascină într'atâta pe mine prietenul naturii, încât abea strigătul furios al lui Cloy mă făcu să bănuesc adevăratul pericol.

— Inainte... mistre e nebun! Vrea înăbuşeală. Hei!

Şi dădu cu călcâiul o lovitură în coastele calului meu încât bravul meu bidiviu sări ca o săgeată înainte... Imi era greu să mă menţin în echilibru pe spinarea lucioasă de sudoare şi fără şea a calului. Da, calul transpira. Auziam şi respiraţia gâfâită a plămânilor lui care acţionau mai repede de frică şi agitaţie, îmi dădeam seama că fiinţa aceasta patrupedă simţea pericolul şi ştiam că pierdusem adineauri minute preţioase într'un mod stupid.

Mi-am dat seama aruncând o privire spre dreapta mea...

Vârtejul dansând al firelor de nisip se apropiase la aproape două sute de metri. Iar în spatele lor se apropiau în aceeaş tăcere înfiorătoare, pereţii călători, nemăsuraţi în întinderea lor spre răsărit ca şi spre nord ca şi spre apus, cari se amestecau în sus în aparenţă cu norii cari acopereau, întunecaţi şi sumbri, cerul.

Grupul de stânci abea de mai era la două mii de metri distanţă... Cloy mai strigă odată:

— Mai repede, mistre, mai repede...

Mă enervă peste măsură...

Şi mai aruncai o privire spre dreapta...

Drace — luma se îngroaşe!

Cascadele dĭavoleşti de nisip erau acuma în faţa mea, lângă míne chiar...

Un demon ieşît din aer îmi aruncă în ochi nisip fín ca făina... Inchísei pleoapele. Ochíi îmi lăcrimau.

Símţií mií de înţepături uşoare pe obrají... Deschisei ochii umezí... Nu vedeam nímíc. Calul meu şi cu míne ne aflam în mijlocul unuí nor de nísip... símţeam... simţeam acum şi primele sguduiri ale furtunii, auzeam vâjâitul şí hăulitul uraganuluí.

Calul o luă spre stânga — fugea dín faţa furtunií de nisip. Pierdusem orice putere asupra luí.

Inţepăturile le símţeam acuma în ceafă. Ochíi meí plini de nisip, îndepărtară prín aburdenţa lacrímilor pentru moment grăunţele înţepătoare dín ei. Vedeam... nu vedeam nímíc.., căci jur împrejur nu era decât nisip spulberat, des ca şi cum ar fí fost suflat din níste foale, cu o forţă dìavolească.

Dar şi în ceaţa aceasta înfiorătoare de nisip, exístau unele locurí mai lumínoase. Şi tocmaì în momentul în care am ajuns într'un asemenea loc, când pleoapele mele s'au putut deschide mai mult, iar genele proteguitoare nu maí aveau efectul unui văl, apăru la dreapta mea întocmaí unei fantome, un călăreţ. Nu era Cloy Cala... Nu, — era amazoana de eri, era acea presupusă telhuană blondă şi cu tenul alb...

Trecu în goana mare pe lângă mine... Un

glas limpede îmi strigă în acelaş timp ceva în engleza cea mai curată, iar mâna ei stângă îmi făcu semn... un semn poruncitor. Nu înţeleseí nici una, nici alta, nicí cuvíntele şí nici gestul... fusese însă engleză, engleză curată... Numaí furtuna sfâşiase silabele şí in afară de aceasta locul liber din mijlocul furtunii de nisíp era atât de mic, încât mă aflam din nou în centrul norului înţepător şi învârtoşat, mai înainte ca creerul meu să fí judecat impresia acestei întâlníri rapíde cu străina aceea

Calul meu, cu totul orbít de firele de nisíp, nu băgase probabíl nimíc de seamă din tot acest intermezzo şi gonea mai departe cu aceeaş viteză...

Numai vreme de câteva secunde. Apoí — sărí în vid...

Pluteam în aer...

O prăpastíe, îmi trecu fulgerător prín minte!...

O lovitură aspră... Fui aruncat depe cal. Incă o lovítură ca şi cum mi s'ar fí frânt toate oasele.

Gata...

CAPITOLUL IV.

AMINTIRI DIN BORNEO

In viaţa mea, pe care în urma meseríei mele de ínginer am trăít-o prin toate ţăríle lumíi — aceasta până ce am întors spatele civílizaţiei — mí s'a întâmplat o singură dată să

fiu acoperit de pământ şi anume la construirea unei căi ferate în valea Himata din Sumatra. S'a întâmplat atunci ca un perete de piatră pe care noi credeam că l-am sprijinit cât se poate de bine, să o pornească la vale. şi numai datorită prezenţei mele de spirit, sărind anume într'o scobitură a peretelui, m'am salvat dela o moarte prin sdrobire, închizându-mă în schimb pentru trei zile în gaura mea din stâncă. Fui eliberat în cele din urmă pe jumătate mort. Ceeace am păţit atunci s'a repetat acuma în cel mai sudic colţ al Patagoniei. Când mi-am revenit, eram îngropat în nisip până în gât. Presiunea masselor de nisip pe corpul meu era atât de mare, încât, după aceia, zile întregi, m'au durut muşchii pântecului. Capul mi-era însă liber. Puteam respira şi mişca braţul drept degajându-l mereu din straturile de nisip care se prăvăleau necontenit la vale peste el. De văzut nu vedeam nimic. In jurul meu domnea cea mai desăvârşită întunecime. In afară de durerea din piept care-mi era strîvit, mă mai treziseră şi alte dureri.

In primele ore, am stat nemişcat cu capul zăpăcit. Constitutia mea de fier învinse în cele din urmă efectele lesinului adânc din care mă trezisem.

Capul mi se limpezi, ideile îmi reveniră cu mai multă uşurinţă, iar amintirea îmi era din nou trează.

Am avut noroc — odată mai mult! Căzusem în aşa fel, încât capul mi se adăpostise

într'o adâncitură a peretului de piatră. Nisipul nu mă sufocase, iar siguranța că voi putea să mă desgrop cu propriile mele forțe îmi îmboldi toată energia. Acela care a văzut scheletul cu secera alături de el și a scăpat totuși, simte în el după aceea puterile a trei bărbați, bineînțeles dacă e și el în primul rând bărbat — în felul lui Cloy, Chubur, Chìco și a camarazilor mei albi Roche Roche și Näsler, cari străbat din nou acum lumea cvilizată în haine ireproșabile, mergând pe drumul de mulți bătători.

Da — mai am încă o durere.

Atunci mi-am pierdut jumătate din urechea mea stângă și am căpătat cicatricile pe vârful nasului—din cauza șoarecilor, cari—după cum aveam de gând să vă povestesc turbați de foame. Erau șoareci verzi din pampas, cari în mod obișnuit își caută pașnic alături de armadili hrana în mijlocul stepei — în împrejurări normale.

După marile furtuni di nisip lucrurile se schimbă. Intreaga armată de șoareci a ținutului bântuit de furtună este cuprinsă de instinctul de emigrare, deoarece, iarba și toate tufișurile sunt acoperite de nisipurile sburătoare. Tot atât de instinctiv, șoarecii se adună formând o singură coloană—e o mică minune încă nelămurită—îndreptându-se fără nici o ezitare spre noile locuri unde vor locui, aceasta pe cel mai scurt drum. Armata aceasta de șoareci este urmărită de câini sălbateci, pisici de pampas, vulpi și păsări de pradă, care pustiesc necontenit rândurile rozătoarelor. N'am

mai văzut ulterior decât o singură dată în viaţă o asemenea mîgraţiune de şoareci.

In jurul meu, era un necontenit foşnet şi fâşâit, chiţâit subţire şi fluerat înoet şi pătrunzător.

Şi întunecîme...

Deodată, trecu ceva peste fata mea. Simţi ghiara [illegible]

[illegible]ecătură pe vârful nasului...

[illegible] vreme o durere pătrunzătoare în lobul urechii stângî...

Până atunci nicí nu mă mişcasem. De data aceasta ridicaî capul... Imî elîberai cu o singură mişcare mâna dreaptă de povara de nísip şi nu-mì dădeam încă seama ce se întâmplă cu mine. Nící nu-mi trecea prín minte că s'ar putea să fie şoarecî. Am aflat abea mai târziu amănunte cu privíre la armata de şoareci dela Clov. Mă gândeam la moschus: tot o specîe de rozători cari sunt cu mult maí mari, dar în schimb cu mult maí puţín îndrăzneţi.

O scurgere uşoară pe urechē şí naş, mă făcu să-mi dau seama că sângeram în acele locurî.

De îndată, ce nu mai mişcam capul, duşmanîi aceîa mîcuţi şî nevăzutî reveneau dârjî la atac. O multime dintre ei îmi trecură peste obrají. Pusei furios mâna apucând o fiinţă micuţă şî chiţăitoare şi o aruncaî într'o parte. Auzii cum se ísbeşte de stâncă...

Atunci iadul din jurul meu prínse viaţă... Imi dădui seama că sunt şoareci... nenumăraţî! Şi aceasta mă făcu să-mi încordez voínta...

In primul rând, trebuia să mi scot din nisip mâna stângă...

Şi după aceea începui să sap.. transpiram şi gâfâiam...

Nisipul aluneca înapoi...

Necontenit...

Era o muncă îngrozitoare... întreruptă de măsurile pe care trebuia să le iau împotriva micuţelor bestii, care, din pricina foamei, pierduseră orice teamă de om.

Da, atacau...

Imi săriră pe ceafă, pe faţă, îşi înfigeau dinţii în carnea mea — unul dintre ei îmi alunecă pela ceafă între cămaşa de piele şi spinare. Il strivii. Aveam cuţitul meu de vânătotre, un dar al lui Clov, pe care putui spre norocul meu să-l trag din teacă... nisipul fu îndepărtat imediat cu mai multă uşurinţă...

Loveam cu cuţitul acela ascuţit ca un briciu în jurul meu. Lui Clov i-au trebuit apoi două ore spre a reascuţi tăişul.

Luptam pe întuneric...

Săpam şi dădeam de o parte nisipul pe beznă.

Fierbeam din pricina năduşelii... în faţa ochilor vedeam scântâi. Luptam ca să-mi salvez viaţa de animalele acelea mici.

Recunoscui apoi că voi fi înfrânt dacă nu voi descoperi un mijloc mai eficace spre a îndepărta povara nisipului.

Mai eram încă acoperit până în gât. Imi făcui încăodată drum până la centură şi scosei pistolul meu Mauser.

Trei focuri... covorul mişcător se dădu îna-

poi. Lumina fulgerătoare a țevii mi-a dat posibilitatea să-mi fac o imagine a lucrurilor din jurul meu: o grotă mică, pereți de granit, șoareci — sute — poate mii...

Pusei repede arma de o parte și utilizând ambele mâini, îmi făcui vânt. Mușchii mei se încordară la maximum.

Și — reușii...

Mă ridicai, mă dădui clătinându-mă înapoi și mă îndreptai din nou...

Începui să dansez cu grelele mele cizme din piele de focă — ca femeile negrilor atunci când își treeră grâul...

Chițăituri, fluerături — solul deveni lunecos din pricina micuților cadavre...

Striviam mai departe...

O furie oarbă mă cuprinsese, un instinct de distrugere, scârbă, oroare, pe jumătate groază...

Mă oprii, după aceea, extenuat. La ce bun? Pentru ce asasinatul acesta în massă? Animalele nu mai puteau, în nici un caz, să se urce pe cizmele mele bine unse.

Gâfâiam iar fața mi-era leoarcă de sudoare.

Scosei bricheta...

O aprinsei. Trei file rupte din carnetul meu de notițe luară foc. Le răsucisem ca pe o lumânare. Flacăra fu de scurtă durată. Văzui cu toate acestea ceeace mă interesa. Scobitura aceasta în stâncă, din peretele unuia din multele pârâuri uscate, care se umple cu ape spumegânde numai pentru câteva ore pe vreme de ploaie, spre a fi apoi absorbite de stepa însetată, era așa cum am mai spus mai sus, o depresiune cu straturi de lut, pietriș, stânci și

pereți de argilă împietrită. Grota aceasta cro
tă dîn stânca străveche a Anzilor care nu
prea erau îndepărtați, era cu mult mai încă-
pătoare decât am putut vedea prima dată la
lumina repede a focurilor de revolver.

Recunoscui în grabă alături de peretele stâncos din stânga două lăzi de lemn — bine înțeles cu șoareci pe capac...

Și șoareci pretutindeni...

Morți, pe jumătate striviți, alți vii...

Animalele acestea respingătoare foiau cu miile. Părea o cușcă uriașă al cărei locuitori pe patru picioare fuseseră subit cuprinși de o molimă...

Făclia mea se stinse...

O ultimă privire mă făcu însă să recunosc alături de lăzi o grămadă de lemne: ramuri de molifți, și acoperiți cu o coajă albicioasă de rășină.

Mai făcui prin urmare o făclie de hârtie...

O ramură mai groasă se aprinse pufăind și trosnind. Câștigasem partida. Chiar dacă vecinii mei rozători ar fi fost și mai înfometați: focul îi gonea.

Intreaga societate respingătoare se îngrămădea în cel mai îndepărtat colț de teama flăcării mele pe care o țineam întinsă și dispăru. Imi spusei: poate că pe acolo se va afla și pentru mine un drum spre a eși la aer liber.

Urmai armata dușmanilor cari se retrăgeau. descoperii după un colț eșit în afară al stâncii o spărtură care ducea drept în sus și văzui prin întredeschiderea subțire cerul senin și luminat de soare. Văzui compania de șoareci că-

ţărându-se în sus şi aruncai pe urma lor o a doua făclie aprinsă, pentru ca nu cumva să le vie în minte să se reîntoarcă. Nici nu le trec a însă prin minte. Eşeau fulgerătoor afară în lumina soarelui ca nişte fantome minuscu Baia de sânge pe care o făcusem jos c[illegible] şi şe totuşi prin a-i enerva.

Oh — îi invidiam pe aceşti duşmani, carî scăpaseră, căcî după o aruncătură de ochi îmi dăduì seama că crăpătura era mult prea îngustă pentru mine spre a putea să mă strecor afară. Fără îndoială că pe gura ei întrase o mare cantítate de nisip. Poate că de l-aş înde părta — poate...

Dar grija asta pentru maî târziu! Maî înaî să văd ce-î cu lădiţele acelea... Imi provocase dîn prima clípă curiozitatea. De unde până unde, se aflau acolo, în gaura asta îndepărtată niste lăd[illegible] de lemn, din scândură care părea relativ proaspătă? Şi apoí lemnele — lemnele de foc, ramuríle acelea răşinoase.

Mă voî strădui să descriu şi cele ce vor urma fără să încerc să le dau o notă de senzaţional şî vreau să pomenesc imediat, că obiectele adau nu prea surprinzătoare.

Capacele lădiţelor nu putură să rezîste multă vreme lamei lungi şí tarì a cuţitului meu plin încă de sângele şoarecilor, pe care-l foloseam ca pe o pârghie. Cuîele cedară scârţâînd. In prima ladă — un vas de stìclă înfăşurat în hârtîe şi sdrenţe, închís în partea de sus ermetic cu un capac cu garnitură de cauciuc. Când l-am desfăşurat şi ţinându-l la

lumina pâlpâindă a făcliei mele văzui un obiect plutînd în lichidul limpede aproape aș fi zis drumul recipientului străveziu.

Spun aproape... Dumnezeule, un cap de om conservat în spirt nu este de loc ceva excepțional. Un asemenea obiect poate fi păstrat într'un laborator de anatomie, într'un muzeu criminalistic și se putea întâlni — conservat ce i drept după cu totul alt sistem — în cantități considerabile în insula Borneo ca și pe insulele Melaneziei la domnii vânători de capete. Erau conservate numai ca trofee mult dorite în stare de afumare. Cu toate acestea — capul care se afla acolo în fața mea îmi dădu o oarecare stare de dezagreabil, fiind capul unui tânăr blond, capul unui alb, ale cărui trăsături și ochi căpătaseră o aparență și înfiorătoare mobilitate în lumina neliniștită a flăcărilor. Pusei capul înapoi în ladă. Nu deveneam cu nimic mai inteligent dacă stam și mă sgâiam la el. iar lădița nu conținea nimic ce m'ar fi lăsat să trag vreo concluzie privitor la origina acestui preparat anatomic. Apoi cea de a doua lădiță...

De data aceasta mă aflam într'o stare foarte stranie.

In cel de al doilea borcan de conserve se afla capul unei fetițe blonde. La vederea acestei tinereți stinse, a acestui păr lung și ondulat care plutea încoace și încolo în spirt, mi-am pierdut echilibrul sufletesc.

Era capul unei copile aproape, a unei fetițe de vreo cincisprezece ani cu trăsături fine, a cărei asemuire cu capul de băiat de alături era

isbîtoare... frate și soră mă gândii eu. Pusei apoî repede înapoî în lădiță și borcanul acesta și băui toată plosca pe care o aveam prinsă la șold. Să tot fi avut încă vreo 125 de grame de coniac, pe care Cloy îl scosese din interiorul unuî vapor care naufragiase. Cu o lună de zile maî înainte, își riscase de opt ori viața și se cufundase adânc sub apă până în cabinele dela proră.

Coniacul este, în toate împrejurările, un dar dela Dumnezeu. Iar cel originâl francez, un adevărat elixir de viață lungă.

Simțiî o văpaie care mi se ridica din stomac răspândîndu-se prin vine. La dracu: eu, Olaf Karl Abelsen și două capete tăiate... ridicol. Pe când mă aflam în Borneo am avut îngăduința să admir aproape cincîzeci de capete ale unui sef de trib și cu toate acestea am mâncat după aceea, în fața craniilor afumate, o admirabilă pulpă de urs malaez friptă pe jăratec.

De data aceasta, erau însă alte lucruri mult mai presante decât borcanele acelea. Carabina mea se afla îngropată undeva sub massa de nisip. Trebuia s'o scot cu orice preț.

Munca era nenlăcută, tristă. In primul rând, am dat peste piciorul calului meu. Sărmanul meu bidiviu căzuse victimă furtunei de nisip. După o vreme dădui peste teava carabinei... Pusei din nou mâna pe ea și o cercetai dacă nu s'a stricat cumva. Era neatinsă.

Acum, marea problemă: cum aveam să ies din gaura asta de granit? Peretele de nisip care se afla la intrarea naturală era cu mult prea

gros. Nisipul se prăbuşea neconenit, iar groa devenea din această cauză mereu mai neîncăpătoare. Prin urmare, nu mi rămânea decât spărtura în stâncă...

Am ucis mai întâi şoarecíi cari erau numai răniţi şi am măturat micile cadavre cu ajutorul unei ramuri într'un colţ mai îndepărtat. Erau poate vreo cincizeci. Intorcându-mă din nou spre crăpătură, văzui un şoricel care se cataăra greoi pe peretele de piatră, spre a eşi afară. Şoarecele acela părea că nu prea fusese rău lovit, ci schiopăta numai puţin. N'avea decât să trăiască... Alunecă deodată, căzu într'o adâncitură a stâncii şi începu să chiţăie jalnic...

Băgai mâna în prăpastia îngustă — pentru un şoricel era doar o prăpastíe.. Atinsei cu degetele mele miloase ceva rece. Scosei un pistol Mauser. Uitai de şoarece. Urmă o pungă de píele — nu, un sabur de confecţia cea mai primitivă: erau saburíi telhuelhului, în care găsísem averea lui van Braanken, banii şi decoraţia.

Toate acestea se mai aflau încă în saburíi ascunşi în crăpătura aceía.

In afară de aceste lucrurí nu mai găsii nimic afară de o cutie cu cartuşe pentru pistolul Mauser. Nici şoricelul nu mai era acolo. Probabil că reuşise să se strecoare totuşi afară din văgăună.

Am pus înapoi lucrurile în gaura din stâncă. Mi-era indiferent cine le ascunsese, fíe că fusese unul dintre hoţii de cai, fie altcineva. Vo-

iam să ies afară, la soare, mi-era sete şi soame, şi dor de Cloy.

Mă străduii prin urmare să urc tot mai sus. Nu am fost niciodată prea gras. In ultimele luni — chiar de ar fi fost să fac o cură de îngrăşare, numai muşchii mei ar fi profitat, căci existenţa plină de peripeţii, în această minunată viaţă în aer liber, curăţă hoitul omenesc de tot ce este inutil, atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară.

Nu mă puteam bizui pe măsurătoarea mea din ochi... Ajunsei cu adevărat afară. Ceasul meu arăta ora opt. După soare, îmi dădui seama: era ora opt de dimineată. Am zăcut prin urmare mai mult fără cunoştinţă, decât bănuisem la început. Furtuna de nisip ne surprinsese pe Cloy şi pe mine de dimineaţă şi acum era din nou dimineaţa... — Unde erau Cloy şi van Braanken? Nu mă temeam pentru prietenul meu cu nielea arămie. Un Cloy Cala nu piere din pricina unei furtuni de nisip...

Aruncai o privire în jurul meu.

Dune de nisip... numai dune...

Dar acolo spre nord-vest se ridica grupul de stânci, tabăra noastră. Mai încolo era Huar cu culmea sa întunecată.

Dintre stânci, se zărea fum. Mă dusei într'acolo. Sosii la intrarea stâncilor. La foc, sta Cloy care privea o pulpă de cerb de pampas, care se frigea sfârâind. In fund, erau doi cai şi Braanken care dormea.

Cloy avea o ureche fină: ridică privirile şi-mi făcu semn — arătă spre cel care dormea.

Mă apropiai...

Cloy îmi dădu tăcând mâna, tăie o bucată din pulpă, îar așezându-mă pe genunchi alături de el, începui să mănânc lacom...

CAPITOLUL V

SCRISUL PE NISIP

Cloy ar fi un subiect interesant pentru cercebra mea compatrioată, care în scrierile ei fărămițează sufletele omenești cu penseta și care prezintă privirilor cititorului fiecare fibră cât se poate de bine luminată.

Cloy este azi așa, mâine altfel. Chiar și trăsăturile fundamentale ale prețioasei sale persoane se modifică. El, vorbăretul, poate fi cât se poate de tăcut. Chipul întunecat al prietenului meu îmi aduse la cunoștință, că trebuia să i se fi întâmplat ceva foarte neplăcut. Nu întreba nimic, nu spunea nimic, ci trăgea din lulea pe care și-o făcuse singur din cel mai fin lemn de fag, care căpătase o culoare chihlimbarie fiind ținută peste fum de găteie. Fuma și scuipa fără sgomot în para focului. Îl observam. Profilul lui îmi părea tot atât de interesant, ca și urechile foarte mici, mâinile lui care erau cu mult prea mici pentru un araucanez, despre care se credea că este pur sânge. Mă gândiam la fostul rege al Araucaniei la francezul Tounens Nu cumva Cloy?

Poate — poate... O să aflu eu toate astea.

Cloy arătă spre pulpa de cerb. Clătinai capul. Eram sătul.

Cloy se ridică, aruncă o privire cercetătoare lui van Braanken şî-mì făcu semn. Făcurăm câţíva paşi în stepa acoperită de nisip. Oh, cât de jalnic arătau fagîi aceia totdeauna verzì. Cea mai mare parte a frunzişuluì fusesé ruptă de furtuna de nîsip... şi floricelele lor gălbui cu aspect atât de vesel, nu mai existau nicì una. Ca şî cum ar fi trecut lăcustele!

— Mistre, spuse prietenul Cloy foarte serios, ăla acolo om rău... ăla acolo mînte, Totul mînte. Cloy ştie mult... nîci orb,," mistre Karl Olaf, crede la mine. Om ăla rău şi crede Clov prost.

Cloy nicî nu mă întrebase ce devenise roibul meu şi cum am scăpat de furtună. Pentru el, era suficient: venisem fără roíbul meu, — prîn urmare era mort şi eu scăpasem.

Părerile sale defavorabile despre van Braanken nu mă uimiră. Nici eu nu prea aveam încredere în fostul fermier. Intr'o singură privînţă. se înşela Cloy fără nicî o îndoială: Braanken era orb!

— Vorbeşte maí pe larg, Cloy, îí răspunsei.

Mă luă vioi de mână şi mă duse în spatele grupului de stâncí, scoase dintre pietre două cataligе (picioroange), care erau confecţionate foarte primitiv din două crengi de fag.

— Mistre, Braanken este fost stafie!...

Făcuí o mutră cât se poate de ulnită, după care clătinaí însă energic capul:

— Asta este exclus, Cloy!

Acesta ísbucní în râs în felul său uneorí atât de ironíc.

— He? Cine ascunde atunci cataligе?

Cine? He? Catalige noi, tăiat cu cuţitul cu lama lată — numeşte bowîe americanii. Braanken a fost, mistre.. Nu crede.

— Este cu neputinţă ca un orb să taie catalige cu cuţitul şi...

Cloy mă priví cu un dispreţ nespus de obrazníc

— Ascultă bine, mistre Karl Olaf. Braanken sunt tovarăş cu telhuelhi, porci murdari.. el a atras pe mistre, ca ei fure caii. Foarte símplu.

— Dragă Cloy, astea sunt numai presupuneri din partea ta. Unde sunt însă dovezile?

O strălucire triumfătoare aí ochilor luí negri şi vícleni, mă făcu să încremenesc. Se plecă şi scoase din aceeaş ascunzătoare — o cămaşă de femeie, toată dín mătase albă, o mătase extrem de subţire şi fină, fără nici o îndoíală proprietatea unei mare bogătaşe chiliene. Cămaşa nu era nouă. Ceeace-mi atrase ímediat atenţia în afară de aceasta, erau câteva pete micí cafenií, depe dantela decolteuluí: sânge decolorat. Mă gândíi fără voíe la capul de fată din spirt, dar exclusei imediat această legătură şi-l privîí zăpăcit pe Cloy, care-şi pusese lunga cămaşe de noapte pe piept peste haine. Ajungea până la pământ. Fosta propietară trebue să fí fost foarte înaltă.

— Ei? spuse Cloy strângând din nou cămaşa şí punându-o înapoí alături de cata-

lîge în ascunzătoare. Ei? Ce mai spune, mistre?

Superioritatea sa ironică mă supăra, deşi ar fi trebuit să mă fi obişnuit de mult cu ea.

— Braanken e orb, îmi menţinuf eu părerea.

Cloy rânjî.

— Braanken a pus să fure cai şi sabur — cal numai pentru sabur. Asta este precis, Braanken a spus apoi la telhu, când noi am voit să aducem far cal al nostru. Foarte simplu, totul limpede..

Nu maî aveam nas să spun nimic. Saburîi se aflau acuma cu tot cuprînsul lor acolo spre răsărit în grota din stâncă. Oare Cloy avea dreptate?

— Cum aî găsit lucruríle acestea aîci, cămaşa şi cataligele?

Ochîi lui mă fulgerară şi mai sîgurí de víctorie

— Cloy scăpat de furtuna de nisip, Cloy găsít acolo la vechîul loc de tabără pe Braanken... stânca apărare bună, Nu s'a întâmplat nimíc.. Noaptea eu dormit. Dar ureche foarte bună. Atuncî Braanken ridicat şi plecat pe furiş. Eu sforăi mult maî tare. Eu băut restul dîn stícla cea mare.. făcut ca şi cum capul greu. Braanken aşa fără bănuíală. Eu urmat la el. El merge..

— Ia staî: cu bastonul?

— Da, el merge ca orb aîcî.. aîci unde cataligе şi cămaşe.. se uítă repede dacă nisíp acoperit spărtura.. merge maî departe.. când

vine înapoi la foc eu întîns şí sforă1. Eí, ce zici?

— Deocamdată nimíc dragă Cloy.. Când s'a culcat, Braanken?

— Acum vreo trei sau patru ore.. în zorí. El şade la foc şî mîşcă. Ba aşa, ba aşa.. gânduri rele, mistre..

Pauză..

Cloy a vorbít necontenit cu glas scăzut. Glasul îí deveni şî maî încet când mâna lui mí se puse pe umeri spre a accentua şí maî mult ceeace avea să spuie:

— Místre Karl Olaf, bube cu puroi depe faţa luî Braanken maî bine acum, aproape bíne de tot.. Deaceea Cloy a văzut la el aîcî în pampas acum jumătate an, când mistre Karl Olaf încă nu aicí... Atunci Cloy şí Chubur vânează cerbi la râul Gallegos. Atuncî văzut om ăsta nu departe de bogate turme a luí bogat senor Mastillo dín Valdívía. Era Braanken, era singur cu cal bun şí arme în desiş. Fu mojíc şi gonít de noi şí amenințat cu carabína. Atunci Cloy şí Chubur avea numaî puşcă veche şí proastă, nu carabíne. Plecat de acolo călare.. era Braanken.. totul minte ce povesteşte, totul. noî trebue a fi prudent.. om rău, místre Karl Olaf.. Totul minte sí alíat cu telhu murdari...

— Dar furnícile chapo, Cloy? îndrăznfi eu să invoc cu toate acestea.

— Bine, bîne, chapo a muşcat la el. astă da... de ce nu? Numaí că nu este orb, mistre.

Imi veni o idee., Daca iacuţele şi porcanele acelea fi aparţíneau lui Braanken? Dacă era poate medic? Dacă avea mijloacele să-şí coloreze pentru scurtă vreme pupilele?

— Haí, spuseí eu scurt.

Mă grăbeam. Voíam să fiu limpede. Intrarăm în interiorul cetăţuií noastre naturale de stâncă. Focul ardea. Braanken era culcat şí dormea. Il trezíi.

— Heí, Braanken, am revenít!

Sărí în sus... Ochii nu mai îí erau atât de îngrozitor de umflaţi şi nící faţa atât de înspăimântătoare.

— Ah, dumneata eşti, El Gento?! Felícitările mele! Cloy era foarte îngrijorat dín prícina dumitale...

Pleoapele îi erau pe jumătate deschíse. Ceeace se vedea în dosul lor era lăptos şí mort. Cu neputînţă: nenorocitul acesta nu mă înşelase cu nící un preţ în direcţia aceasta. Era orb. Cu asemenea pupile, nu putea vedea nímic.

Sí cu toate acestea.... Dovezíle lui Cloy erau suficient motív pentru mine spre a întrebuinţa faţă de Braanken metoda surprinderií.

— Grija luí Cloy era fără motív, declaraí eu calm. M'am adăpostit înt"o grotă a malului, care era cât se poate de interesantă. Se află anume acolo două lădíţe şî două horcane...

îl observam. Ka nu, îi pândeam trăsăturile...

Nu văzui însă nimic altceva decât expresia oricărui individ indiferent faţă de cele spuse: era politicos şi atent.

— Borcane? întrebă el.

— Da borcane umplute cu spirt, presupun. In lichidul acela limpede plutesc două capete omeneşti...

— Glumeşti probabîl...

— Nu sunt deloc humorist, Braanken. In afară de aceasta am mai găsit, în grotă averea d-tale care ţi-a fost furată — adică banii şi decoraţia nu-ţi aparţine.

— Oh, e adevărat? Fotografia soţiei mele? Condu-mă te rog acolo — te rog, te rog. Nici nu-ţi poţi imagina cât de recunoscător îţi sunt pentru că...

Răbdarea lui Cloy era la capăt.

Ii strigă în faţă lui Braanken:

— Minţi... minţi! Totul mincíună. Noi ştie bine...

Braanken se ridică... Pleoapele sale se deschiseră mai mult Ochii lui roşii erau îndreptaţi spre Cloy. Trăsăturile lui erau nemişcate. Pe faţă i se citea numai o umbră de durere profundă.

— Ar trebui să-ţi alegi cu mai multă băgare de seamă cuvintele, Cloy Cala — şi întorcându-se spre mine: Nu are încredere în mine. Dece. El Gento? Fii sincer...

Calmul acesta dacă se datora prefacerei, era performanţa unui comedian perfect.

— Voi fi sincer, Braanken... Tot ce mí-aĭ povestit de fuga dumítale şí pedeapsa pe care aí avut-o...

Temperamentul lui Cloy grăbí desnodământul. Araucanezul urlă furios:

— Minţi!... tu aí maí fost pe aicí acum ¡umătate an... Atuncí Cloy şi Chubur văzut la tíne în desíş... Cloy are ochi buní pentru obraz... tu aí fost... aveai pată pe frunte şí piept şí şea ca senorítas spaniole. Eí? Ce maí spune? Dacă tu spune că Cloy Cala minci-nos, atunci Cloy mai întreabă şí Chubur. Eí? Acum?

Peter van Braanken rămase tot indíferent.

— Nu sunt obişnuít, Cloy ca un om de culoare să vorbească în felul acesta cu mine, spuse el de sus. El Gento, drumurile noastre se despart dín nou. Símt şi neîncrederea dumítale în persoana mea. Poate că am de ascuns câte ceva. Asta este treaba mea. Acum, încă o rugăminte: condu-mă te rog la înălţimea aceea unde se află grota. Daţí-mí şi calul telhuelhuluí. Atuncí vă voí mulţumi că v'aţi ocupat de mine. Mi-aî spus nu de mult că drumul d-tale nu este acela cu al mulţimíí. Eu mi-am píerdut lumina ochîlor — o pedeapsă. Şi tot mă maí agăţ de viaţă, dar nu dín laşitate pentru ultimul pas care este atât de usor, de apăsarea pe trăgacîul unui pístol. Te rog să fací ceeace te-am rugat. Cred că nu este prea mult.

Nu era o hotărîre lesne de luat. Ce atitudine să adopt în împrejurarea aceasta? Aveam oare

vreun drept sau o datorie să mă amestec în treburile personale ale lui van Braanken? — Da, dacă în ţara aceasta unde trăim faptele îndividului ar fi cuprinse limpede în paragrafe de legi şi regulamente (codul penal, codul de procedură penală, regulamentele amândorura, etc.!) şi dacă ar putea fi judecat şi condamnat în baza acestora — aşa ca la mine în Suedia, unde au voit să-mi dea locuinţă şi întreţinere gratuită vreme de doi ani de zile numai pe baza sperjurului net al unei femei — da dacă.. Dar aici în cel mai extrem colţ sud vestic al Patagoniei, care după nume aparţine bineînţeles de Chili şi spre răsărit, cam la vreo două sute de kilometri de Argentina — aici unde poţi călări vreme de două sau trei zile în şir fără să vezi faţă omenească, nu mai vorbim de vreun poliţist, judecător sau avocat, sau procuror — nu, aici erau în vigoare alte legi şi altă justiţie: anume aceea a personalităţii proprii şi libere şi acest drept putea fi concentrat în două propoziţiuni: fă ce vrei şi stai cu revolverul la îndemână.

— Hai, îi spusei eu lui Braanken care poate că nici nu se numea aşa deoarece era foarte posibil să fi furat hârtiile. Nu i-am spus-o nici prietenește şi nici aspru, ci cu cât se poate de multă naturaleţă...

Îl luai de mână.

— Cloy, tu duci calul telhuelhului de că-
păstru.

Cloy dădu ascultare cu un obraz care nu mi-era de loc pe plac.

Merseí aşa cu orbul printre dunele de nísip care acopereau stepa. Era o dimíneaţă caldă. Soarele era puţín prea aprins. Aerul era însă atât de limpede, încât îmí amintea de zílele de toamnă dín patria mea. Ajunserăm curând la locul care era lesne de recunoscut — drumul bătătorít de armata şoarecilor. Nenumăratele pícioruşe lăsaseră urme sângeroase în nísip cari dădeau un aspect oribíl acestui drum. După aceea sosírăm la şanţul de scurgere al apei de ploaíe. cu stâncíle sus în partea dînspre apus, spărtura care ducea jos în grotă şí înăuntru în excavaţíune dealuríle de nisip fin grămădít spre intrare. Acolo jos era mormântul roíbului meu, tot acolo ar fi fost să mă sufoc şí eu, dacă n'aş fí căzut întâmplător cu capul în gaura de zíd...

— Stai aicí în ímediata apropiere a spărturíí din stâncă pe unde m'am cătărat eu sus, fi spusei luí Braanken. Iţí voi aduce lucrurile Cloy va lega calul alături. Iţí convíne aşa?

— Iţi mulţumesc...

Căută o piatră pípăínd cu bâţul şi se aşează, Cloy legă lassoul calului în jurul uneí stâncí şi mă urmă în adâncime.

Focul pe care-l aprínsesem cu mai bíne de două ore înaínte mai ardea încă. Cloy aruncă vreo câteva ramurí peste jăratec, iar flăcările se înălţară...

Prietenul meu arămiu nu dădu prea multă atenție celor două lădițe, luă un tăciune, îngenunchiă și cercetă solul.

— Ce fací, Cloy?!

— Místre Karl Olaf, aicí...

Nu văzuî nimîc afară de o piatră.

Cloy râse încet, nerușinat.

— Ochí nu buni... 'Asta ce-í?

Arătă cu arătătorul luí murdar ceva întunecat...

Era o țintă de bocanc. Bocancíi grosolani aí luí van Braanken aveau tălpile țíntuíte.

Cloy râse din nou.

— Acum Cloy spune totul, místre... când vine furtuna de nisíp, când Cloy fuga prin norul de nisíp și a venit la loc de tabără, Braanken nu era acolo... nu îndată,,, a venit maí târzíu,,,, era aici omul,... Cunoaște pampas bíne, cunoaște furtuna de nisíp, totul. Era plin de nîsip, când venea, místre. Înțelege asta?

— Da... eștí de părere că el..

— ...el sunt proprîetar dela capete de oamenî... om rău el... nu e bíne a fi lăsat singur. De unde capetele, heí? De unde bărbat atât de puternic să vie drum înapoí prín furtună de nisip la lagăr? Heí?

Om puternic — avea dreptate! Braanken era în stare să-l facă praf și pe Cloy al meu. Și orb? Într'adevăr orb?

— O să-l observăm Cloy, lumî eu o hotărîre rapidă

— Bine, foarte bine... mare mistre aici, mistre, foarte mare...

— Un míster tot atât de mare ca al tău, Cloy! folosíi eu împrejurarea pentru un atac prin surprídere. Ştii ce cred eu, dragul meu Cloy? Că tu te înrudeşti într'un fel oarecare cu fostul rege al Araucaníei, Tounens, că..

Cloy se întoarse scurt...

— Merge sus mistre... Cloy nu vorbeşte despre lucruri care e mort. Repezeala asta a fost scurtă şi moiică. Şi cu toate acestea, Cloy n'a negat nimíca, cí a refuzat numaí orice lămurire. Voí afla eu cu orice preţ adevărul?

Cloy începu însă să se caţere înainte în sus. In spărtura din stâncă nu maí găsírăm însă níci o urmă a saburilor — era goală.

Sí sus în aer líber, nu se mai afla nící Braanken, întocmai după cum mi-am închipuít.

Departe spre răsărit un călăreţ gonea în galop: Braanken.

— Foarte víclean, batjocori Cloy. — Dar noí dobitoci, mîstre, noí... Prea e departe acum. Până ce ajungem noi la hagăr si înşeuăm caíi, el de mult plecat... Şí noí avem un singur cal, foarte víclean!

Privi ţintă spre stânga unde se întíndea o suprafată de nísip, absolut netezít, ca o uriaşă tăblíţă de scrís...

Pe nisip orbul scrisese cu bastonul:

«El Gento, ţi-am salvat viaţa, te-am tras de sub calul, mort şi te-am băgat în grotă. Fí-mi recunoscător.

Braanken»

În viaţa mea de rătăcitor prin lume, ca vagabond pe întinsul pământului, am primit multe ştirì în chip bizar. Niciodată însă nu mí s'a mai întâmplat să primesc în felul acesta una — scrisă pe nisíp cu lítere latine neregulate, dín care se putea vedea limpede că acela care le scrisese acţionase exclusiv sub impulsul sentimentelor, încredíntând misiva sa nisipului. — Braanken era orb... Faptul că fugîse pe calul telhuelhului nu spunea nimic căcî un cal de pampas căruìa îi daî drumul frâului, ştíe singur să evite orice obstacol.

Cloy întrebă încet:

— Cum se spune la asta, mistre?

Ií cíţi tare şí adăugaí:

— Ce aí face tu, dragă Cloy? L-ai urmări pe Braanken? Nu pun la îndoială faptul că mi-a salvat viaţa.

Cloy ridícase braţele,

— Mîstre, bărbat fugar poate fî un ucîgaş. Intâi arată lui Cloy capetele... místre spune să fie dela alb.., mai întâi vede„

Ne înapoiarăm în grotă... Aruncarăm crengi noí pe foc, Scoseí primul borcan, Flăcăríle luminară trăsăturìle palide ale tânărului blond.

Alături de mine, auzíi un strîgăt de emoţie.

Il prîvii pe Cloy. Trăsăturìle sale erau împietrîte de groază.

Trase, adânc, aer în piept.

— Místre, asta este sígur fiu dela bogat senor Mastilo Manuel, care e a lui ferma cu oí díncolo, pe râul Gallegos... Senor Mastilo cau-

tă fata şi băiat de multe, multe luni. Toată lu mea de aici ştie, fiindcă mult mult banî pentru regăsit. Copiii dela senor Mastílo plecat la vânătoare de puma cu doi servitori, nu maí vin înapoí... Acuma aicí găseşte cap dela tânău senor Mastîlo. Arată repede cap celălalt.

Ridicai al doîlea borcan.

Cloy sueră pe nări de agitaţie.

— Oh! Senorita Maria! Cloy călare acum la fermă. Mistre vine şi el?

Mí se părea că m'a lovit cineva în creştet.

Cloy puse la loc în lădíţe borcanele, bătu capacele în cuie şi spuse din nou pe tonul său de superiorítate:

— Sígur. Ascunde bine lădiţele, căcî Braanken vine înapoí şi vrea a lua totul. Repede, mistre..., călare până la fermă.

Sângele îmi gonea înfíorat prin vine.

Trebuía să-l prindem pe Braanken. Cloy avea dreptate. Şi oamenií de la fermă ne vor ajuta. Hotărârăm ca arancanezul să aducă síngur ajutoare şi un cal pentru mine. Eu urmam să rămân ca observator. Poate că Braanken se va reîntoarce. In cazul acesta, îmi va cădea în mână şi va trebui să-mi dea toate lămuríle pe care í le voi cere.

CAP. VI

NOPŢI IN PAMPAS

Stepa prindea viaţă. Noaptea se lăsa. Şi odată cu ea eşeau la iveală animalele pampasului.

Secerea palidă a lunii, armata stelelor, reflexul nisipului: era destul de luminos spre a vedea orice s'ar fi apropiat de mine. Veni atunci târâș, un armadîlo mai mare, care scotea un clămpănit caracteristic la fiecare mișcare, Mă simți însă, ridică mirosind botul — se întoarse și plecă, Veni apoi un pustnic bătrân de struț din pampas, un nandu cu picioare galbene: zăpada vârstei, Mișcând violent capul își înfipse ciocul în nisip, Dar și el avea un nas prea fin deși în mod obișnuit se consideră că păsările n'au simțul mirosului. Era cu neputință să mă fi văzut, căci divanul meu de nisip, din mijlocul unui desiș de scacți vestejiți, la vreo treizeci de metri depărtare de acea grotă, era înconjurat de o perdea deasă și spinoasă.

Admirabîlă noapte...

Cloy era acuma în drum de mai bine de zece ore spre ferma de oi dela Gallegos. Spera să ajungă acolo după patruspreZece ore. Brauken nu se înapoiase.

O ceată mică de cerbi trecu prin fața mea, spre nord vest, îndreptându-se spre văile Anzilor, unde creștea din belșug în umbra coniferelor iarba grasă. Cerbii rămâneau în timpul zilei în stepă, deoarece se simțeau mai siguri pe câmpia deschisă.

Cu cât se apropia miezul nopții, cu atât aveam mai multe de văzut și admirat. Câini sălbatecí scormoneau nisipul căutând hrană.

Am stins, din nou, focul. Lumina flăcărilor ar fi trădat prezența mea.

Intre timp, gândurile mele rătăceau fără voie la șirul de întâmplări enigmatice din trecutul mai apropiat. Pornisem împreună cu Cloy la o banală vânătoare de puma iar din vânătoarea aceasta eșise cu totul altceva: o vânătoare de oameni — Braanken! Și se mai ivise o chestiune aceea a originii prietenului meu Cloy și a cauzelor emigrării depe vremuri a grupului de araucanezi pe țărmul golfului Gallegos. Mă interesa în mod special decorația de argint cu panglica de mătase tăiată.

Da... da... da... decorația regelui Tounens I...! Cum pusese mâna Braanken pe ea?

Si mai era o întrebare ciudată: oare Braanken ucisese copii bogatului fermier din Chili la care fusese după cum afirma, contabil? Un glas interior îmi spunea că nu. Braanken nu făcuse realmente asupra mea impresia unui asasin.

Imi frământam mintea.

Braanken îmi salvase viața, mă băgase în grotă, mă ferise de sufocare, știa că mă voi elibera și că, văzând lăditele, voi face cercetări. Un om cu constiința încărcată în ceeace privește lăditele, ar fi procedat oare în felul acesta?

Hallo, — — câinii sălbateci fugiră. Și cum încă!! Ca și cum ar fi fost urmăriți de un diavol.

Si mai încolo o ceată de nandu — și ei fugeau...

Sosise momentul ca să renunț să mai staa ascuns, făcând speculații înutile. Afară în stepă ceva nu era în regulă.

Mă culcai întíns bine la pământ. Locurile libere din desiș ofereau suficientă posibilítate spre a privi în afară. Noaptea se mai lumina se. Imí luai carabina și binoclul și mă ascunsei în apropierea deschiderii din desișul scaeților..

Acolo — spre apus gonea o ceată și mai mare de nandu, aproape vreo douăzeci de păsărí. Cum mai mișcau picíoarele spulberând nísípul!..

Dusei bînoclul la ochi și cercetai fiecare colínă, fiecare cută a solului, fiecare dună.

Nímíc...

Continuai să fiu tot de atent. Bănuiam că Braanken — însoțit poate de câțiva telhuelhi — se afla prin apropíere.

Cercetaí în toate direcțiíle.

Nimic suspect. Eu mă aflam la adăpost sigur în spatele scaeților. In carabina mea curer tiție aveam nouă focurí și alte nouă în revolver. Să trag pe alăturî? Nu asta nu mi se putea întâmpla...

Trecu, în felul acesta, vreo jumătate de oră. In jurul meu nu mai era níci un animal. Cu siguranță că era ceva turbure prin apropiere. Și cu toate acestea, níci o ființă omenească — absolut nimic... Cu o lovitură de cuțit, uciseî un șarpe. L'aș fi putut arunca deoparte. Dar pentru o piele, negustorul plătea zece țigărî bune. Trebuie să fii un

om calculat, chiar dacă trăeşti departe de civilizaţie.

Incă o jumătate de oră. Ceasul meu arăta douăsprezec şi jumătate. Şi în jurul meu, aceeaş pustietate desăvârşită... ciudată,

Intrebuinţai încă odată binoclul,

Iată — dincolo de grotă, — o fiinţă omenească — un călăreţ.

Nu — era aceeaş amazoană ca în noaptea trecută — străina...

Calul ei se frământa pe loc, făcu apoi câteva salturi înainte. Se opri din nou..,

Lumina lunii era tot mai puternică...

Amazoana făcu semn, flutură carabina... Mă ridicai repede şi-i făcui şi eu semn...

Galopă în spre grotă... se opri din nou... făcu semn... Indică spre şanţul de scurgere al apelor de ploaie, întoarse calul şi porni în goană, dispărând în spatele unei ridicături a terenului.

Şi eu — ce năuceală inexplicabilă din partea mea! — mă adăpostii din nou şi aşteptai mai departe. Mai târziu mi-am dat seama că numai faptul de a fi fost atâta vreme fără cunoştinţă îngropat sub nisip purta vina, că am înţeles complet greşit purtarea străinei — sau mai bine spus: că nu am pus-o în nici un fel în legătură cu paza pe care o făceam în noaptea aceea.

Iată — încă odată amazoana...

Şi ce spusese Cloy atunci când i-am descris întâlnirea mea cu ea în timpul furtunii de nisip?

— Mistre Karl Olaf, poate nevasta dela

Braanken... ea trăeşte femeia... asta explicaţie foarte bună...

Fără nici o îndoială că era o prostie. Soţia lui Braanken?! Pampasul nu era locul cel mai indicat pentru o dramă cinematografică sentimentală. Prostie!

Şi cu toate acestea — cine era?

Oh! câinii sălbateci se apropiau din nou. Veneau tot mai aproape. Cozile stufoase se târau pe nisip, iar burţile le erau aproape lipite de pământ. Fără nicio îndoială că animalele acestea antipatice mă simţeau. Cine are purici se scarpină. Şi câinii aceştia de pampas, un fel de imitaţie a coioţilor nord-americani, nu au numai purici, ci şi păduchi...

Un singur animal sta de o parte şi-şi freca din când în când ochii cu labele. Era grozav de slab, iar blana sa jupuită în câteva locuri. Imi dădui imediat seama: animalul acela era orb — orb!

Luai cuţitul pe care mi-l dăruise Cloy. Mânerul făcut din oase de balenă era frumos sculptat. Sus avea o bucată de aramă — o monetă presată. Lama lungă de patruzeci şi doi de centimetri, din otelul unui harpon pentru vânătoareaa de balene. O armă groaznică şi ascuţită ca un briciu. Eram sigur de lovitura mea. Cei treizeci de metri până la câinele sălbatec nu jucau nici un rol. Sta acuma cât se poate de liniştit. Mă ridicai încet, cu vârful lamei prins între degetul ară-

tător şi degetul gros. O mişcare rotitoare rapidă a braţului...

Cuţitul vâjâi... pătrunse între coastele animalului orb, îl trânti, iar vaetele sale de agonie care se stingeau treptat puseră pe goană pe ceilalţi.

Plăcerea de a ucide, instinct de distrugere la mine? Nu! Milă pentru o biată fiinţă, care era destinată unei morţi încete.

Mă strecurai afară...

Câinele sălbatec murise. Curăţai lama de nisip, iar privirile mele se îndreptară spre răsărit...

Se vedeau puncte departe în lumina lunii... puncte care se depărtau repede...

Călăreţi...

Duseî binoclul la ochi...

Opt oameni cari galopau — dispăreau în grabă...

De unde veneu?

Şi privirile mele gânditoare se îndreptară spre dreapta, asupra şanţului de scurgere al apelor de ploaie, care era pe jumătate plin de nisip.

Sării în sus. Grota, vadul secat al pârâului făcea un mare semicerc spre răsărit. Alergai spre stâncă, spre prăpastie şi privii în jos...

Oh! Prostul de mine!! Ce mai mutră o să facă din nou Cloy!! Cu câtă superioritate va râni.

Acolo jos, lucraseră braţe puternice de bărbaţi şi lopeţi... La drept vorbind nici nu mai era nevoie să cobor. Ştiam bine ce voi

găsi şi ce nu. Voi da peste intrarea eliberată a grotei din stâncă, şi hoitul sărmanului meu cal pe jumătate desgropat. Nu voi mai vedea însă cele două lădiţe.

Mă cataraî cu toate acestea, sării, alunecai, îmi sdrobii mâínile...

Bineînţeles că lădiţele nu maî erau

Olaf Karl Abelsen, mai aí încă foarte mult de învăţat. Cloy nu s'ar fi lăsat dus nicî odată în felul acesta Cala şi-ar fi dat imediat seama. Prietenul Cloy n'a studiat dín fericire nicî íngîneria de construcţii, nicî electro-tehnica, cî a avut ca profesor numaí pe tatăl său. natura şí membrii tribuluî... Nu ştía nîmic de teorema luí Pitagora. nicî despre logaritmî, legile staticei şí toate celelalte. Abea dacă silabisea literele tipărite. îşî râdea de mine care reprezentam admirabila civîlizatie. Aîcî, în colţul acesta de lume, el era profesorul, íar eu elevul. învăţăcelul..,

Stăteam cu capul infierbântat în groată. In spatele meu, afară. era roîbul meu fidel.. In fata mea, ne un colţ de stâncă maí era ceva... strălucea în lumína roşie şî pălpăindă a fălieî... decoraţia.

Braanken o denusese acolo. Poate pentru Cloy... Poate că Braanken ştîa maí multe despre originea lui Cloy decât míne. Orbul Peter van Bmanken! Orb?...

Orb?! Şí ne chestía asta maí trebuia să-mi frământ mîntea? Am înghiţît un bobârnac, şi acum puteam să mă culc liniştit spre a mă odihní pe patul laurilor mei veştezi...

Mă culcaî după ce aprinsei un foc mare..
Te-ai făcut de râs Olaf! Dacă veí píerde acum, urmele luí Braanken şî ale telhuelhilor luî, atunci s'a terminat cu aventura asta..
El Gento va fî în colonia dela golful Gallegèos, ţînta unor prîvirî, care vor semăna cu lovîturi de nuele
Blestemată afacere !..
Adormi repede în faimoasa aceía noapte dín Pampas, lângă poalele muntelui Huar.

CAP. VII

CHUBUR POVESTEŞTE

In locurile unde mă aflu clíma este foarte schîmbătoare. Nu-i tot atât de rea cum e aceea dela o mie de kilometrî mai spre sud la strâmtoarea Magelan. Cu toate acestea, este destul de rea. Ştiu asta dín propria mea experíenţă.
Loc de vreme rea... Intrebati pe membriî expediţieî geologíce care a explorat arhípelagul Adelaìda în 1922 — ceeace se numeşte în mod curent explorare,
Ei bine, domnii aceìa dín Valparaiso, cu admirabilul vapor al guvenuluí chilîan, abea au putut scăpa cu viata. Pe când se găseau la Alpha Sund, a venit subît uraganul, a răsturnat în zece mínute vaporul pe o stâncă, l'a rupt în două, şi vreme de patrusprezece zile, cei zece supravieţuîtori s'au jucat de-a robînsonii, mâncând ouă de albatroşî şi carne de focă, până ce i-a găsit din întâmplare prietenul Chubur, acela cu un singur ochí, pe însuliţă.
Loc de vreme rea...

Cerul era ca un înger nevînovat şi strălucitor atunci când m'am culcat pe laurii mei veştezi şi pe blana pumei.

M'am trezit deodată pe o ploaie torenţială, pe furtună, trăznete şi tunete — apoi grindină, puţină zăpadă şi iarăşi ploaie...

Fugii jos în grotă. Aruncai, din înaltul stâncii, toate lucrurile care puteau fi aruncate: şeaua, blana pumei, harnaşamentul calului, saburii şi păturile...

Toate în cea mai mare grabă. Căci ploaia era rece ca ghiaţa. Eram ud leoarcă în ciuda hainele mele de piele, când m'am ghemuit în grotă în faţa focului. Afară, lumina turbure a unei zile spulbera cu totul orice speranţă de a mai putea urmări pe telhuelhi. Cantităţile acestea enorme de apă vor şterge orice urme, vor distruge chiar şi dunele de nisip adunate de uraganul de nisip şi vor da suficientă umezeală stepei, spre a înverzi din nou palid ierburile.

Turna fără încetare. Ţinusem una din pulpele cerbului înfiptă într'o creangă ascuţită peste flacără, spre a nu trebui să mănânc rece carnea care era gata friptă. Deabea îmi calmasem foamea, punând vasul de aluminiu în jăratec spre a-mi face un ceai, când apăru din valurile apei de ploaie, în faţa intrării grotei, silueta unui călăreţ: Cloy!

Ducea legat de lasso după sine un al doilea cal şi-mi strigă:

— Foc mai la o parte mistre... loc pentru cai.

Si începu să vadă tăcut şi repede de cei doi bidivii, îi şterse de se uscară şi le dădu de

mâncare. Il întrebaî unde sunt oamenîi dela fermă.

— Fermă? Care fermă acuma pe ploaie? Ploaie vîne dela răsărît... Cloy se întoarce... urme.s'au dus...

Ca să redau felul prescurtat de a vorbi a prietenului meu Cloy Cala mai des decât o fac, este cu neputînţă, având în vedere interesul acelora carî vor cíti cândva l: ;urile acestea tipărite. E păcat, căci laconismul lui Cloy este cum nu se poate mai potrivît sìtuaţieî. Lămurîse în câteva cuvinte reîntoarcerea sa cu totul neaşteptată. Aveam de obiectat un singur lucru cuvintelor sale: dece renunţase atât de subit să maì anunţe la ferma luì senor Manuel găsîrea capetelor celor doí copiî ai săi şi în al doìlea rând: de unde făcuse rost de cel de al doìlea cal — căcì animalul se prezenta impe bil.

Cloy se aşezase în faţa focului şî puse cât se poate de linştít mâna pe pulpa de cerb, mâncă, bău ceaî şi prîví, încruntat, în foc. Pălăría sa de fetru, cu borurile largî şi găunite care aparţìnuse fără nicio îndoîală cândva vreunuí misîonar şî-o dase cu totul pe ceafă. La ce se gândea oare?

Şedeam alături de el. Imî aprinsesem ultíma ţigare. Afară, bătea grindína şi proectîlele albe loveau fără mîlă în capul roîbului meu care era înfrenat n[illegible].

— De unde aí luat calul, Cloy? întrerupseî eu tăcerea care începuse să devîe neplăcută.

— Hei? Místre nu ştie cal?

— Să-l știu?

Era tot un roib cu o pată mai deschisă în frnte. Adăogaí.

— E calul luí Chubur?

— Da. Intâlnít Chubur și Chico la mare cotítură dela Gallegos. Făceau tabără. Ucís trei cerbí. Chubur dat cal pentru El Gento — dat bineînțeles. Nu mare nevoie ca noi. Pot prinde altul. Fermă multe cai.

— Aveaí de gând să anunți la fermă găsirea capetelor...

— Voít mult, altfel gândít. Chubur nu vorbește mult. Dacă vorbește, vorbește bine. El crede dacă anunț capetele, nu bun pentru El Gento. Înțelegí?

— Te gândești la mandatul meu de arestare, Cloy.. Sau, mai bine spus, Chubur s'a gândit la asta. Păi aicí în Patagonia o asemenea hârtíe nu prea are mare valoare.

— Greșală, mistre Karl Olaf, foarte mult greșală. Mulți știe că míster locnești la araucani dela golful Gallegos. Mulțî știe și numele dela mîstre.. mulți. prea mulțí. Și senor Mastílo trăește la Valdívia, Valparaiso, Paris — mult, foarte mult bogat și grosolan ca văcar sălbatec — Intelege? A fi prudent! Dacă Clov merge la fermă, Mastílo vine și el. spune Chubur.

— Aí dreptate. Portretul acestuî rege al oilor nu prea-í încântător, dragă Cloy Grosolan ca un văcar sălbatec — asta este la fel ca, un desperado. pe aicí. Nu-í asa? Mastílo este doar..

Voiam să spun un om civilizat, dar mi-am înghiţît cuvântul.

— Senor Mastilo este aicí bunul Dumnezeu, explică Cloy dând dín umerí. Poate face ce vrea: împuşcă doi, trei servítorí, apoí spune că apărare. De unde martor? Furios ca şarpe cu clopoţeí.. repede pune mâna pistol, trage, nimereşte... bărbat!

— Un bărbat care se potrîveşte poate lo curílor acestea, spuseí eu dând dîn cap.

Cloy priví ţíntă flăcărîle, luă luleaua, deschise punga de tutun şi înfundă cu iarba aceea eftínă capul de fag al pipeî. După prîmele fumurí, spuse cu ironie:

— Prín urmare, ladele două dus! Mistre nu gândit că Braanken vine cu telhu murdarí prîn şanţ cotît. Acum, nu-i capetele aicí... asta bine. Ce intereseazăcap ăla la mistre? Călare apoí mistre la Chubur şi Chico şi după aceîa la colibele dín golful Gallegos. Acolo uită totul.

— Şi răsplata care te atrăgea atât de mult?

Cloy râse.

— Baní? N'are nevoie... maí are încă cincizeci de píeí de focă, are blană dela numa'.. Ce baní? Trăît până acuma liniştit. Pentru ce trăit altfel?

De fapt nu se putea spune că n'avea dreptate. Ce mă interesa pe mine Braanken? Ce mă interesau copííí unuí om care, la urma urmii, era foarte probabîl că mî-ar fi turburat numai liniştea?

— Când va înceta ploaia, Cloy?

— La prânz. Atunci schimbă totdeauna vântul când flux şi reflux, ca acum. Dorm— asta este cel mai bine.

— Staî... Braanken a lăsat asta aîci...

Scosei decoraţia din buzunar şi-l privíi pe Cloy. Nu văzuse încă decoraţîa.

Intinse mâna şi o luă. In ochiî săî întunecaţí se aprínse o flacără. Răsucí decoraţia, o privi şi pe partea cealaltă, iar ochiî i se deschiseră şi mai marí. Fără să spună un cuvânt, bägă steaua de argínt în buzunarul ínterior al haîneî luî de piele. Trăsăturile luî se schímbară cu încetul. Ceva visător aproape îndurerat înlătură toată asprimea şi brutala energíe şi viclenie abílă, depe clipul acesta mobil.

— Asta e alumîne... spuse el încet. Cloy a pîerdut acum jumătate de an în pampas — când întâlnit Braanken...

— O purtaí totdeauna?

Arătă spre pieptul său...

— Port acolo unde purtat şí tata şí bunicul. Nu întreb mai mult. Totul mort, mistre Olaf Karl. Uiţi totul — asta e mai bun...

Scoase din nou decoraţia, desfăcu nasturiî de os aí haineî luî de piele pe care o purta închisă până în gât, desfăcu şi cămaşa din lâna întunecată de guanaco şi fixă decoraţia de un şnur subţire de piele atârnat în jurul gâtului.

Mai era nevoie să întreb cine era Cloy?

Era un urmaş al acelui avocat francez, care ca rege aventurier genial a dus vreme de ani de zile război cu republica Chilí, fiind cât pe

ce s'o învingă, dacă n'ar fi fost lovit de mari întorsături ale afacerilor lumii în 1870/71.

Cloy își încheie la loc haina de piele, luă o pătură și se întinse în fața focului. După puțină vreme adormi.

Dar eu? Să dorm?

Milioane și milioane de oameni cresc și îmbătrânesc, mor în pace, și nu văd nimic interesant — nimic din ceeace numesc eu viață. Dar eu? Soarta mi-a hărăzit norocul aventurierilor cari trăesc alături de banalitatea cotidiană.

Peter van Braanken, mi-a fost adus în cale de întâmplare.. Un european învestmântat în haina atrăgătoare a misterului. Un asasin? Orb?

Țigara mea se stinsese. Să renunț la urmărire? Niciodată! Braanken trebuia să se spovedească. Și să am eu frică de acel Mastilo? Eu? Frică? Ce aveam de pierdut? Viața! Ei bine, fie viața. Tot trebuia să mă gândesc odată că o voi pierde. La urma urmii, și calea mea duce tot pe lumea cealaltă.

Mă simțeam liber și fericit, căci numai acela care nu știe ce vrea e nenorocit și risipit.

Țigara avea un gust minunat. Plafonul de nori de afară se lumina... In depărtare, soarele se și strecura printr'o spărtură a norilor.. ploaia cedă. Privii ceasul. Era unsprezece jumătate. Barometrul meu nu dase greș. Cloy spunea totdeauna: Știe asta... Știa într'adevăr multe, mult mai mult ca mine.

 Ploaia încetase. Vântul venea dinspre Sud.

bătând dealungul albiei râului — şí cu fâşâit de aripi, doi vulturí mâncători de cadavre se lăsară pe hoitul calului meu.

Cei doí fură urmaţi de alţi trei. Lăcomia îí făcu să fie imprudenţí. Nu există animal care să aibe ochi atât de buni ca vulturií aceştia. Altfel nící n'ar fí posibil să coboare atât de repede din înaltul cerului unde arată numai ca nişte puncte, năpustindu-se cu strigăte şi întrebuinţând ciocurile lor tarí ca niște securí ascuţite! O píle de cal sfâşíată într'o clípă — am văzut lucrul de data aceasta. Şí când te gândeşti că era vorba de roíbul meu brav!...

Puseí mâna ímediat pe carabină.

Două focuri...

Strigăte, bătăi dín arípi...

Clov sări în sus.

— Mistre... — văzut vulturíí — mistre a strigat de asta două gloanţe.

Căscă şi se întinse...

Şí aşa cum se întinse, muschíi săi trădând energía neîntrebuinţată, începură să joace într'un chip plăcut... Era un fel de a-ţi expune trupul său minunat echilibrat — o expunere fără nící o tendínţă de a ímpresiona.

Afară lucea soarele, iar strălucirea focului nostru ce se stíngea ca şí lumina zílei care pătrundea în grotă, dădea profilului lui Cloy strălucirea mată a alămurílor bătute.

Un nepot de rege...

Mirosind a catran, murdar, om al naturíí — şi cu toate acestea: superioritatea sa îndrăznoaţă, priceperea sa rapidă, plăcerea de a se

asculta vorbínd — întreaga sa personalitate, care este imposibil de a fi prinsă în cuvínte şí scrísă pe hârtie — totul era un fericít amestec al sângelui normand şi índian. Căcí Tounens avocatul nu era un francez pur sânge. Un nepot de rege în haíne de piele de focă. Iar mie mí se părea că văd strălucirea decoraţíei, primuluí şi ultímului rege al Araucanieí, prin haína de píele şi prin cămaşa de lână groasă..

O schimbare subită de díspoziţie...

Afară se auzí tropot de cai...

Poate era senor Manuel Mastilo?

Nu, asta ar fí fost ca într'un film. Viaţa punea la cale cu totul alte scene.

Doí călăreţí...

— Hallo! Chubur... Chico!

— Hallo, El Gento! şi Chubur, cel cu un singur ochíu, sări din şea şi-mí strânse mâna.

Príetenii lui Cloy erau şi príetenii mei.

Chico, slabul, îmi strânse şi mai tare mâna.

— El Gento víne repede cu noi... Cloy pune şeaua. Senor Mastilo a príns pe orb şi zece telhu murdarí şi porci.. porcí mort, orb fuge cu caí dela telhu.., acolo,

Şi rídică braţul arătând spre nord-vest, acolo unde culmile Anzilor luceau albe.

Chubur şi Chico care nu aveau nicí pe departe temperamentul luí Cloy al meu, erau într'o stare de surescítare care nu poate fí explicată decât într'un singur fel: fuseseră probabil martorii unor scene care pusese în miscare sângele războínic al strămoşílor marelui lor popor de călăreţí.

Şi lui Cloy îi făcu impresia că îmboldul acesta la grabă, nerăbdarea direct nervoasă a celor doi noi sosiţi, era exagerată.

— Spune tu întâi, se adresă el lui Chubur, melancolicul care astăzi era transfigurat. Chico, tu vorbă şi vorbă şi uită jumătate!

Chubur a cărui orbită stângă văduvită de ochiu era acoperită cu o bandă de piele (ochiul l-a pierdut fiindu-i scos de un albatros pe coasta vestică dela Santa Inez, când un diavol cu înfăţişarea omenească l-a legat de cadavrul întrat în putrefacţie a unei balene — pe el şi pe Chico, care bineînţeles nu s'a ales decât cu pierderea unei bune bucăţi din pielea capului)—voinicul acesta mic şi vânjos de culoarea aramei începu să povestească în amestecul acela bizar pe care-l constituie limba acestor ţinuturi sudice şi chiar al ţinuturilor şi mai îndepărtate şi pe care-o stăpânesc perfect:

— Chubur dat cal pentru El Gento. Cloy pleacă sus pe cal. Noi voit să luăm alt cal dela fermă. Găsim telhu murdar la marginea pădurii. Noi leagă la telhu cu căluş în gură. Apoi focuri de armă mai departe în pădure, alergăm şi vedem, între pietre, luptă mare...

Până ací vorbise cu liniște forţată. Deodată miresmele sângelui plutiră dín nou în jurul său. Privíríle i se aprínseră la amintirea celor ce văzuse. Făptura i se ghemui, iar mâínile sale întovărăşíră cu gesturí impresionante următoarele cuvínte:

— Fost mare luptă... era ací orb cu zece tel. Eu murdar... era şi senor Mastilo şi patru peoni. Impuşcă, dau cu cuţitul — mare luptă. Mister orb stă de o parte la cai, nu face nimic. Telhu moare şí peon. Senor Mastílo ca nevasta dela puma când are puí. Míster orb fuge după aia şi trei cai. Pe un cal, două lădíţe. Mastílo lasă morţi, lasă răniţi şi fuge călare după mistre orb. Noí luăm gloaba dela telhu, tai legăturí prízoníer care maí trăeşte, legai la margínea pădurii, călare şi noí — mereu lângă Mastilo dar mult departe ca să nu vadă la noi. Ploaíe mult, nu strică... Apoí soare, apoi ací, El Gento şi Cloy víne cu noi. Aşa este...

Expunerea aceasta succintă era sufícientă.

— Cât de mult are înaínte orbul? maí întrebaî eu.

— Mult... bun caí.., caí poate să schimbe el, Cal Mastile obosit... urme bune.,. o să găsim

Şí pe mine mă cuprinsese febra aventurílor în forma ei cea mai primítivă, poate cea mai curată. Era vorba de viaţa unei fiínţe omeneşti... Şi eu simţeam sânge... In fiecare dîntre noí doarme o fíară. Chiar şi în tine, nobil mare comerciant sau agent de bursă, care stai tolănit în colţul uneí sofale, căutând o distracţie, fumând o ţígare bună, după înşelătoriíle şí pungăşíile uneî zíle aşa numítă activă.

Fíara — om dădu semne de viaţă. Cloy începu să pună şeile.

— Acoperiţi roibul meu cu pietre, ordonai — luí Chubur sí luí Chico.

Dădură aprobator din cap. Şi pentru ei valora ceva un cal. Era doar urmaşii unui popor liber de călăreţi.

Pornírăm exact la ora unu după masă. Douăsprezece ore mai târziu via mea dorinţă de a cunoaşte de aproape zăpezile veşnice ale culmílor Anzílor avea să-mi fie împlínită, de bună seamă în cu totul alte condiţiuni decât m'aş fi aşteptat.

CAPITOLUL VIII

URCUŞUL

Pe vremea când maî eram încă un băiat şí maî aveam o mamă, pe care o iubeam şi care îmí era mai mult o príetenă decât o educatoare, căci tatăl meu — din păcate — a fost maî mult duşmanul nostru, fără a fi fost cu toate acestea un om rău, — atuncí când citeam în limba mea maternă emoţionantele invenţií ale fantezíeî unuî Karl May, mamă mi-a explicat adesea că nu trebue să uît nicí odată, că realítatea este cu totul alta decât romantîsmul povestîrilor cu índíenî şi ale aventurílor acelui scriitor. Mama îmi maî domolise entuzíasmul pentru aceí eroi îmaginari, iar lectura aceea nu mi-a dăunat nicî odată în felul acesta. Şí mama mea avea întru totul dreptate: vîaţa croeşte cu totul altfel soarta oamenilor, şí nímenî dintre aceîa carí bat la maşínă, stând la masa de lucru, produsele minţií lor nu vor putea epuî-

za vreodată bogăția adevăratei vieți. Cât de sărăcăcioase apar spre exemplu romanele față de descrierile de călătorie pline de viață ale compatriotului meu Sven Hedin. Da! Există și scriitori cari nu pun nici un rând pe hârtie care să nu fie expresia propriei lor experiențe... sunt rari, dar sunt adevărați bărbați. Nu sunt scriitor de profesie. Scriu când așa, când așa...

Clov vorbea. Astăzi era într'o zi de bună dispoziție căci mă bătuse pe toată linia. Chubur și Chico declarară amândoi de perfect acord că era cu neputință ca Braanken să fie orb, aducând dovezi fuga lui din livada care era plină de cadavre, numai un om care vede — și pe deasupra sub focul ca grindina al lui șeptor Mastilo care trăgea nebunește pe urma fugarului, — putea scăpa dintr'o asemenea capcană.

Clov triumfa. Profită de ocazie ca să mai mă nuncă odată la punct pe mine — pe mine, europeanul civilizat. Am găsit curând urmele clare ale lui Braanken și ale lui Mastilo. Nu era nicio știință să le urmărești. Abea când am ajuns câte opt ore peste primele înălțimi ale Anzilor, lucrurile s'au mai îngreuiat. Clov descălecă într'un loc unde solul stâncos și absolut neted al unei văi făcea invizibilă orice urmă. Era profesorul meu și eu prea eram un om simplu.

— Mistre Olaf, unde urme?

Nu găsii nimic. Urmele fuseseră șterse ca prin minune. Nu se găseau nici măcar pietri-

cele stărămate, care sunt pomenite în toate povestirile cu indieni.

Cloy rânjea. Chubur și Chico aveau mai multă considerație față de mine și țineau privirile plecate la pământ.

Nu găsii nimic.

— Incă mult învățat trebue, spuse Cloy binevoitor. — Da, da — Braanken orb! — Hei... tot mai crede?

— Aî putea să fi mai puțin închipuit, dragă Cloy!

— Cloy vrea numai ca prieten Olaf vede totul... Braanken pus aici păturî de lână pe stâncă, așa ajunge acolo la pădure. Arătă spre pinii sumbrii depe peretele văii.

Acuma ar fi trebuit să îasă la iveală firele de lână rămase agățate de stâncă, după sistemul lui Karl May.

Dar nu era nimic din toate acestea. Chiar și Winetu (mult l-am mai admirat eu pe acest indian în copilăria mea!) era un biet stângaciu în comparație cu Cloy Cala.

Cloy spuse cu superioritate indulgentă:

— Telhu murdari unge nături cu untura foarte fină dene matele căinuselor de munte — Braanken avea nături dela telhu...

Nici reteta aceasta mirositoare nu mă lăsă mai mult. Știam prea bine cât de tare miros a untură râncedă năturile telhuelhilor.

Cloy mă privi cu reproș, ca un profesor care este rău impresionat de mintea greoaie a elevului său. Arătă apoi o pată — pe stânca cenușie.

— Aici pată... potcoava bine desemnat...

Jalnîci ochî de european. Mi-era ruşine până în fundul sufletuluî. Ceeace considerasem eu că este o simplă variaţie de culoare a garnituluî era numai împrimarea uşoară şî unsuroasă a uneî potcoave prîn pătură. Avea dreptate.

Petele acestea duceau spre pădure. Mastilo îşi dase deasemenea bine seama, căci după aceea când urcarăm coasta muntelui, văzurăm şi urmele sale.

Despre toate celelalte întâmplărî până la înserare nu ar fi decât un singur lucru de spus, că am maî găsît încă vreo câteva locuri unde «orbul» van Braanken şi-a dat toată silinţa să-l înducă în eroare pe fermîer. Cloy, Chubur şî Chìco calificară aceste străduniî drept «aproape suficient». Aprecierea lor se schimbă la apusul soarelui, când ne aflarăm în mijlocul uneî măreţe sălbătecii a muntelui la aproximativ o mie de metrì înălţime. Acî, pe un podiş acoperît de pìni pitícî se pierdură toate urmele în mod definitiv. Ceî treì araucanezí ai meî îşi pierdură vìuitul, căutară, mirosîră, privîră, se târârară în spirală. Cloy blestema şì Chìco îl imita — căcî turma de guanacos care păscuse pe acolo iarba şí muşchiul, ştersese orice urmă.

Se întuneca. Un vânt rece bătea dinspre apus peste culmile muntîlor aducând cu sine aerul înghetat al câmpiîlor de zăpadă şî al gheţarìlor. Sedeam indiferent pe un bloc moale, care fusese tapisat cu muşchìu des ca o pernă, par' că special pentru uzul meu. Eram atent exclusiv la frumuseţea apusului. Ceva maî departe, se vedeau culmile munţìlor, roşii ca niște vul-

cani care scuipă foc... Era minunată bogăţia aceasta de frumuseţi pe care o risîpea în jurul meu natura.

Cloy veni, se opri în faţa mea şi spuse furios:

— Dracu să ia la guanaco! Acuma prea întunerec... Facem tabără acum mistre Olaf, mâine mai departe...

Chubur şi Chico tăiară patru pîni, îi curăţară de ramuri: stâlpi pentru cort. Scoaseră apoi penele de muşchiu depe stânci, întinseră păturî întregî peste scheletul cortului şi le fixară cu ramuri de spini, creînd astfel în mai puţin de zece minute un adăpost încăpător şi călduros.

Focul se aprinse troznind. Un ied de guanaco pe care l-am împuşcat în drum ne furnîză masa de seară.

— N'ar fi oare nimerit să stăm cu rândul de pază? propusei eu umplându-mi cea de a doua pipă, în timp ce Cloy îşi curăţa drăgăstos carabina sa.

Cloy spune numai:

— Trebue pază, mistre...

Chubur scoase dîn muşchiul adus în cort câteva fire rătăcite de iarbă, le rupse în diferite lungimi şi le apucă astfel încât se vedeau numai vârfurile.

— Trage El Gento. Cel mai lung, prîmul schîmb.

Trăsei. Apucai firul mijlociu. Schimbul meu începea la miezul nopţii.

Cloy avea primul schîmb care era cel mai

plăcut. Mă culcaî, căci urcuşul călare şî căţăratul dîn unele locurî fusese greu.

Poate că eram surmenat. Nu adormiî imediat. Cei trei araucanezî stăteau pe vine în faţa focului, fumau şi tăceau. Stam în umbra spatelui lat al luî Chubur. După un răstimp, Chîco spuse încet în limba tribului său dîn care pricepeam destul de mult, fără a o ştie la perfecţie.

— Ar trebui să-ţi începî paza, Cloy... Telhu acela murdar pe care l-am deslegat se va fi dus după ajutor. Telhuelhîi nu-l vor lăsa de data aceasta pe senor Mastilo să scape. Fără nicî o îndoială că sunt pe urmele noastre.

— Indată sunt gata, spuse Cloy punând la loc mecanismul carabineî. Nu s'a întunecat încă de tot... Telhuelhii nu vor fî aicî înaintea de miezul nopţiî....

Aţipíii atuncî. Ceasul meu fusese agăţat spre uzul general de un stâlp din mîjlocul cortului. Puţîn înaînte de ora douăsprezece fui trezit. Chubur şî Chico sforăiau ca niște ferestrae circulare neunse. Este în orice caz o prostie susţinerea exploratorîlor că îndienii nu sforăie. Exploratorii susţîn că această turburare a respiraţiei se prezîntă abea după ce au fost atînşi într'o măsură oarecare de cîvîlizaţie. E o greşală. Maî târzîu, am dormit într'un cort şi cu telhuelhi, carî pot fî consideraţi ca indienî sălbaticî, căci n'au fost nîciodată stabili şî nici în vreo legătură oarecare cu civîlizaţîa. Cu toate acestea, sforăiau la fel cu araucanezii.

Cloy mă chemă afară în faţa cortului de muchiu, făcând pe misteriosul.

— Mistre Karl Olaf, asta e loc foarte rău.., bagi foarte de seamă. Telhu murdari poate prin apropiere. Urmăresc pe senor Mastillo. Urăsc la el. Om rău... foarte tare,,, aici nu e lege. Haî cu mine.

Păşí spre apus, urcând podişul care se înălţa în terase întinse şi neaccîdentate. Luna se uîta piezíş deasupra capetelor noastre, cerul era limpede, iar lumina stelelor era sufícientă pentru ochi exersaţi.

Cloy purta întocmai ca şí mine císme din piele de focă, înalte cu talpa triplă. Tălpíle acestea sunt foarte moi, dar extrem de durabile. Evitam orice sgomot. Mişcăríle elastice ale luí Cloy Cala şì paşii luî dansând care trădau cu toate acestea atâta forţă, deveníră mai prudenţí cu cât urcam mai sus.

Vântul ne bătea în faţă. La nici cínci sute de metrî deasupra noastră strălucea prima limbă de zăpadă, ca o dungă albă-cenuşie. Trecurăm prín faţa unei stânci bizare, întocmaî unuí turn şi în jurul căruía murdăria de pasăre se aşternuse în straturì groase.

— Condorí, murmură Cloy.

Privií în sus. Sus pe culmea granituluí se vedea o îngrămădire de ramurí depăşínd marginea în toate dìrecţiile — cuîbul acestor uríaşe păsărí de pradă, cel mai nobíl vânat al Cordilîerilor, căci un puma este un laş. Un condor rănit este cu mult maí periculos.

Din culb, se auzí un croncăit aspru. Pui de condori.

Cloy spuse:

— Ii vom lua mai târziu. Negustor dín Skyring plăteşte bine.

Mai urcarăm încă două terase — după aceea ne găsirăm pe marginea unei prăpastíí late de aproape zece metri, care se întîndea dela nord spre sud pe o distanţă greu de apreciat.

Pínî şí fagi atârnau pe jumătate desrădăcinaţi deasupra peretelui vertical. In adâncime, se auzea clípocind, la o distanţă ameţitoare, un pârâiaş cristalín, isvorât dín gheţari. Vântul era înghețat. Aerul care se ridica însă dín această văgăună adâncă, era aer de mormânt, putoare şí miasme de putregaí.

In stânga noastră, se întindea un desíş de spini, amestecat cu tulpínele gălbui ale hameiuluí sălbatec patagonez, care poate fi întâlnít până la límita zăpeziî şi care formează pe alocurí coline întregí al căror schelet este format din pinî sufocaţi de mult şi putreziţi dn cauza acestor gâtuitorí. Formaţiunile acestea îşi păstrează aspectul general şi fără scheletul lor interior, iar tocmaí desişurile acestea sunt preferate de puma, care urcă şí ea până la începutul câmpiilor de zăpadă.

Clov spuse încet:

— Culcaţí mistre... uíte în jos,,, Cloy venit dìn întâmplare aici şi văzut... culcaţi...

Il ascultai şí întinseî capul înaínte.

Indrăznií şí mai mult... Apucaí o ramură

pini care-mi părea suficient de rezistentă. Cloy se aşează pe pulpele mele. Atârnam cu mai bine de jumătate de corp peste canton.

Nimic...

— Ce ai văzut Cloy?

— Lumină şi femeie — sennora purta haine de domn cu pantaloni şi moletiere de piele. Lumina era lanterna carbid. mistre... asta viu... nu văzut nimic?

— Nu..,

— Aşteaptă puţin...

Făceam asta cu plăcere. Să întâlneşti în inima Anzilor o doamnă îmbrăcată cu un costum de sport şi pe deasupra într'o văgăună în aparenţă înaccesibilă? Nu putea fi vorba decât de blonda mea necunoscută.

Dar nici aşteptarea cea mai răbdătoare nu ajuta la nimic.

— Inapoi la cort, mistre... îşi dădu Cloy cu părerea în cele din urmă. — Mistre poate vine şi mai târziu încăodată aici sus.. Este fost călăreaţa străină — sigur!

Mă ridicai. Grăbirăm pasul căci ne lăsasem prieteniî mai bine de zece minute fără apărare. Cu cât ne apropiam mai mult de cortul de muschiu, cu atât mai încet şi mai atent se mişca prietenul meu Cloy. Ne oprirăm în cele din urmă şi cercetarăm împrejurimea. Sus, pe deschizătura cortului eşea în vârtej fumul. Intrarea era bine acoperită cu o pătură. Nici o rază de lumină a focului nu pătrundea în afară.

Cloy se liniştise.

— Nici un telhu murdar... încă nu.,, Cloy doarme. mistre cel mai bine şade acolo.... vede departe,,,. ferit de vânt,

Mai aşezai pe banca de piatră şî luai carabina cu repetiţie pe genunchi dând de o parte piedica.

Cloy eşi din nou dîn cort cu o pătură, ferínduse cu băgare de seamă ca nu cumva să pătrundă în afară vreo rază de lumínă. Imi puse greaua pătură de lână pe umeri şoptindu-mí:

— Aer de noapte nu este bun aicí, mistre...

Ii strânsei mâna. Imî dădeam bine seama ce însemna Cloy Cala pentru mine. Lealitatea, ataşamentul său şi grija pe care mí-o purta se ascundeau după o ţesătură străvezie de mici obrăznicii aparente.

Ii strânsei mâna, iar el reíntră în cort.

Depe banca mea de stâncă, al cărei spătar de granít era îndreptat spre nord-vest, puteam vedea limpede, cu ajutorul binoclului, cuíbul condorílor. Din când în când se întindeau peste marginile cuibului construit cu grijă două capete diforme — puíí. Părinţii lípseau.

In momentul acela, un sgomot, care se produse la stânga mea, îmi atrase atenţía.

Era o puma. Pisica aceea cafenie se strecura cât se poate de încet díntr'o crăpătură a stâncii. Caíi noştri deveníră neliniştiţi, rîdicară capetele şi întoarseră crupele spre fiara

sălbatecă... Bidivii se aflau alături de cort, a- lăpostiți pe jumătate de niște pini care cres- useră strâmbi. Simțiseră apropierea pumei și se pregăteau de apărare.

Puma rămase nemișcată pe un loc mic lipsit de vegetație. Numai coada lungă și puțin stu- foasă se clătina neliniștitor încoace și încolo.

Patru cai — nu, fiara renunță și făcu stânga împrejur. Probabil că gustase vreodată copi- te și dinți de cal. Calul lui Cloy i-ar fi dat o lecție prea puțin plăcută. Era un animal cât se poate de periculos.

Începu să mi se facă frig. Pe lângă asta, foamea de sus mă atrăgea. Nu-l mai întrebasem nimic pe Clov asupra femeii aceea din prăpastie cu lanterna de carbid. La ce bun? Aveam să văd singur.

Aruncai încăodată priviri cercetătoare în jurul meu... Dacă telhuelhii ar fi putut într'a- devăr să dea, în toiul nopții, peste lagărul nostru, caii extrem de vigilenți ar fi prevestit în timp pe cei ce dormeau în cort. Era prin urmare pentru mine cel mai fericit prilej spre a face o mică escapadă spre canion, în fun- dul căruia colinda femeia aceea străină cu lanterna ei de carbid... Orice s'ar fi spus, era ceva extrem de promițător chiar și pentru ner- vii mei tociți. Ar fi fost o greșală să socot că prietenul meu a fost victima unei iluzii opti- ce.

Prin urmare, sus.

Tot mi se înțepeniseră oasele, iar eu nu

reuşiam de fel să imit paşii elastici şi compăt nesgomotoşi ai lui Cloy.

Trecui fără nici o bănuială, învelit negligent în pătura mea de lână coloana de granit — sau turnul de granit, cum vreţi să-l numiţi ... Tot fără bănuială ca un oarecare om civilizat care păşeşte dealungul Kungsgatanului din Stockholm şi căruia îi cade pe neaşteptate un olan pe cilindrul impecabil de lucios. Acum este drept că în locul cilindrului impecabil purtam o pălărie de fetru, marca Valdivia, iar vânzător era senor Gonzales din Skyring, proprietarul bazarului general Gonzales şi Company — iar despăgubirea pusiama învetorată era fiul său, don Pedro, o poamă rea, care avea mare grijă ca hoardele de teluehi de prin împrejurimi să cavete din când în când şi corcituri dela fetrele lor. — Iar olanul — da acesta avea în cazul meu aripi, care măsurau aproape trei metri, ghiare şi un cioc încovoiat.

N'aş putea spune dacă a fost femela sau masculul condor care bănuind că am intenţii rele cu privire la cuib s'a năpustit asupra mea, căci se năpusti întocmai unei furii, iar la naşăi este foarte greu să stabileşti sexul în grabă.

Condorul luă lucrurile foarte în serios. Când auzii vâjâitul deasupra capului meu şi-mi dădui seama de pericol era în realitate, ferindu-mi capul şi trântindu-mă imediat la pământ, era deacuma prea târziu. Condorul îşi înfipse ghiarele încă în timp ce mă lăsam să cad la pământ în pălăria mea calabreză

care fusese pe vremuri maro...

Iar eu — şi trăsesem cuţitul, şi-l ţineam drept în sus.,, îsbii dar după toate probabilităţîle nu nimeri bine. In orice caz, am scăpat atunci în mod definîtiv de jobenul meu. Nu l-am mai găsit niciodată. Condorul îl luă cu sine socotîndu-l un fel de pradă cu totul specială, plecă în sbor şi ateriză pe o culme de munte din apropiere. Lucrul acesta l-am mai putut vedea. Dealtfel aceasta a fost prima mea aventură cu acesti vulturi uriaşi ai Anzilor.

A fost însă introducerea la o altă scenă. Inaînte de a o descrie, trebuie, în mod necesar, să adaug ceva, despre o «ţesătură» la propriu şi la figurat şi care dă o notă cu totul specială multor văgăuni a Cordilierîlor în special în regiunile tropicale.

Desişurile de spini le-am pomenit de mai multe ori şi ceva mai înainte şi hameiul patagonez, din ale cărui tulpini împletesc pescarii indieni funii, tot atât de bune ca şi cele de Manîla. Pe peretii perpendiculari ai văgăunilor, prăpăstiilor şi văilor se formează, în zonele tropicale cu ajutorul altor pomi şi plante agăţătoare, aşa numitele pandasaras, un fel de hamacuri — un nume foarte potrivit pentru aceste saltele naturale întinse între copaci. Acolo unde spărturile din stâncă dau posibilitatea ninilor şi fagilor de munte să crească la diferite înălţimi pe peretele muntelui, se găsesc adesea şi pandasaras, câte cinci sau şase unele peste altele, ale căror puncte de sprijin le formează tocmai acesti

copaci și a căror saltea proprîu zisă este constituită de níște lăstărîșurí de spini și hameiu sălbatec, fiind absolut îndestructíbilă. Dacă punctele de sprijin putrezesc, pandasarasurile se prăbușesc câțiva metri mai jos, fiind oprite de rădăcînile desișului de spini care sunt prinse de stâncă.

Pălăria mea de fetru era pîerdută și singura mea mângâere era, că nu încăpea îndoială că hotul de condor fusese foarte deziluzionat acolo sus pe culmea muntelui, constatând că acoperământul capului meu era cu totul lipsit de gust și că nu putea să-l întrebuințeze decât ca așternut în cuib.

Păsii mai departe. Speram să pot menține direcția pe care o luase Cloy cu puțin mai înainte ca să ajungă la marginea prăpastiei. Băgai însă în curând de seamă că simțul meu de orientare dăduse greș. Ajunsei la prăpastie în cu totul în alt loc. Plecându-mă constatai la câțiva metri sub mine o pandasara lungă de cinci metri și lată de doi care împiedica orice vedere spre fund. Gândii că am luat prea mult la dreapta. ocolii un desiș de spini foarte întins și trecui lipit cu un pin care fusese frânt de furtună și a cărui coroană era acum lipită de-alungul trunchiului.

Intâmplarea cu condorul mă făcu să-mi dublez atenția. Aveam încă cuțitul de vânătoare în mâna dreaptă. iar în stânga carabîna. In felul acesta îmi fu cu putință să resping atacul surprinzător al unui individ urias și cu barba blondă, îmbrăcat într'un costum de călărie de culoare închisă și care se repezi dir-

spatele unui pîn asupra mea, fără să spună un cuvânt şi cu cuţîtul în mâna rìdicată. Mă apărai pentru moment cu o lovitură dată cu patul carabinei. N'am stat nicì o clîpă la îndoială că aveam de a face cu senor Manuel Mastilo. Uriaşul îmî era cu mult superìor din punct de vedere al forţei trupeşti, lucru de care îmì dădui seama după lovitura de pumn cu care-mi aruncă arma din mână.

Mai înaînte de a lovi cu cuţìtul, primîi o a doua lovîtură de pumn în bărbie, ceeace-mî turbură pentru câteva secunde funcţionarea creerului. Mă dădui înapoi, ţinând însă instinctiv în mână cuţitul şi carabina. Mă dădui pe jumătate de-a berbeleaca în mijlocul spinilor, simţînd însă că o mână puternică mă apucă de ceafă şî mă târăşte mai departe... tot atât de ìnstinctiv strîgai după ajuţor... Nu — nu după ajuţor. Strîgai numaî de două orì cu glas gâtuít numele lui Cloy. După aceea, căzui în vìd...

Imì amîntesc foarte precis că în clîpa în care trupul meu se rotea în gol, spre fundul canionului, privirea mea întâlnì chipul duşmanului şì că acest obraz galben-cafeniu luminat de lună, cu expresia sălbaticită de pofta de a ucîde fără milă, m'a înspăimântat mai mult decât gândul fugar că mă voî sdrobì de fundul prăpastiei

După aceea spînarea mea îsbi ceva moale şi elastic....

Auzîi sunetul înfundat al lemnului care se sdrobeşte şi se rupe, iar pandasara care mă primise ca o plasă, se plecă, se răsturnă şi

mai înainte de a mă fi putut apuca de ceva căzuì din nou în gol, Auziì deasupra mea un râs batjocorîtor, brutal, în vreme ce eu mă prăbuşeam mai departe, în afara luminiì lunei, mai departe în întunecìmea adâncurîlor.

Căzuì din nou pe ceva elastîc, de data aceasta cu faţa, simţîi spiniì pe mâni, bărbìe şi frunte, fuì aruncat puţin în sus, recăzuì pe plasa împletită şi largă... şì nu maì mişcaì.

Inima-mì bătea ca şi cum ar fi stat să-mî spargă coşul pieptului. Se linişti întocmaì gândurilor mele care goneau nebuneşte. Ştiam că, pentru moment, eram la adăpost. Hamacul acesta natural îmî putea suporta greutatea şi dacă acest dîavol de Mastilo nu-mi trimitea de sus un glonte în cap, aveam toate şansele să scap cu vìaţă.

Rîdicaî capul şi mă culcaî puţin pe o parte...

Trăseì cu ochiul în sus... triumf!! Pandasara de peste capul meu, aceea care cedase sub greutatea trupuluî şi ale căreî puncte de sprijin se frânseseră, îşì reluase poziţia orizontală şi se clătina uşor încoace şî încolo şi mă «apăra ca un scut», în deplină accepţie a cuvântului.

Luî Mastílo i-ar fi fost cu neputinţă să mă vadă. Şi certitudînea aceasta mă făcu să devin stăpân pe situaţîa care era maì mult originală decât periculoasă. Cumpănii şî ajunseî la síngura soluţie raţională. aceea de a sta cât se poate de linîştit. Oare Clov auzise strigătele mele? Mă îndoîam. Vântul de noapte făcea sgomot mare, chíar dacă bătea numaì

sporadic peste platourì. Oare Mastilo, care era singur, va ataca pe cei trei araucanezi ai meî? Nu-mì venea să cred. Cu Cloy ar fi avut mai mult de furcă decât cu mine. Şi Chìco cel lung, un pachet numai de muşchi şì nervì — era şi el un adversar periculos.

Fără nìcìo îndoîală că aş fi putut trage de acolo câteva focuri de alarmă. Era însă îndoelnic ca detunăturile slabe ale carabinei mele cu repetiţie să fi putut pătrunde până în colìba de muşchìu. Şî, în cazul acesta, n'aş fi făcut altceva decât să mă trădez faţă de Mastîlo. Mai bine să mă creadă curăţat. — Nu făcuî prin urmare nimic, îmi sprijìnîì braţele pe lăstărîşul des şì rămasei cu capul rîdìcat, trântît pe burtă. Ochìj mei se obişnuíră uşor cu întunecimea. Apreciam mărìmea haculuî: avea poate şase metri în lungime şî trei metri în lăţime.

Privì apoì ne lângă marginea acoperişuluî meu în sus. Pandasara pe care mă aflam era situată la vreo douăzeci de metrî dela gura prăpastiei iar sus acolo nu se vedea nimic în lumìna lunìî.

Vrui să cercetez fundul...

Nu îndrăzneam să mă mişc. Un lucru îl puteam face însă fără nìci un risc: să găuresc plasa care mă prinsese. O gaură mîcă. Aceasta n'ar fî compromis cu nimic rezistenţa hamacului meu natural.

Lucram cu cea mai mare linişte şi cu toată prevederea. Aveam timp. Era poate acuma ora unu după mìezul nopţiì şî până în zori mai aveam încă cinci ore. Tăíam sí ferestruíam. De-

venîi mai îndrăznet, căci patul pe care eram culcat nîcî nu se clintea.

Gaura devenî atât de mare încât trecui cu uşurinţă mâna prin ea. In jos o lărgii în formă de pâlnie. Când terminaî, blestemaî. Imi sgârîasem şî impunsesem în mod înutil mâînile. Sub mine — la vreo zece metri după propria-mî apreciere, se maı afla încă o pandasara...!

CAP. IX

SPRE FUNDUL PRAPASTIEI

Prîn urmare încă o pandasara.

Secera lunîi dîspăru după linia albă a culmilor Anzilor, maî produse acolo pe înălţimile albe nişte efecte de lumînă magîce, după care îşi luă definitiv rămas bun. Acum, era cu adevărat întunerıc, în adâncime. Mi se făcu frig. Pătura mea de lână se afla pe undeva mai sus. Mă deranja şî mîrosul care se înălţa din fundul prăpăstîeî.

Dacă aş maî fi avut puţin coniac! Aveam însă un sîngur lucru: tutun şî pipa. Fumam şi ascultam... Peste capul meu, totul rămăsese lînîştit. Nîcî Cloy, nimîc! Vântul vâjâîa, vuia, cânta şi şuiera. Asta era totul. Mi-era frig. tremuram. Nu mă mişcam trebuind să stau lînîştît. Mişcam numaî degetele pîcioarelor şi mâînile. Trebuia să fie numai vreo două grade dacă nu chîar maî puţin. Te pomeneştî că maî mă alegeam aîcî cu o pneumonie?!

Frîgul mă îmboldi să trec la actîune.

Peste capul meu se vedeau câteva deşişuri de hameiu. Incepuî să trag spre mîne hameiul, după ce mă ridicai foarte încet în capul oaselor. Era o ideíe bună. Mă încălzii cu acest prilej. Este drept că nu încercasem încă niciodată să împletesc o funie dìn hamei, dar văzusem de multe ori cum se procedează. Din păcate nu aveam la dìspozîţia mea prîetenii meí arămíi, acasă în golful Gallegos. O căldare cu grăsime topîtă şi caldă — grăsîme în care hameiul era muíat cu patru zíle înaínte de a fi împletît în funiî. De data aceasta, trebuía să meargă însă şí aşa. Şî a mers. Bineînţeles că nu fără sgomot şí fără mişcărí mai vîolente. Tulpína hameiului nu trebuía să fie frântă şî de unele fire trăgeam dín toate puterîle spre a obţine o bucată cât mai lungă. Multe rădăcini se aflau prinse în apărătoarea de peste capul meu şi care se clătina încoace şi în colo, agale întocmaí unui hamac adevărat în care s'ar fi odihnit o senorita care fuma. Senorita era îrsă aíurea, nu deasupra, cî departe jos sub mîne în fundul văgăuneî. In orîce caz, fusese pe acolo. Cloy o văzuse bine. Şi Cloy nu míntea decât atunci când avea motive serîoase, întocmaí după cum considera micul furtîşag drept un sport amuzant. în special atunci când era vorba de alcool.

Funía de hamei sporea, deşi degetele mele roase şí înţepate mă dureau al dracului. Trebuía să dobândesc mereu mai multe tulpinî de hameíu. Intrebuíntam foarte repede materialul

Măsurai lungímea. Era respectabîlă: opt metri. Mai adăugai încă trei metrí şí fui cât se poate de mândru de opera mea. Nu maí símţeam nicí frígul şi nicí miasmele putreziciunîí. Eram atât de captivat de munca mea, încât fuí pur şî símplu uîmit atuncí când îmi cercetai ceasornicul şi văzuí după micîle puncte lumínoase cât de târzîu sau mai bine spus cât de vreme era: trei şî jumătate.

Şí atuncî îmi dăduî seama, că sus acolo unde se afla cortul nostru, se petreceuseră lucruri care îmi împiedecaseră prîeteniî să porneascâ în căutarea mea. Garda mea nu trebuía să dureze decât până la ora treí. Şi chîar dacă ceasul meu nu mai atârna pentru uzul general de stâlpul central, prietenii mei aveau cu toate acestea un simţ al timpuluí atât de desvoltat, încât ei băgaseră de mult de seamă, că nu l-am trezît la timp pe succesorul meu de gardă, Chubur.

Se trezí deodată în mîne grija serioasă pentru existenţa acelora, carî îşi puseseră mai mult decât odată vîaţa în joc de dragul meu.

Ce maí stam oare la îndoială? Aveam o funîe şi puteam ajunge cu uşurinţă pe pandasara care se afla sub mine. Nu aveam decât să măresc gaura mea prin care cercetasem fundul şí să fixez solìd funîa de împletitura rezistentă.

 Gata, prin urmare...

Nu mai mi-era frig. Grija mă încălzea...

In jos prin urmare cu cuţitul şi cu carabina la mine. Jos, pe hamacul numărul trei. Era mai mic şi mai îngust şi se clătina îngrijorător.

Mare prost mai eram. Ce-mi folosea că mă aflam acolo? Nimic! Nimic! Coborâsem pe funie, ajunsesem la zece metri mai jos — şi mă poticnisem din nou de un alt hamac suspendat. Fundul văgăunii, care se afla sub mine, nu putea fi distins nici de aici. Din contră, întunecimea devenise mai mare, iar frigul umed şi mirosul de putrezíciune într'adevăr înspăimântător.

Mare prost mai eram. La ce îmi folosea funia mea frumoasă din moment ce era fixată cu unul dín capete de pandasara numărul doi. Funia mea de hameiu, îmi era oríbil de inutílă de fapt. Este drept că puteam dacă doream să realeg drept sediu pandasara numărul doi — asta da — şi dacă-mi făcea plăcere sau dacă voiam să mă încălzesc n'aveam de cât să fac exerciţii de cătărat între etajele numerele doi şi trei!

Dacă-mi făcea plăcere!...

Să lăsăm de o parte plăcerea. Eram furios, dezíluzionat, înfuriat şi-mi atribuíam toate epitetele insultătoare care ar fi fost suficiente pentru o acţiune de defăimare în faţa justiţiei umane. Frânghia mea dela etajul doi, socotind de sus în jos, se legăna încet şí în faţa nasului meu pe care-l simţeam ca pe

sloi de ghiaţă în mijlocul obrazului...

O lovíi cu picíorul... O uram. Imi rănîsem şi mai rău mâînîle mele lovíte, şi toate acestea pentru nimíc. Aş fi făcut cu atâta plăcere o vízită fundului prăpastieí —senoriteí şi lanternei de carbíd!

Incă o lovítură de pícior...

Capătul funieí care se legăna alături de mîne dispăru din câmpul meu vîzual, revení şí mă isbí destul de tare în obraji.

Nu trebue însă să dísperî niciodată. Dacă aî un temperament credincios şi senín de copil, trebue să speri într'o mînune, să te aşteptí la ea.

Mínunea se produse. Capătul funieí îmí întoarse drept răsplată pentru lovîtura de picior o plesnitură în faţă, după care ceva îmí căzu drept în creştet...

Nu era frumoasa mea pălărie de fetru. Nu. Pe aceea o pîerdusem în mod definitiv. Era însă funîa mea care mă ferícea în felul acesta, sperîindu-mă totodată — funîa mea lungă şí groasă împletîtă din hamei.

Era o adevărată minune! Probabîl că píciorul meu avea în adevăr darurí magnetice sau alte forţe speciale. Funîa se încolăcíse în jurul meu întocmaí unuî şarpe. Era alături de mine. Nu maí aveam nimíc de obiectat: era lângă mîne şî nu díspărea!...

Ciudat!

Prívii, cu capul dat pe spate, spre înălţíme.

Intunecîme... Partea înferioară a plaseí numărul doi era numaí o pată estompată...

Mă gândíi la senor Mastilo care-şi manifestase cu puţin mai înainte în chip atât de neîndoìos intenţia de a transforma nevaloro-sul meu corp într'o grămadă de mămăligă. Apucaî prin urmare prudent carabina şí îndreptaí pentru orice eventualîtate ţeava în sus.

Era exclus ca Mastílo să mă poată vedea. Aceasta în cazul când el ar fi fost acela care desfăcuse funia mea...

In orice caz — putea cu toate acestea să tragă asupra mea sau să arunce o píatră asupra hamacului. Acesta s'ar fi rupt şi atunci...

Nu se întâmplă însă nîmic. Nicì un bolovan şi nící un foc de armă.

Să fi fost chiar Mastílo? Dar dacă era Cloy, bunul şi viteazul meu Cloy..?!

Nu auzíi însă pe nímení. Cloy ar fi strígat, chiar dacă ar fi făcut-o foarte încet.

Situaţia rămase nelímpede. Mai lăsaí să treacă un răstimp. După aceea repetaî manevra mea dela etajul doi: tăíaí o gaură în împletítura deasă a tulpinelor, fíxai funia mea frumoasă, pe care o îubíam iarăşi din tot sufletul şi îndrăznii să cobor mai jos. Evítam orice sgomot şi eram numaî încordat să ştíu dacă funía va ajunge până jos, pe fundul văgăunei. Eram convins că nu va ajunge, căcí să aî de două orî la rând noroc nemaípomenit ar fi fost o prea mare mìnune. Deveneam tot maì nervos pe măsură ce coboram în adâncime, cu cât mirosul de putrezíciune, frigul şí sgomotul făcut de pârâ-

iaşul care isvora din gheţar deveneau mai mari, şi mai ales cu cât simţeam că se apropie capătul funiei care se legăna încoace şi încolo — îmi simţeam, ca să spun aşa, nervii cum sbârnăiau... Sau mă înşelam poate?!

Deodată — s'a dus cu mînunea...

Picioarele mele plutiră în gol... nu mai întâlneau nimic, nicì o pandasara...

Dar.. ía te uită.. cu vârful piciorului meu stâng atînsei ceva..

Mă întínsei cât putui mai mult...

Pietre — pietríş.. A doua mínune: mă aflam pe sol, în fundul văgăunei, învăluit în întunecîmea ca smoală...

Peste capul meu se întindea o dungă lată şí cu marginele crenelate pe care erau nenumărate puncte scânteetoare: cerul!

Iar eu aíci — în iad, sau cel puţin în antîcamera vîlei Majestăţíí Sale Satana I-ul al Iadului. La drept vorbind, mîasmele erau într'adevăr diavoleşti. Numaí temperatura nu era aşa cum ar fi trebuit. In aerul acesta îngheţat era cu neputînţă să ardă sărmanele suflete ale celor păcătoşi. Nu, aìcî înghe-ţau cel mult pícioarele...

Stam liniştít şi mai ţineam încă funia de un capăt. Atenţíe..! Poate era numaí o eşitură de stâncă, un mic prag care mă putea duce în eroare... Căcî de văzut, nu puteam vedea absolut nimíc...

Pipăì terenul cu piciorul drept...

Píetre, ramuri şi lemn putrezít...

Apoî ceva moale...

Tresării...

Nu mi se întâmplase încă niciodată în viaţă să calc pe obrazul unei fiinţe femeeşti, chiar dacă am făcut uneori lucruri care aveau o puternică nuanţă de brutalitate. De fiecare dată însă acţiunea mea era determinată de inevitabil.

De data aceasta însă, spre a o spune imediat, am lovit fără voia mea obrazul unei tinere femei, după cum am stabilit ulterior pipăind uşor cu mâna mea stângă.

O femee... fără îndoială că era amazoana. Zăcea întinsă cât era de lungă la pământ — toate acestea le-am stabilit pipăind...

Era poate moartă...

Nu... Pusei în cele din urmă, mâna pe unul din braţele ei... pulsul bătea,

Nu vedeam absolut nimic. Miroseam numai.. miroseam.

Aş fi putut să scot bricheta din buzunar şi să lumìnez toată scena. Dar nu, mai bine nu! Masillo.., gloanţele,,, mai bine nu!

Ingenunchiai. Constatai acuma că femeea zăcea întinsă pe spate. In ìmediata apropiere a capului ei, era o bucată din tulpina unui pom.. Oare eu fusesem acela care i-a provocat această stare de leşin prin aceea că am căzut cu câteva ore mai înainte pe hamacul numărul unu, rupând prin forţa căderii punctele de sprijin — copacii — cari s'au prăvălit apoi, sdrobind-o pe misterioasa necunoscută ?

Aşa era — părul depe partea stângă a capului era lipicios: sânge...

Nu vedeam nimîc. Sîmţeam numaî.

Mă sîmţeam într'o stare curioasă... După lunî de zile, mă aflam din nou în apropierea uneî femei, care nu mirosea a untură de peşte şî alte îngrediente de origină araucaneză! Ciudată stare. Ciudată era şi întreaga scenă.

Mă aşezaî alături de străină. Mâînîle mele cercetătoare sîmţiră pătura dublă şi moale în care era învelîtă. Era întînsă însă pe piatra umedă şi rece. O luaî în braţe, o ţinui pe genunchiî meî şi o strânsei uşor la pîept. Capul eî se odihnea pe umărul meu drept.

Femeîa leşinată, respira foarte slab şî oftă maî târziu tot atât de slab.

Jur împrejur întunecime.

Oftă dín nou şî o tresărire uşoară îi trecu prin trup. Sânul eî fecîorelnic, tare şî uşor volburat, care-mi atîngea braţul, se ridică atunci când femeea respiră adânc. In aceeaş clipă, femeía nevăzută îşi revenî în fire. Era bizar cu câtă repeziciune îşî dădu seama de sîtuaţíe.

— Cine eşti? întrebă ea încet încet într'o engleză complet lipsită de accent. Fără niciî o îndoîală că era o englezoaică.

— Un european, miss, care v'a găsit aicî fără cunoştinţă, răspunseî eu.

— Acela pe care l-a aruncat jos chilianul? spuse ea fără înconjur. Am văzut totul... după aceea am fost lovită însă de o piatră care s'a prăbuşit în adânc.

— Din fericire a fost numaî o bucată dîn tulpina unui pom putred,

Sincer vorbind, femeîa aceasta, oricíne ar fi fost ea, avea o desinvoltură demnă de toată

Admiraţia, Rămase liniştită pe genunchii mei îi spuse numai pe jumătate în glumă :

— Am avut amândoi noroc... Găseşti că aici este un loc foarte plăcut?

— De fel — în orice caz mă refer numai la ceeace ne înconjoară, miss...

Asta era într'o măsura oarecare un mic compliment. Abea îl spusesem însă şi frazeologia mea stupidă mă supără îngrozitor.

— Ştiţi oare un loc mai agreabil aici în adâncime? întrebai eu cu oarecare asprime. — Mi-e al dracului de frig... aerul ăsta îngheţat şi mirosul de putreziciune.

Ea se ridică mai înainte ca eu să-mi fi putut termina propoziţiunea.

— Vino...

Imi căută mâna şi mă conduse spre nord, prin întunecime, peste grămezi de pietriş, pomi putreziţi, muşchiu alunecos şi poteci lipsite de orice obstacol — până într'un loc unde-mi şopti:

— Apleacă-te.

Făcui cum îmi spusese. Mă trase în interiorul unui cort, a cărui perdea dela intrare o puse repede la loc. Intr'un mic cort făcut din pânză cafenie ardea o lanternă de carbid care era acoperită cu o batistă. Pe un pat de muşchiu învelit cu o pătură, se afla un om şi dormea adânc...

Era Peter van Braanken.

CAP. X

EDITH GORDON SE PREZINTA

Străina luă batista depe lanternă, iar lumina puternică ne învălui pe amândoi. O privii cu o curiozitate lesne de înțeles. Avea un chip ars de soare, rece, energic de un farmec picant. Ochii cenușii aveau privirile liniștite ale unui om care a trecut prin multe și care știa să se sprijine pe propriile lui picioare. De sub o pălărie de fetru verde, ieșeau cochete câteva buclișcare blonde, și chiar costumul de sport practic și aspru, nu dăuna armoniei liniilor delicate și feminine ale ființei ei voinice.

Și ea mă cercetă cu interes rece. Apoi îmi vorbi, iar glasul ei avea din nou o intonație șăgalnică.

— Sunt Edith Gordon, corespondenta ziarului londonez Times... Pentru moment mă aflu într'o expediție în Anzi în urma însărcinării primite din partea ziarului meu.

Mă înclinai.

— Și mie mi se spune El Gento miss Gordon. Aceasta trebue să vă fie suficient. In orice caz pot să mai adaug spre completare: aventurier, globtrotter, vagabond prin natură, un evadat al civilizației, stabilit cu mult mai la sud într'un golf, printre păgâni de culoare arămie, care s'au creștinat pe vremuri numai cu numele. In momentul de față, suntem în urmărirea acestuia! (Arătai spre Braanken). Unde și în ce fel te-ai întâlnit cu el, miss Gordon? V'a spus și dumneavoastră povestea că

ar fi orb? (Tonul meu deveni energic. Voiam să limpezesc situaţia cât mai repede).

Miss Gordon îmi făcu semn spre podeaua acoperită de muşchiu.

— Să ne aşezăm, El Gento. Ia loc... Voi pune imediat spirt în maşinuţă şi atunci se va face ceva mai cald.

Deabea atunci văzui pe o piatră plată o maşină de spirt, a cărei flacără albăstruie nu prea mai ajungea la vasul de aluminiu care se afla pe ea. Edith Gordon puse o nouă bucată de alcool solidificat în recipient iar flăcările se ridicară imediat, în timp ce apa din vas începu să clocotească, iar plăcutul miros de cafea mă făcu să-mi dau seama că nu era vorba numai de apă de pârâu.

Luai loc. Muşchiul era umed. Dacă porţi însă pantaloni de piele cu bazoane speciale de călărie, lucrul acesta nu prea interesează. Miss Edith îmi oferi o ceaşcă de mocca şi-mi întinse o tabacheră de argint. Mă servii. Erau ţigarete engleze, dulcegi, cu puţin opium... în orice caz, erau ţigarete adevărate.

Stăpâna cortului luă loc în fata mea. Între noi era oala care fierbea clocotînd şi zumzâind Braanken sforăia. Fumam şi aşteptam cele ce avea să-mi răspundă Edith Gordon la întrebarea mea asupra orbului.

— Tie foame? întrebă ea cu jumătate glas.

— Nu...

— L-am întâlnit din întâmplare pe Braanken. Este orb.

— La început am crezut si eu asta. Unde l-ai întâlnît?

— Aíci în văgăună, târziu în noapte şi avea trei cai cu el. Era complet extenuat. Imi aranjasem cortul aicî şi l-am găzduit, Cei doi caî ai meí şi caii luì sunt adăpostîţi ceva mai încolo într'o grotă mìcă,

Vorbea foarte rar şi-mi făcu curând impresia, că-şi cumpănea bìne fiecare cuvânt.

— Unul din caii luî Braanken avea două lăzî în spìnare, spuseí eu ca din întâmplare, Voiam să dovedese imediat acestei doamne picante, că nu se purta sincer cu mìne,,,

— Lăzi? Nu... ce fel de lăzi?

Hm! — domnişoara aceasta juca bîne teatru.

— Araucanezíi meí susţíneau că este vorba de niste lăzi... mi-e însă cu totul indíferent de altfel. Aí vorbit cu Braanken despre míne?

— Da, câteva cuvínte... Era foarte ostenit. Spusele lui despre fuga din faţa chilianului erau cât se poate de încurcate, íar în ceeace priveşte întâlnírea cu dumneata şi cu araucanezul Cloy Cala n'am înţeles nimìc...

— Aşa... aşa... Luaì o gură de cafea şi aruncaì o nouă undîţă: Braanken venea pe poteca văgăunei dínspre sud-vest?

— Ah — lasă jocul de-a písica şi şoarecele! îmí zâmbi ea, íar în dantura ei văzui două plombe de aur. Crezí că te înşel, El Gento... zău că nu! N'am ce să ascund. Ştiì foarte bine că Braanken a intrat pe poteca văìi acesteia în imediata apropiere a locului ăsta. Ceeace nu ştiî, este însă faptul cât se poate de simplu că la nici o sută de metri de locul acesta exístă un drum în zíg-zag care duce în fundul

acestei văi întunecate. Probabil că Braanken cunoaşte poteca. Am auzit pietrele care se rostogoleau şi în felul acesta mi-a fost atrasă atenţia asupra lui.

— Bine... clipii dín ochi spre Edîth Gordon.

După o clípă de gândire, reluaî:

— Şi poteca asta a putut fi coborâtă de un orb care mai avea pe deasupra cu el şi trei cai?

— Ironia dumitale este cu totul inutilă. Am spălat ochii lui Braanken aici în cort. Sărmanul orb. (De data aceasta nu se prefăcea).

— Te rog să nu te laşi înşelată, spusei eu insistent. Este exclus ca un orb să poată trece prin pampas şi prín munţí ca să ajungă aicí. Şi-ar fi frânt gâtul de nenumărate ori... In genere, presupunerea asta este fără sens, chiar dacă eu însumi...

— Pupilele ambílor ochí sunt complet lăptoase El Gento!

— Da... dar printr'un mijloc artificial oarecare... Să-l trezim pe Braanken, Edith Gordon. Să-í cercetăm ochíi pe neaşteptate. Mai înainte de toate să-ţi pun însă o întrebare: Din moment ce făceai o expeditíe în Anzi cum se poate că te-ai abătut spre răsărít atât de mult în ínima pampasului, unde te-am întâlnit de trei orí şi unde ai voít să mă „avertizezi de două ori, lucru pentru care îţi mulţumesc acum.

Tânăra femee îmí spuse după o scurtă gândire:

— Recunosc că-l urmăream pe Braanken, deoarece am aflat, că ştie anumite lucruri pe care eu nu le cunosc încă.

— Hm — asta e puţin cam nelímpede, Edith Gordon. Lucruri... ce fel de lucruri?

— Imí pare foarte rău... refuz să dau orice explicaţie... Să-l trezìm, prìn urmare, pe Braanken. Şi eu sunt foarte curioasă, să văd cum....

— Nu este nevoie!

Privirăm amândoi într'o parte. Braanken se rídicase în capul oaselor.

— Sunt treaz. El Gento, întâmplarea a făcut să ne reîntâlnim. Te rog priveşte-mi ochii!!

Pleoapele îi erau numai puţin umflate şi larg deschíse. Edith întoarse lanterna, iar fuiorul de raze îi lumină pupilele, ochiul întreg... Şi ochii aceştia larg deschişi nu reacţionară de loc în lumína crudă, fiind acoperiţi cu un fel de píeliţă.

Nu renunţai la luptă.

— Inselătorie, spusei eu aspru. Ai avut, într'un fel, oarecare dín nou răgaz să-ţi prepari ochíi, Braanken! Socoţi poate că sunt un prost?

— Nu... uiţi însă inteligenţa cailor, El Gento...

Mă înfuriai.

— Taci dín gură. De unde ştiai de poteca în zig gag? Dacă eşti în adevăr orb, cum ai putut să ştergi cu atâta desăvârşire urmele tale sus pe platou, încât...

Ridicase mâna... In mişcarea aceasta, era un avertisment evident.

— Stinge-ţi lumina, şopti el.

Edith Gordon aşternuse imediat un petec de cârpă peste lanternă.

Ascultam cu încordare în întunecime...

La căldură... era plăcut în cort.

S'ar fi putut sta atât de frumos în taifas acolo! Erau însă înăuntru doi oameni, fiecare ascunzându-mi câte ceva şi cari poate jucau amândoi în faţa mea o piesă pusă de mult la cale.

Auzeam numai vuetul şi clipocitul pârâiaşului din apropiere, care se strecura prin prăpastia aceasta spre valea mai largă. Ridicai carabina în mâna dreaptă, în timp ce cu stânga desprinseí cuţitul şi-l trăseí din teacă. Le ţineam în aşa fel în faţa mea încât Braanken să nu poate ataca, fără să nimerească în lama cuţitului. Eram gata la toate. Nu însă la ceeace avea să se întâmple în realitate. Eu mă aflam în cea mai mare apropiere de intrarea cortuluí. La stânga mea era Edith. In faţa mea Braanken. Acesta şopti acuma :

— Cineva se furişează pe afară... atenţie!

Şi atunci simţí o mână care mi se puse lateral pe umăr... O mână al cărei miros era cât se poate de caracteristic. Numai degetele luí Cloy miroseau atât de puternic a tutun, a nicotină...

Mâna aceasta mă trase de haina de piele...

Mă trase din nou. Înţelesei.

Mușchiul moale și umed îmi ușură furișatul afară. Afară mai era încă beznă... Cloy dădu la o parte perdeaua dela intrarea cortului. Dar aerul rece ca ghiața care năvăli înăuntru ne trădă. Lumina lanternei năvăli pe neașteptate. Edith Gordon strigă:

— Rămâi.

Întorsei capul... Pistolul ei automat era îndreptat spre capul meu.

Dar Cloy nu era singur. Cloy avusese în vedere incidentele.

In spatele Edítheí Gordon pânza cortului se despică în lungime. Mâna prietenului Chico apucă arma englezoaíceí, în timp ce stânga sa o răsturnă pe spate pe corespondenta ziarului Times. După aceea apăru în scenă printr'o a doua despícătură a pânzeí și Chubur.

La drept vorbind nu am nici un interes să zugrăvesc urmările acestei scene pe care fiecare și le poate imagina și singur. Eram patru împotríva a doí, iar victoria noastră n'avea nimic eroîc în sine. Interesant pentru mine era numai purtarea extrem de brutală a celor treí príeteni arămíi ai mei, față de Braanken și de tânăra și îndrăzneața englezoaică. Când am protestat energic împotriva faptului ca ceí doí să fie legați. Cloy mi se adresă pentru prima dată mojic de când îl cunoșteam...

— Asta e o chestiune numaî pentru araucanezi místre... numaí pentru araucanezi!! Tine mínte!! Staî lînișt!! Știm ce facem!

In prima clipă, am fost atât de uluit de tonul său încât am crezut că este o glumă proastă. Ochii întunecaţi ai lui Cloy mă fulgerau însă în aşa fel, încât strigai şi eu cât se poate de grosolan :

— Eşti nebun Cloy ?

Işi veni în fire. Surâse stingherit şi se rugă cu glas încet :

— Mistre vine afară... mistre o să înţelege totul...

Părăsirăm cortul.

Cloy îmi luă mâna. A lui era rece ca ghiaţa.

— Mistre iartă... noi prietenii dar aici văgăuna asta... văgăuna asta e un loc unde nu trebue a fi om străin... Noi abea am văzut mai înainte puţin, că văgăuna asta este văgăuna faimoasă a araucanezilor. Gândesc, sfătuiesc, dar nu ştie nimic. Nimeni nu ştie, războinicii araucanezi dela golful Galleegos!...

Cloy se afla într'o stare de surescitare, care pentru mine era complet de neînţeles. Cuvintele se încurcau, glasul îi era răguşit şi strident... Nu-i puteam vedea expresia feţei, dar fireste, mi-o imaginam cu uşurinţă. In fundul acestei văgăuni de stânci orbile mai era încă complet întuneric, deşi o rapidă aruncătură de ochi spre înăltime îmi arăta, că scânteerea stelelor începea să fie plină de acea ceaţă vagă, care precede ivirea zorilor.

Cloy trăsese gâfâind de câteva ori aer. Mai îmi ţinea încă mâna.

— Místre prieten, reîncepu el, Cloy roagă încăodată: nu amestecaí acî. Senora şi Braanken nu păţeşte nîmic, trebue numaí să rămâe la colonîe dela golful Gallegos până... până...: Păru că nu vrea să termîne fraza. Se temea să nu trădeze prea mult din secretul său.

Eram un adevărat frate pentru araucanezí. Eram unul de aí lor. Ce mă interesa la urma urmeî o Gordon sau un Braanken ?

— Fă ce crezí de cuvîinţă, Cloy, îí spusef eu călduros. Bineînţeles că sunt jignít findcă aî secrete faţă de míne.

Imí puse mâna pe umăr.

— Místre prieten, El Gento, frate alb, — poate víne ziua când eu voi spune totul... Acuma eu nu spune totul. Acuma eu poate spune: Braanken mínte mult, senora mînte...! Decoraţie pe care o poartă acuma Cloy, Braanken a furat dela cea maí sfântă comoară a araucanezílor. Şî Cloy mínte. Decoraţíe nu pierdut. Decoraţîe nu purtat niciodată. Snur de pîele erau prea míc pentrn gât dela Cloy. Numaî asta pierdut. Asta adevărat este, mistre.

După aceea îl chemă pe Chubur.

Soptiră ceva împreună, îar eu stam de o parte şi observam cum cerul de peste capul nostru îşî schimba cu repeziciune culoarea. Ceaţa aparentă dispăru sí apăru acea albăstrealâ — cenuşie străvezie şi moartă, care e totdeauna prevestítoarea primelor raze ale soarelui.

se lumina deasemenea şi în văgăună. Aveam destule de văzut aici. Crepusculul vag, cu care ochii se obişnuiră curând, desvălui imaginea înspăimântătoare a acestei adâncimi, prin mijlocul căreia se strecura nedepăşind nicî odată trei metri lăţime, cu clipocit, vuet şî spumă, pârâul isvorât din gheţar, îndreptându-se spre sud est şi dîspărând într'acolo. Din gheţar nu se vedea însă absolut nimic pe aicì. Văgăuna făcea probabil cotîturi mari spre nord şî munţii carí se aflau în cale împiedicau perspectiva spre câmpiile de zăpezî veşnice ale Anzilor.

Lumina zilei creştea cu repeziciune. Privirile îmi rătăceau peste maldărele de trunchiurì de copacî în putrefacţie, peste grămezi de frunzìş putrezit, peste stâncî şi pietre acoperîte de muşchiu, peste ferigí, spinî şi grămezì de hameiu sălbatec — şî toate dar absolut toate erau leoarcă de apă, totul se afla într'o stare de semi — putreziciune, având un miros de apă, un míros insuportabil, exhalând mîasme groaznice..

Văgăuna avea vreo douăzeci de metrì lăţime în acest loc. Ambìi pereţî erau absolut drepţi, dar acoperiţi cu o vegetaţie sărăcăcioasă — însufleţiţî din loc în loc de hamacurì naturale de plante de culoare verde — gălbue, de mărîmi díferîte. Nicî un regisor de cinematograf, nici un arhitect teatral n'ar fî putut imagîna ceva maí sumbru ca văgăuna aceasta, a cărei umezeală îngheţată stînghérea plămânii la fiecare respiraţie. Şî cu

toate acestea imaginea generală era de un efect impresîonant cu tot conturul ei estompat şi şters. Acolo atârnau peste prăpastíe un pâlc de pìnì desrădăcinaţî de furtună, menţinuţi numai de rădăcînì gălbuí, care se puteau rupe, în fiecare clipă. Copacîi carì se aflau acuma în lumìna zílei, aveau să se prăbuşească atuncî în adâncime cu coroana înaìnte, unii peste alţii... vor putrezì.,, Ceva mai încolo, natura prăbuşíse într'un capricíu uriaş multe bucăţí de stâncă pe o pandasara excepţional de rezistentă aşa încât aceasta părea o legătură plină cu sfărâmături de stâncă, ce se boltea în jos... Ceva mai încolo, atârnând cam la jumătatea peretelui de tufişurìle de scaeţì erau cadavrele a doí guanacos... Probabil că animalele acestea, care în mod obîşnuit sunt cătărătoare perfecte. au fost aruncate în adâncime de vreun vârtej, vreun ciclon ca acela prîn care am trecut pe când mă aflam la Santa Inez.

Om civìlìzat şì mulţumit. care admirî poate vreodată în Alpí vreo culme, o văgăună, sau vreun gheţar oarecare: crede-mă că sălbateca măreţie a acestei văgăuni a araucanezilor n'am mai regăsit-o nicăerì, eu omul atât de călătorít, şi nicí un poet dăruit de Dumnezeu. n'ar putea să-ţì transmită prin cuvinte impresia acestei imagini, care mi-a fost dată mie s'o văd.

Mai aveam să văd însă sì altele. Se ivì ziua când Clov ridică vălul dîn faţa tuturor lucrurîlor care-mí fuseseră ascunse până atunci.

Convorbìrea dintre Cloy şì chìorul Chu-

pur se terminase. De stăpânisera vreme toarte îndelungată şi din când în când am prîceput şî eu câteva din cuvíntele pe care şi le şoptiau. Chubur părea să insiste ca să fiu iniţiat şi eu în toate. Cloy al meu avea însă ezitări evidente.

Cloy îmí spuse apoí:

— Vino místre..

Stam la îndoială. Şi ezitarea aceasta era datorită Edîtheî Gordon. Prîvírile luî Cloy le urmară pe ale mele, care erau îndreptate spre cortul cafeniu. Aveam oare dreptul s'o las într'adevăr singură pe Edîth ? La urma urmeí, prietenîi meî araucanezi nu erau decât niște oameni pe jumătate sălbateci. In clípa următoare îndoielile acestea mă făcură să-mi pară rău. Pe jumătate sălbateci — Da! Nici odată n'ar fi comîs însă vreo agresiune împotríva unei femeî — nici odată.

Cloy era uneori un uîmítor citîtor de gânduri. Chipul său deveni sever şî plin de majestate. Dându-şî capul pe spate cu o mişcare mândră, spuse numaí:

— Mîstre prieten, vine! El Gento tot nu cunoaşte prieteni, fraţí ai luî?

Dădui dín cap.

— Este vorba de o europeană, Cloy... scuză... să mergem!

Porni în jos spre văgăuna cu paşi repezí. In spatele unei ìmense grămezi de trunchiurî care putrezeau, şi al căror miros putred şi fad îmi tăia respiraţia, coti pe o culme îngustă abea de recunoscut, care era utilizată fără îndoială din când în când de guanacos şi

care ducea cu nenumărate cotituri spre înălțime — spre soare, spre aerul proaspăt al munților.

CAPITOLUL XI

OMUL DIN CUIBUL CONDORILOR

Cloy păşea repede şi tăcut în faţa mea. Tocmai acuma era şi mai grăbit. Eu mă gândeam însă la frumoasa mea pălărie de fetru pe care o pierdusem şi în locul căreia trebuía să port pentru moment un «chaprone», dacă Cloy avea să fie atât de amabil şi să-mi împletească o asemenea monstruozitate dîn fire de rădăcină. Chaprone sunt nişte pălării uriaşe, care sunt purtate de femeile araucanezîlor dín golful Gallegos.

După cum am spus, Cloy era grozav de grăbît tocmaí când trecu prin faţa cuíbului de condorî; nu m'a putut însă împiedica să arunce o privíre agale şi spre cuibul atât de delicat construit. Frumoasa mea pălărie — poate că pe fetrul moale se odíhnea depe acum vreun puişor de condor, întrebuintând-o drept ulcícă — oribíl când te gândeştî!

Zău aşa — scriind aceasta şi făcând încercarea să fie humorist (deşí ínima mea este tocmaí astăzi grea ca plumbul) — la fel îmi era atunci starea de spirit. Căci acela care a petrecut ore îngrozítoare, în întunecata văgăună, se bucura de zece orí maí mult de lumína soarelui şí sburda întocmaí unuí mânz pe lívada verde.

Pălăria mea de fetru?!

Ah nu...

Cu toate acestea am rămas încremenit lo cului...

Am privit încăodată în sus.

Sângele îmi năvăli în inimă şi retrase apoi cu totul...

— Cloy!

Se întoarse agasat...

— Cloy ce înseamnă asta...? Văd,.. văd, acolo sus, o pereche de jambiere de piele şi níşte ghete înalte care ies afară peste margínea cuíbului şi pe cât îmi amintesc Chìco mi-a descrìs tocmaí în felul acesta ţinuta de călărìe a lui senor Mastillo!

Humorul îmi pierise. Glasul îmi devenise tăìos şi amenînţător.

Clov dădu rece din umerí...

— Mistre va aude toate.., vine... vîne.,. adunare mare... telhu murdarí — murdari, dar bărbatî... sânge pentru sânge.,, Cloy ştie asta şi mistre ştìe şî el....

Pe Dumnezeul meu că nu mă símţeam prea bine...

Mastilo era acolo sus — fără nici o îndoială că era legat..· sânge pentru sânge...! Da, răzbunarea sângelui se mai menţínea încă la acest amestec al telhuelhilor, şî indîvìzii aceştia aramíi cu capetele lor cât căldările şi cefile de taur, dar cu mâini şi pícioare disproporţionat de mící ţineau încă cu îndârjíre la această tradíţie, deşí nu mai erau de multă vreme o naţiune cu sunge curat, cí s'au amestecat cu

fugari ai tríburilor nordíce.

— Lucrul acesta nu-l voi tolera niciodată! îi strigaĭ eu lui Cgoy. Şi cum poţi asista tu oare cu toată liniştea la toate acestea...

Imî aruncă o privîre ciudată... Devenîse din nou acel Cloy ironíc, obraznic şi superior.

— Să tolerez, mistre? Sunt patruzecĭ de telhu dín oamenĭ thoneca. Thoneca sunt telhu cu sânge curat (adică un trib sudíc). Thoneca sunt pentru telhu ceeace este noî araucani dela Gallegos pentru mare popor araucanez. Thoneca este ceî mai buni telhu. Arme ca şi cavalería din Chili toate furate. Ei este patruzeci mistre şi noi numai trei. Minune că mai trăeşte încă noí trei şi tu mistre... Minune că Kapike Tuluma al luí thoneca ne-a cruţat. Şí mistre mai vorbeşte de tolerat... Haide! Kapike Tuluma aşteaptă. Adunare aşteaptă. Senor Mastílo trăeşte... Vedem mai târzíu ce putem să face. Acuma tace. Aşa cel mai bun. Thoneca vorbit mult bine despre El Gento... arată la ei cum este mistre...! Haide!

Ultîmele propozitĭuni le-a spus pe cu totul alt ton. Acum era dîn nou Cloy lealul şi încercatul meu prieten şi tovarăş. Dacă promitea ceva se sí ţínea de cuvânt. Dacă spunea că aveam să vedem mai târzíu ce se poate face pentru Mastilo, nu încăpea nící o îndoială că o crede sîncer.

Maí aruncaí încă o privíre în sus spre chilianul dín cuibul condorîlor şí-l urmaí pe Cloy.

Deoarece nu scriu aici o povestire cu indieni, ci numai amintirile mele, care mai sunt încă atât de prouspete în mintea mea, încât aş putea să întârziu cu mii de amănunte neînsemnate, voi relata despre congresul solemn al războinicilor thoneca numai ce mi s'a părut şi mie personal interesant (dealtfel toţi telhuelhi se numesc thoneca, voind prin aceasta să facă o nedreaptă aluzie la curăţenia sângelui lui).

Trebue să fac mai întâi încă vreo câteva remarce însemnate despre telhuelhi. In cartea autorului argentinian dr. Ramon Sibla numărul telhuelhilor este apreciat în circa trei mii (în 1921). Dintre aceştia, vreo mie ar mai trăi încă în hoarde ca nomazi liberi şi sălbatici, în timp ce ceilalţi s'au stabilit, lucrând în cea mai mare parte ca vânători, pescari şi muncitori agricoli pentru civilizaţie. Fără îndoială că această parte cea mai sterilă a Patagoniei, o stepă nisipoasă, lipsită de arbori şi sumbră, justifică în mare măsură aceste cifre. Conform informaţiilor mele şi spuselor lui Cloy, numărul acestor indieni sălbatici şi nomazi se ridică la cel puţin două mii şi în partea vestică, ce este cu mult mai rodnică, în apropiere de munţii înzăpeziţi acoperite de pădurile lor dese am întâlnit cete călătoare de o sută până la două sute de oameni. Bogăţia în cai, abilitatea cu care călăresc şi armamentul acestor thoneca neamestecaţi, îi face să fie un caracteristic popor de nomazi şi călăreţi. Guanacul şi o

rasă bastardă de câini mici de stat dar foarte răi, care au în vinele lor în mod neîndoios sânge al lupilor de stepă din Patagonia, sunt singurele lor animale domestice.

Coborînd terasele întinse, văzui încă din depărtare, pe locul liber din fața colibei noastre de muschiu o adunare ciudată. Acești semi-sălbatici îmbrăcați în haine de piele sau haine grosolane europenești, tăiaseră niște și-i transformaseră în bănci. Ședeau în șase rânduri unii în spatele celorlalți și printre ei nu se afla nici unul care să fumeze. In fața acestor «bănci» ale unei «școli silvestre» sta pe o piatră acoperită cu un covor un bătrân thoneca.

Clov mă lăsă acuma să trec eu înainte și se sprijini de un pin, făcându-se că nu se interesează deloc de toate acestea. Bătrânul Kanike Tuluma se ridică și-mi întinse mâna. Intr'un oribil amestec de engleză, spaniolă și franceză îmi spuse mie, El Gento, bun venit și-mi oferi un loc alături de el.

Ceilalți indieni dintre cari cei mai mulți erau înarmați cu carabine de cavalerie, mă priveau curioși. Privirile lor nu erau tocmai prietenoase. Pacea pe care o încheiase Clov cu ei nu părea tocmai trainică și nici cinstită în ceeace-i privea pe ei. Acuma îmi dădui bine seama că araucanezii mei au trebuit să manifesteze un spirit întelegător care le era chiar și lor foarte neobișnuit. Societatea aceasta de gentlemeni sănătoși și arămii era fără discuție foarte periculoasă. Tuluma,

care era şeful, începu să vorbească aproximativ astfel, fără nici o altă întroducere :

— Thoneca, popor mare, bărbaţi liberi. Sennor Mastilo dela ferma dela fluviul Gallegos urăşte pe thoneca, deoarece cred că noii ucis copiii dela el. Noi nu ucigaşi. Noi vânători, noi vrem pace cu soldaţi dela Chili. Mastílo aici la fluviul Gallegos stăpân pe toate. Are multe peoni el, mulţi păstori, servitori, multe carabine, Mastílo a prins şase dintre noi acum trei luni. Mastilo n'are milă. El a înfăşurat sârmă dela maşina cu aburi în jurul picioarelor şi mâinilor dela thoneca. In sârmă aleargă spirite rele, aleargă la sticle rotunde şi face lumină — aleargă la alte maşinării, tunde oile, pompează apă din Gallegos. Mastilo n'are milă. Thoneca a jurat pe sufletele morţilor, că nu este ucigaş dela copii. Nu ajută nimic. Thoneca a murit prin sârmă. Noi ştim toate astea, noi avem prieteni printre lucrătorii de acolo. Noi am trimis delegaţi la mare oras Skyring. Comandant chilian a râs de trimişi ai noştri. Nu-i drept.

Gentlemenii aceia incomozi cari sedeau pe pini începură să se audă un murmur furios.

— Mastilo a omorât mai multi thoneca. A prins apoi pe prieten al nostru, senor orb Branken a fugit. Toţi thoneca mort, numai unul singur scăpat şi venit să ne aducă. Noi găsit arme şi venit aici, dar era întuneric. Clov araucanezul a doborât tocmai pe Mastilo la marginea prăpastiei, Cloy aruncat lui El

Gento funíe pe pandasara de maí jos, venít după aceea sus, spus luî Tuluma de lăz[illegible] capetele luí copii dela Mastílo spune c[illegible] fíe pace, dacă El Gento vrea şí el pace, spune că Mastílo pentru thoneca, dar Braanken rămâne la araucanezí.

Il înţelegeam. Cloy ceruse ca să fie lăsat «orbul» pe seama sa. De aceea îl dase pe Mastilo, pe care-l doborâse el, războinicilor thoneca. Prín urmare tot Cloy fusese acela care-mi aruncase funía de hameíu. Acuma se lămureau multe.

— Ce gândeşte El Gento? întrebă Tuluma prívíndu-mă cercetător.

Grea dilemă. Cel puţin dacă Cloy mî-ar fi spus ce purtare să am.

Stătui pe gânduri. Poate că Cloy socotíse că voi accepta acest aranjament în íntereşul său. Imî făcuse aluzíe ios în prăpastíe că văgăuna aceasta conţíne cel maî sfânt lucru al araucanezilor şî că Braanken şi miss Gordon, asa îí ínterpretam acum cuvíntele, aveau de gând să spioneze sau să profaneze într'un fel oarecare acest loc sfânt.

Să fíi diplomat înseamnă să spui ceeace nu gândeştî.

Dădui din cap spre Tuluma.

— In chestíunea aceasta Clov este acela care hotărăşte, nu-î aşa Tuluma? Eu sunt oaspetele araucanezilor. Dacă e să vă dau însă un sfat Tuluma: cruţaţi-l pe Mastílo! Nu uîtaţî că puteţí fi urmăriţí de cavaleríştí din Chili. Dacă vreţí, o să mă duc eu la Skyrîng

și voî vorbí cu comandantul de acolo. Voï face totul ca Mastílo să fie tras la răspundere. Acuma trebue să-mî spuneți însă tot adevărul. Il cunoașteți pe Braanken. Cine e?

Bătrânul dădu din umerí.

— Braanken desîgur prieten.. deabea de scurtă vreme El Gento.. Asta a fost așa: un thoneca a căutat rășînă în pădure la apus de munte Huar. Vine furtună, pîni cade. războinic zace ca mort. Víne însă senor alb Braanken. Pleacă iarăși călare si spune războinîc să nu víe după el. Atunci Braanken avea încă ochí. Răsboinicî găsește treî zíle mai târziu la răsărít caí morți dela Braanken. pe jumătate mâncați de furnicîle Chapo. Războinîci merge mai departe pe urme. Toate celelalte le stie El Gento. Războinicii recunoscători aduce pe alți thoneca.. îl apără pe Braanken.. știí toate..

Relațiile acestea erau ce-î drept cam slabe. Cu toate acestea îmi erau suficiente. excepție făcând chestiunea lăzilor.

— Dar cu lăzile ce e. Tuluma? întrebai eu cu încordare.

Bătrânul șef al tribului dădu din cap.

— Nu știe nimic El Gento . nu știe nimici Fără nicio îndoială că mintea. Dar diplomația mai înaintată cere să te poți prefaci că crezi cu toată politetea mînciuna unui adversar.

— Știți poate ceva despre moartea celor doi copíi aî lui Mastílo?

Şeful cu părul alb, care era un moşneag şí cu toate acestea un adversar care nu trebuîa dispreţuit, atât dín punct de vedere trupesc cât şi ca inteligenţă, îşí îngădui de data aceasta drept orice răspuns să facă un semn vag cu mâna şí să întrebe apoí:

— El Gento promite că va face chîar totul maî târziu pe lângă comandantul dín Skyring ca Mastîlo să fie pedepsít? El Gento este ascultat de comandant? A maí vorbít cu el? He?

Asta era o cursă pe care mí-o întîndea. Mă ferisem până atuncí să merg în acea localitate. O ştiam numaí dela mare depărtare. Iar pe comandantul care-l făcea pe Dumnezeul acelui loc nu-l văzusem încă în faţă.

Bătrânul Tuluma mă prívea víclean dîntr'o parte.

— He — cum este? insistă el să primească răspuns.

Găsisem între timp portiţa de scăpare.

— Ascultă-mă. Ţineţi-l pe Mastílo ca prizonier la voî, dar să vă purtaţi bine cu el. Voi aranja totul cu maîorul dela Skyring. Dacă nu va voì să-l pedepsească pe Mastilo, atunci veţî avea tot timpul să fiţî voî judecătorii lui. Cred că aceasta este o propunere, care este dreaptă pentru voî, şi pentru Mastilo.

Vorbîsem destul de tare asa ca sî ceilalţî thoneca să mă fi putut înţelege, în măsura în care pricepeau acest bizar dîalect. Tuluma cercetă chipurile supuşîlor săi, îar privirea aceasta întrebătoare provocă deîndată un mur-

mur de aprobare, care sună cât se poate de plăcut urechilor mele. Diplomaţia mea învinsese. Avertismentul cu cavaleria chiliană nu trecuse fără să lase urmă prin mintea acestor războinici, cari nu mai corespundeau nici din acest punct de vedere tipului ideal al comanchuluì sau apaşului nord american, deoarece îşi îndreptau mai cu dragă inimă carabina asupra unui cerb de pampas decât asupra unuì om, abstracţie făcând de drăgălaşul obiceiu al scalpatului care le era cu totul străin.

In orice caz: pactul fu pecetluît între mine şi bătrân printr'o strângere de mână solemnă, iar cererea mea ca Mastilo să fie coborît cât mai curând din cuibul condorilor fu ascultată de urechi binevoitoare.

Deoarece era un mister pentru mine cum au reuşit în genere thoneca aceştia să-l urce pe chilian sus pe coloana de granit, care avea cel puţin patruzeci de metri înălţime şi pe care nu s'ar fi putut căţăra nici măcar un guanaco, eu şi cu Cloy întovărăşirăm pe cei şase thoneca până pe terasa superioară, unde Cloy îmi murmură:

— Mistre Olaf Karl, foarte bine aşa — foarte bine!

In fine, recunoaşterea aceasta îmi era oarecum indiferentă, în schimb cu mult mai însemnată actiunea celor şase războinici, dintre care unul îşi aruncă acuma bola-ul — un lasso cu cinci capete de care atârnă cinci greutăţi de plumb — întocmai unui jongleur, în jurul unei eşituri a stâncii. Se căţără apoi în sus şi repetă depe eşitura din stâncă operaţia. In

câteva minute se aflau toți șase sus în cuibul condorîlor, iar Cloy își dădu cu părerea că-l vor lăsa în jos pe chilian cu cinci lasso legate unele de altele.

— Ah! thoneca proștí... Noi luăm aíci în primîre pe Mastilo. Noi vorbim cu el. Noi explicăm lui Mastilo că viața dela el depinde de noi...

Blondul Mastilo cu statura luî urìașă plutì încet în jos. Avea legată o funie în jurul pieptului, de care atârnau puîi abea năsărîți ai condorilor și care se sbăteau și strîgau, murdărind hainele fermierului.

După aceea chilianul se află în fața mea. Chipul luî exprima o curiozitate orgolioasă. Mă măsură din cap până în picioare și-mí spuse apoî cu glas poruncitor și dispretuitor:

— De auzit am auzit de dumneata El Gento... Ce țară te-a mai produs sî pe dumneata?...

Cloy mă observa. Simțeam, dar însulta acestuî om ale cărui fapte sângeroase strigau la cer, nu mă atinse. Fu... sî Mastilo?! Nu ar fi fost păcat de mine să stric măcar o singură silabă drept răspuns față de acest om închipuit?

Mă întorseî scurt pe călcâie și plecai încet de lângă el.

Cloy al meu, cel plîn de temperament era însă de altă părere.

— Senor Mastilo se va face mic, foarte mic! isbucni el. — A văzut senor Mastîlo cuprins dela lăzi ale luî orbul Braanken — hè... a văzut?

Chilianul, fără îndoială un Individ care

avea o apreciabilă cantitate de sânge nordic în vîne, spuse cu dîspreţ jignitor:

— Lăzile acelea mă interesează foarte puţin. Tu însă băete şi neamul tău dela golful Gallegos aţi trebui să fiţi ceva mai prevăzători. Poate că într'o bună zi veţi fi isgoniţi din bârlogul vostru, tâlhari şi provocatorî ce sunteţi.

Cloy râse numai.

— Aşa — prin urmare lăzile îţi sunt indiferente? Aşa — aşa!! Vreţi să ştiţi ce este în lade? Capete senor. Capete de oameni, senor. Senor tânăr şi senorita tânără!

Mă apropiai cu doi paşi.

— Taci Cloy!

Era însă prea târziu.

Obrajii proaspeţi şi sănătoşi ai lui Mastilo îşi schimbară culoarea în mod neliniştitor. Trupul său uriaş, care era cu toate acestea bine proporţionat, se curbă ca sub isbitura unei dureri nebuneşti. Numai expresia ochilor lui limpezi mai întrecea poate în spaima lor nesigură şi care-ţi făcea milă, tot ce era sguduitor în fiinţa aceasta care încremenise subit ca o statuie a celei mai sălbatece groaze.

Buzele lui Mastilo svâcneau. Gura i se deschidea şi se închidea. Gâtul se străduia să scoată cuvinte dar coardele vocale refuzau. Obrajii îi deveniră cenuşii ca plumbul şi sub ochii lui plini de teama unui suflet de părinte chinuit se formau umbre întunecate — ochii i se înfundară în orbite, îşi pierdură limpezimea, deveniră turburi şi rătăciţi.

In aceeaş clipă, când voii să-i desvălui acestui om pentru care n'aveam nici un fel de

simpatie, dar care-mi ținuse mereu, ascuns, vărul adevărat, deși el mă aruncase în timpul nopții ca pe un pachet jalnic, datorită forței lui uriașe, în prăpastie — în aceeaș clipă cei șase thoneca coborâră sprinteni ca niște maimuțe depe coloana de granit și se apropiară de noi. Câteva cuvinte de ale mele și un gest poruncitor cu mâna fură suficiente. Se depărtară, oprîndu-se însă pe prima terasă de mai jos și ne supraveghiară.

Cel mai oribil lucru era însă strigătul strident și necontenit al tînerelor păsări răpitoare. Scosei cuțitul... tăiai legătura animalelor și le aruncai celor șase thoneca...

In aceeaș clipă, se auzi peste capul nostru fosnetul unor aripi — strigătul de alarmă al lui Clov...

Perechea de condori...

Una din uriașele păsări se năpusti ca un vârtej de pene cenușii-cafenii asupra grupului de thoneca cari încercau să prindă puii ce se depărtau de ei. Cei șase se frântiră într'o clipită jos la pământ, iar condorul anucă pe unul din pui și-l ridică în sus... Cealaltă pasăre uriașe se năpusti și ea. Unul dintre indieni trase, dar nu nimeri...

Toate acestea se întâmplară în câteva secunde....

Câteva secunde au fost suficiente pentru ca părinții să fugă împreună cu puii lor, iar privirile mele fascinate de acest spectacol pe care nu-l poți întâlni în fiecare zi se întoarseră

spre Mastilo, care se uita acum implorător la araucanezul de lângă mine.

Marele fermier își recăpătase stăpânirea asupra mușchilor și nervilor săi. Nu era un orășan moleșit dintr'unul din porturile cu viață ușoară din Chîlí, unde setea de viață pulsează mai vie având drept țintă satisfacerea tuturor plăcerilor americanilor din sud: Parisul! Nu Mastilo acesta era orice altceva decât un om de bursă buhăit și îndesat. In felul lui era un om în toată puterea cuvântului. Cât de mult își iubea copiii, ca să se prăbușească în felul acesta de teama aflării limpezi a soartei lor până acuma necunoscută lui. El Goliatul, el regele stepei dín Patagonia de sud, din care-i aparținea aproape un sfert — atât de mare ere întinderea fermei sale depe malul fluviului Gallegos.

Văzuí că bravul și impulsivul meu Cloy întorsese încet capul.

— Senor Mastilo, începuì eu repede spre a scurta chinul nesiguranței luì, cred că nu aț mai avut cumva speranța că ceí doì copii ai dumneavoastră au fost răpíți numaí de războinicii thoneca — oamení cari aveau tot motívul să se răfuească cu dumneavoastră într'un fel oarecare.

Prîvirile sale le întâlníră pe ale mele și putu să citească în ochii meí adevărul și míla. Trase adânc aer în piept și spuse încet și tăcut:

— Prin urmare morțí — morți!

Apoi cu glas răguşit — insistând, cerând:
— Nu mă menaja! Ce conţin lăzile?!
— Senor Mastilo îmi vine greu se vă....
— Vorbeşte! Nu sunt o femeie.

Şi atunci îi spusei ceeace am găsit după furtuna de nisip în grota depe malul râului, în lăzi.

Chipul îi fu acoperit din nou de paloare mortală. Totuşi firea lui robustă învinse şi această ştire înfiorătoare.

— Prin urmare, Braanken..! spuse el cu glas stins. Fapta lui Braanken!!

Se plecă....

— Oricine ai fi El Gento: răufăcător, aventurier, ce ştiu eu! Observ însă un lucru la dumneata, ai inimă, simpatie... Ai declarat mai adineauri că Braanken acesta este pentru dumneata o enigmă, că orbăcăi prin întunerec încă în ceeace priveşte persoana sa. Ai voit să mă menajezi şi te-ai purtat ca un om de treabă. Iţi pot deslega această enigmă numai cu câteva cuvinte. Soluţia este un fragment de viaţă, e ceva logic, lipsit de orice romantism. Braanken este un nebun, care a fugit acum un an dintr'un sanatoriu de nebuni din Valdivia, a ucis un fermier, i-a luat calul şi armele şi de atunci.... mă pândeşte pe mine aici în Patagonia de sud...

CAP. XII

REGELE ARAUCANIEI

Privirile mele îndoelnice grăbiră lămuririle chilianului.

— Peter van Braanken a sosit în 1920 la Valdivia şi a decăzut. O întâmplare mă făcu să-l întâlnesc. Deoarece mama mea a fost olandeză m'am interesat de Braanken. I-am dat un post de contabil la mine, deşi nu era un om complet responsabil. Nebunia lui era însă inofensivă. Negrii din Africa de sud-vest germană îi uciseseră soţia şi-i incendiaseră mica lui fermă. Işi imagina că soţia lui mai trăeşte încă. O căuta necontenit, rătăcia în orele lui libere prin port şi acosta femeile, după care alerga şi le vorbea ca şi cum ar fi fost «Ana a lui». Influenţa de care dispuneam l-a ferit vreme de un an de zile de ospiciu. După aceea, purtările lui deveniră mereu mai nebuneşti, suferi de accese de furie — a trebuit să-l dau pe mâna ospiciului oficial şi acesta este motivul urei lui împotriva mea. In calitate de contabil m'a însoţit în două rânduri la ferma mea depe Gallegos. In felul acesta, a putut după fuga sa să-şi înceapă activitatea periculoasă prin aceste meleaguri. Nu este orb. A studiat pe vremuri medicina la Amsterdem. Are în el ţeasă viclenia şi abilitatea unui nebun, iar orbirea lui nu este decât înşelătorie. Cunoaşte probabil un mijloc, oarecare prin care-şi poate schimba cu-

loarea ochilor. — Acum, ştii toate, El Genta. Sărmanii mei copiî şi servitorîi cari îi însoţeau au căzut victimă pornirîi unui nebun, pentru care am avut numaí bunătate. Pe dumneata te rog însă să-i determìní pe thoneca să-mi predea lăzile. (Glasul îi tremura vădît). — Vei face tot posibilul ca acest lucru să se realîzeze — — te rog din tot sufletul. Şí — — — — încă ceva. Nu judeca prea aspru purtarea mea faţă de indigeni. Aicí sunt cu totul alte condiţiunî de traì ce în ţînuturíle cîvilizate. Telhuelhií mí-au fost duşmani dín prîma clipă de când am cumpărat terenul dela Gallegos, acuma zece ani, începând de îndată fermajul pe scară întinsă. Furau unde se nimerea şi orice le cădea în mână. Trăgeau dîn ascunzíş asupra oamenilor mei. Au încercat să mă captureze pe mîne şi au fost ìsgoniţí de cavalerîe, dar s'au reîntors. A fost o guerílă necontenítă, până ce comandantul din Skyring a statuat acuma doi anî un exemplu şî a pus să fíe executaţi prin împuşcare zece războínici thoneca. Atuncí s'au îmblânzit în aparenţă. Am trebuit să gust însă mai denarte micíle lor josnicií. Apoi mí-au dispărut copiii. Nu se putu dovedí nimîc în sarcina războinicílor thoneca. Nu sunt decât un om. El Gento şi am marîle mele greşeli şí slăbiciuni, care dîn păcate culmineazâ într'o furie pe care nu reuşesc totdeauna s'o stăpânesc la timp. Faptul că am vegetat luní de zile fără sfârşit în nesiguranţă cu prívíre la soarte co-

pnor mei — toate acestea mi-au sfărâmat cu totul nervii.

Nu era un om care căuta să înfrumusețeze lucrurile. Și tocmai faptul acesta mă împăcă în oarecare măsură cu ființa lui brutală. Firi ca ale lui trebuesc să fie cântărite cu măsură specială.

— Dece m'ai aruncat în timpul nopții în prăpastie? îl întrebai cu mai mult curios decât dușmănos.

O privire uimită....

— Erai doar aliatul lui Braanken, El Gento... adică: am crezut până mai adineauri acest lucru. Lămuririle pe care mi le-ai dat abea de curând m'au făcut să-mi reprezint cu totul altfel situația. Nu pot decât să te rog să mă ierți și o fac cu plăcere, căci—îmi placi. Pari să fii croit din acelaș material cu mine...

— Nu chiar... Să lăsăm însă aceste lucruri. Trăesc — și înțeleg prin urmare felul dumitale de a proceda. Fără îndoială că vei avea de fras consecințe. Vei trebui să-i urmezi în pampas pe thoneca, fiind prizonierul loc, până ce voi vorbi eu cu maiorul din Skyring....

Îmi tăiă cuvântul cu o mișcare a mâinii nespus de indiferentă.

— Cu războinicii thoneca mă aranjez eu... Pune să fie aduse lăzile te rog foarte mult și după aceea aș dori să stau de vorbă cu Braanken.

Cloy Cala stătuse în timpul ultimelor minute tăcut și nemișcat.

— Nu poate vorbi cu el senor, spuse el a-

cum, scurt. — Braanken nu mai e aici... Braanken aparţine la araucanezî, şi senorita blondă. Chubur şí Chico sunt deacum pe drum cu amândoi. Senor va călări cu thoneca. Aşa bine, aşa hotărât.

Făcu semn celor treí thoneca.

— Hei.... duceţî pe senor de aicî la tabără..,

Ordonă şí felul în care făcu acest lucru, schîmbă clătînarea supărată a capului într'o rídicarea dîspreţuitoare şi asculţătoare a luî Mastílo.

— Arămíul dumitale prieten face pe stăpânul sítuaţieî, El Gento.,, Unde sunt lăzile?

Clov răspunse aspru:

— Nu mai e. Braanken tace. Senor va găsí poate maí târziu lăzile.,. Dacă comandantul este drept.,. Araucanezíî arămií totdeauna drepţi. Chilienii galbení au uítat însă de mult că araucani şí telhu au fost de mult stăpânîí dela munte la pampas.,. Haí místre Karl Olaf.. Cloy pleacă., mult de făcut,,, hai...

Mastílo mă prîvea ţîntă.

—Nu pot schimba cu nimic sítuaţía, îí spusei eu maî prietenos decât ar fi meritat-o de fapt. Ne vom reîntâlní maí târzíu, senor. Rămâí cu bine.

— Lăzile.,, maî şoptî el. Maî scoase un oftat adânc şi se întoarse spre thoneca.

Cloy mergea repede înaîntea mea. Când am ajuns în tabăra elhuelhílor şi la coliba noastră de muşchiu. aliaţíî nostrii făceau fe-

Erili pregătirile de plecare. Caii lui Chubur şi lui Chico nu mai erau acolo. Cloy şi cu mine ne luarăm caii şi spuserăm şefului thoneca Tuluma câteva cuvinte de bun rămas. Nu erau prea inimoase. Căpetenia cu capul cât o baniţă şi cu părul alb simţea fără nici o îndoială slaba mea simpatie pentru Mastilo. Şi poate că tocmai lucrul acesta îl făcuse să aibe mai puţină încredere.

După ce trecurăm şi de ultima terasă, iar în faţa noastră se întinse fără sfârşit, în spre răsărit podişul pietros, Cloy încăleca fără să spuie un cuvânt şi o porni — cu un chip atât de lăcătuit, încât renunţai la orice întrebare spre a afla ce ţintă aveam. Atitudinea lui se schimbase vădit din clipa în care vorbise chilianului cu atâta limpede dispreţ de simţul dreptăţii al araucanezilor şi-i amintise de întinderile stăpânite pe vremuri de triburile indiene astăzi subiugate cu toate.

O perdea de arbori îngustă, dar care părea că se întinde fără sfârşit spre sud, ne despărţea acumă de thoneca, care se vedeau înaintând şi ei la mare depărtare ne podiş. Cloy sări din şea. Luă saburii de piele de focă şi şi-i puse pe umeri, îşi înfăşură lassoul în jurul pieptului şi-mi făcu apoi semn:

— Repede mistre...!

Puţin după aceea caii noştri goneau în cel mai sălbatec galop în jos pe o vale deschisă şi dispărură în spatele unei unduiri a terenului. Cloy le legase căpestrele unele de

altéle şí le fîxase de coadă un burete fosforescent care creştea prin partea loculuí.

—Vor găsi singurí drumul până la Gallegos spuse Cloy. După aceea se cătără pe un fag foarte bătrân, mă ajută să urc şi eu, şí din această ascunzătoare totdeauna verde puteram să ne facem observaţiile în toată liniştea. Vreo zece călăreţí se desprinseră din grupul thonecaşilor şí porniră fără să bănuească nímic pe urmele caîlor noştrî, în timp ce bătrânul Tuluma cu prizonierul său alb şí cu ceilaltí thonecaşi îşí continua drumul spre nord-est.

— Tuluma e fals şî viclean, spuse Cloy şí alunecă în jos dealungul tulpînei copaculuí.

O oră maí târzíu ne aflam dín nou în văgăuna îngheţată şî sumbră, unde ţinusem pentru scurtă vreme pe genunchî pe Edith Gordon, corespondenţa zíaruluí Times.

In văgăună nu maí era nímeni Mîcul cort lipsea, Chico şí Chubur se aflau de mult în drum cu Branken şí fata spre colonia araucaneză dîn golful Gallegos.

Cloy rămase şi acuma tot atât de tăcut. Să-î pun întrebărî?

Era doar límpede, că Cloy care urca acuma văgăuna pe poteca pârâulu: îşî schimbase gândurile şí voia să mă ducă la mîsteríosul loc sfânt al araucanezílor. Mergeam ímediat în urma luí. Bineînţeles că pe afci nu putea fi vorba de un drum sau o potecă. Alunecam destul de des pe solul vâscos, cu atât mai

mult cu cât arămiul meu prieten evita cu toată grija locurile unde încălţămintea noastră din piele de focă ar fi putut lăsa o cât de vagă urmă. Era un drum extrem de obositor, era un efort nemaîpomenit această cătţărare şi balansare, această strădanie necontenită de a-ţi menţine echilibrul, această încordare neîntreruptă a tuturor muşchilor — aceasta, după o noapte în care am dormit fiecare dintre noi cel mult trei ore în şir. Era un drum nespus de chinuitor, uneori prin spuma rece a pârâului care se năpustea la vale cu viteză nemaipomnită, formând pe alocuri mici cascade care ne acopereau din cap până în picioare cu mici perle de apă. Era cu toate acestea un drum grandios şi rar — adesea printre pereţi de stâncă înalţi până la cer, mereu în semiobscuritate în acel aer oribil de pivniţă şi miros de putrezicIune. Era o aventură în sine, această cătărare încăpăţânată pe o potecă care, după absolut toate aparenţele, nu se putea termina în altă parte decât la poarta iadului — o intrare în lumea subterană, un drum al spaimelor necunoscute. Era o adevărată minune că de pe pereţii văgăunei acesteia care ducea spre iad nu s'au desprins monştri preistorici spre a ne ataca. Nu era nevoie de prea multă fantezie spre am imagina pe aceşti monştri în toată înfăţişarea lor înfiorătoare.

Am urcat în felul acesta aproape o oră şi ju-

mătate. Sus tot mai sus, pe marginile văgăunei nu se mai vedeau acuma decât tufişuri, pe pîticì şi spîni — dar şi aceştia rari.

Cloy nu ştia ce-i aceea osteneala. Mă sc lasem parcă în sudoare. Genunchìi îmi trer rau, ochîi mei supraîncordaţi îmi lăcrim muşchii picioarelor se contractau din ca cârceilor dureroşi.

In faţa noastră era vuetul surd şi sonor unei noi cascade. După o cotitură ascul cascada apăru în faţa ochílor noştri.

Cloy se opri atunci şi se întoarse.

Priveam în sus în lumina crudă a soarel şi-mi ştergeam ochiii.

Am văzut multe lucruri care m'au entuziasmat în viaţa mea. frumuseţi ale naturii care m'au făcut să exult. Nímic dîn toate acestea, nu poate fi comparat cu imagínea care mi se înfăţişa în faţa ochilor.

La treízeci de metri în faţa noastră o prăpastie perpendiculară încununată de zăpadă şi ghiaţă...

Şi peste această prăpastie, se întîndea întocmai unui uriaş tub de sticlă a unei conducte de apă imense, o eşitură a gheţarului. Dìn gura largă de treî metrî se năpusteau apele gheţarului în prăpastie transformându-se în cădere într'un lac spumegând, care se scurgea năvalnic spre deschiderea văii.

Peretele prăpastiei avea poate o înălţime de patruzecì de metrí, limba gheţarului avea lungimea de aproape zece metri — tubul de sticlă care era străvezîu, albastru-verzuî, violet şi

verde închis — şi strălucea în toate luminile curcubeului.

Pulberea de apă împrumuta aceleaşi culori în lumina soarelui. E cât se poate de trist că cuvintele sunt atât de puţin expresive, atunci când e vorba să redai imaginea unuî peisagiu. Numai o pictură ar fi putut reţine toată bogăţia culorilor şi originalitatea răpitoare a acestei minuni. Nu sunt însă pictor şi nici scriitor.

Cloy mă privea...

— Mistre! urlă el, căci trebuía să urle spre a domina vuetul asurzitor al apelor care se năpusteau nebune în prăpastie. — Mistre!! mâna lui o apucă pe a mea. — Tu prieten la mine, Olaf Karl... tu vezi ce nu mai vede nici un alb... unul tot a văzut: Braanken! El furat decoraţie... decoraţie o să fie peste puţin la loc... Tu prieten al meu, prieten la toţi araucanezii, tu acuma piele roşie, tu totdeauna ìnimă bună... Hai!

Şi se întoarse spre peretele drept al stâncii, scoase acolo dintr'o spărtură o funie groasă, care era fixată undeva în înălţime.

— He — o să poţi să te mai caţeri? urlă el plin de înţelegere pentru sfârşeala mea.

Clătinaî capul.

— Bíne... te trag sus... Cloy se caţără, îmi spuse el.

Pe Dumnezeul meu că Cloy avea o muşchiulatură demnă de invidiat.

Funia aceea groasă provenea fără îndoială

dela un vas naufragiat în apropierea coastei. Era unsă fără reproş şî avea dín trei în trei metri noduri de piele care fuseseră adăugate mai târziu, care permîteau oricăruí cățărător să se odihnească în timpul ascensîunei. Cloy se cățără cu multă uşurință având în spate saburii şi carabina. Nu ştia ce e aceea osteneala. Şi nicî nervi.

Puţinele minute care î-au fost necesare lui Cloy să se cațere până pe marginea prăpastiei, au fost sufícíente spre a reînsufleți eul meu complet sleit de puterî. Fără nici o îndoială că dorința de a nu fi mai prejos decât prietenul meu arămiu, îşî avu şi ea partea ei. Începui şî eu să mă cațăr. Şi cu cât mă ridicam mai sus, cu cât eram maî învăluit de aerul proaspăt al înălțimîlor libere ale munteluì şi de strălucirea soareluí, cu atât deveneam maí mobil. Cloy aruncase numaî o scurtă privire spre mîne si dìspăru apoi. La jumătatea peretelui mă odihnii. Funía se clătîna încet încoace şi încolo. Teava de ghíață a límbeí gheţarului sì raza de apă cu strălucirí verzui, erau acum la numai patru metrî distanță de mine. Sìmteam răceala care isvora din massa de gheață, era însă o cu totul altă răceală decât aceea de jos din fundul văgăunfî.

Mai departe. Muschîí meí lucrau bucuroşi, eram vesel şî bine dispuş. Mă bucuram de ceeace aveam să văd — bănuîam depe acum ce avea să fíe. Fără discuție că realitatea a fost mai apoì cu mult maì impunătoare, maí originală chîar decât ceeace făurise imaginația mea.

Mai departe... mereu mai repede.,, Primele

raze ale soarelui mă luminară acuma pentru prima dată. Incă patru etape de cățărat, un salt și mă aflam pe zăpada nisipoasă și tare — pe o câmpie de zăpadă care se întîndea în jos spre răsărit, în timp ce pe stânga ghețarul cuprins numai între masivele culmilor lipsite de orice acoperământ, se îndrepta piezîș cu suprafața lui parte acoperită cu zăpadă lucitoare, parte cu pietriș, spre un unic masiv de ghiață care-ți lua ochii cu lucirea lui.

Nici urmă de Cloy...

Mai văzui și altele...

Mai la stânga era o parte a masei urîșe de ghiață, care se află în permanentă mișcare de coborâre, și care se fixase între pereții de stâncă golași ai unei văi laterale. Acolo se vedea limpede o spărtură de vreo trei metri lățime, așa încât această ghiață compactă din valea care era probabil plină până sus, nu lua parte la mișcarea generală a masselor.

Și acolo, în fața spărturii aceléia lungí care ducea dela un perete la celălalt al văi, zării saburíi luí Cloy.

Pornii prudent peste ghețar, întrebuințând carabîna mea drept baston de munte, ferindu-mă de toate locurile lucioase și având strălucire umedă.

Saburii luí erau acuma în fața mea. Tot în fața mea era și prăpastía.

Pietrele erau înghețate în massa de ghiață pentru vecînicie... Aceste pietre formau o scară, un drum care ducea în jos în mauzoleul singuruluí rege al Araucanieî.

Pe pietre, se vedeau urmele umede ale cizmelor luí Cloy.

Luaí pe umeri şi saburíi luí. Şi coborâí în crepusculul albastru-verzuí, păşínd piatră cu píatră, treaptă cu treaptă, până în spatele unui bloc de ghîaţă care ieşea mai în afară, de care am trebuít să mă feresc plecându-mă. In faţa mea se iví un trunchíu de fag cíoplit în partea superioară, care constituia o punte ce ducea în partea moartă, nemişcată, a gheţarulut.

O poartă boltită, construítă dín ghíaţă... De o parte şi de alta, coloane de ghiaţă, cioplite de mâna omenească, cízelate, împodobíte cu chípurí de zei străvechi şî galbeni, puse în niste nişe micute. Galben... aur! Aur... nenumărate figuri de felul acesta, nenumărate obiecte de cult, uzuale, toate în aur.

Sí în spatele celeí de a zecea coloane o sală ímensă de ghiaţă...

Lumíni de făclii...

Ardeau treizecí sau patruzecí de făclíi de răşină fixate în pereţii de ghíaţă, aprinse de Cloy Cala, care sta ţeapăn ca o statuíe alături de ceí doi cavalerí, carí, întocmai unor mumíi, şedeau pe doí cai mumificaţi. Cei doi erau îmbrăcaţí în haine de piele. Cel din dreapta era un european cu mustaţă blondă şí barba cu fíre argintîí în ea: Tounens, normandul, regele Araucaniei, care mort în Franţa, fusese adus înapoí de fiul

său, tatăl lui Cloy, şi îngropat aicí în acest mauzoleu de ghiaţă.

Plafonul era împodobit cu ornamentaţii greoaíe, — greoaíe dar foarte expresive.

Lumina nelíniştită şí schimbătoare a făclíilor însufletea chipurile încremeníte ale mumiílor, aducea o víaţă pe trăsăturile îndrăzneţe şí sălbatece ale regeluí.

Privírile îmí erau fascínate şí de bogăţiile care erau adunate aici în píramíde plíne de gust... aur, numai aur...

Decoratía — acum ştiam: Braanken o furase de aící.

Maî ştiuí că şí Edith Gordon voise să vîzîteze şí ea locul acesta, despre care círculau de multă vreme tot soíul de svonurî prin porturile din Chíli.

CAPITOLUL XIII

ULTIMUL FOC AL LUI BRAANKEN

Cloy se apropiă de mîne, voînicul meu Cloy care mírosea a untură de peşte, cu profilul luí frumos şi îndrăzneţ şí cu fruntea înaltă.

— Prietene Karl Olaf, spuse el cu o demnitate care nu mă uimi de fel şí care-mi păru cu totul potrivită... Prîetene, prîetene alb. Cloy nu trebue explîce, toate astea... Aci locul sfânt a popor araucanez care fost atât de tare odată... Mormânt dela părínţii meí, prieten alb, — şi prin vînele luí Cloy Cala curge sân-

ge de culoare deschisă dela normanzi francezi.

Privirile lui rămaseră ţintă asupra călăreţului mumificat care era singurul rege pe care l'au avut vreodată araucanezii. Glasul său deveni mai limpede, mai puternic, mai sonor:

— Prîeten alb şi înţelept, tu nu ştîe, că sărman pescar şí vânător Cloy Cala dela golful Gallegos este mare toquí şi rege peste multe, multe mii de araucanezí... aşa e. Cloy Cala, eu — numai un singur cuvânt din gura mea şi din stepele mai calde de maî sus, dín adevărata mea patrîe, mii de oamenì ar înşeua caii pentru el şì vine să îa pe mare toquî al lor. Dar Cloy Cala — şi glasul său se bemolă de melancolîe dureroasă — nu vrea putere.. Trecut e mort. Timp a trecut când indienii arămîí puteau să lupte cu cuceritorìi străinî. Cloy văzut mult, foarte mult şí învăţat. Clov trăeşte mai departe, paşnîc ca sărman pescar ca până acum. Pentru Clov e destul că are prieten alb.

Mâna lui întâlni pe a mea.

— Olaf Karl — El Gento, frate alb, înţelept, tu parte cea maî bună din mine eştí, tu frate, tată, mîe destul, Cloy nu maî cere nimic...

Nicodată nu trecuse peste buzele sale o recunoaştere mai simplă şì maí profundă a ataşamentului şî dragosteí sale pentru mîne.

Soarta este însă uneorí atât de crudă. Soarta nu mai îmi dădu timp să-i răspund în aşa

fel lui Cloy, cum îmi dicta inima. Un sărman nebun, al căruí spîrit se turburase la vederea cadavruluí pângărit al tinerei lui soţiî, a fost ales de destinul superior să doboare un urías şi să condamne la o moarte înceată un om cu adevărat bun.

Se auzî un râs îngrozítor, care răsună strî-dent în imensa sală de ghiaţă... Apoi un foc dinspre şirul coloanelor...

Mâna dreaptă a luí Cloy se smulse díntr'a mea şi se ridică spre pîept.

Il prínseî pe cel care se clătina în braţe, îl culcai uşor pe podeaua de ghiaţă umedă şi strălucitoare. Nu mă gândeam la míne... că un al doílea glonte ar fi putut să-mi fie destinat. Mai întâî, Cloy...

Iar chípul palid, care se scofălcise subit al luí Cloy, ochii lui închişí făcură să mî se strângă inima. Dintre coloane auzii acum ceva, care pe míne nu mă maî interesa: era strigătul de moarte pătrunzător al unuí om şi glasul furios al luí Chico pe care nu-l puteam confunda:

— Aşa... Braanken nu mai poate apese trăgaci dela carabină...

Se auzi ísbîtura surdă a unuí trup care căděa la pământ...

Alături de mîne apăru micul, vânjosul şí melancolicul Chubur, căzu fără să spuie un cuvânt în genunchi alăturì de Cloy şi-í desfăcu haîna de píele şi cămaşa, descoperínd locul pe unde intrase glontele — o pată roşíe care sângera foarte puţin, arătând aproape

înofensivă ca o vânătaíe — şí cu toate acest-a era începutul sfârşituluî.

Chícd cel lung mă dădu de o parte. Arun-cai o prívîre cuţîtului de vânătoare care era în mâna lui. O singură picătură de sânge căzu depe lama lată pe ghíaţa limpede şi rece.

Chìco holba ochíi la rana luî Cloy, la chi-pul descompus al acestuía. Chubur îi desfă-cuse şi mai larg haina şi cămaşa. Glontele ieşíse afară prîntre coasta a treîa şi a patra, iar prin orificîul dela spate gâlgăia sânge spumos. Glontele lovise fără nici o îndoîală plămânul.

Chíco care era lângă míne întrebă cu glas răguşit şí chinuìt:

— Mistre leagă la Cloy.. repede.. Chubur şì Chíco goneşte sus pe gheţar telhu murdari. E aîcì cu miss aceea albă, zece telhu.

Şí apoî cu glas poruncítor lui Chubur:

— He... tu vine Chubur.. vine repede:::

Plecară în goană. Nu erau flecarî. Ştíau că voi face eu legătura între toate cele întâm-plate. Nici nu era greu de altfel. Braanken şi miss Gordon le scăpaseră fără nící o îndo-ială din mâìni cu ajutorul celor zece telhuelhi pe care-î trimisese pe urmele mele şi ale lui Cloy, bătrânul Kapike Tuluma. Braanken, care mai fusese odată în acest mauzoleu de ghiaţă şí care în mod ciudat nu furase atuncì decât decoraţia, se despărţise probabil de cei-lalţî dín grup, plecase înainte şí — cine ar putea cunoaşte motìvele care-l împing pe un nebun la o crímă — trase focul acela asu-pra lui Cloy.

Destinul lui Cloy se împlinise. In timp ce legam cele două orificii ale rănii, Cloy rămase fără cunoştinţă, semănând mai mult unui mort decât unei fiinţe vii. Respiraţia lui sucerătoare şi horcăită era îngrozitoare ca şi şuviţele de sânge care i se îveau mereu în colţul buzelor.

Tristă datorie de prieten, foarte tristă...

Mă rtdícai. Nu puteam face mai mult pentru el în acest moment. O micuţă şi unică speranţă îmi îmbuna în oarecare măsură durerea inimei mele: că structura solidă a lui Cloy va putea să înfrunte cu toate acestea pe omul cu secera. Era de neconceput ca trupul acsta plín de vigoare să fie doborât de o bucăţică lunguiaţă de plumb.

Trăseí cu urechea...

In jurul meu era linişte mormântală. Singurele sgomote mai tari erau datorite trosnetelor şi fâşâitului făcliilor de răşină şí căderei rare şi neregulate a picăturilor de apă de pe plafonul de ghiaţă.

Se auzi apoí bubuítul depărtat şi slab al unor focuri de armă. Mai aruncai o prívire prietenului meu şi punând mâna pe carabină alergaî prîn crepusculul albastru-verzuí al colonadei de ghiaţă, afară. In faţa mea zăcea pe spate cadavrul luí Braanken. Mâna lui dreaptă se strecurase sub haina de piele. Nenorocitul îşi amintise în ultíma luî clîpă de soţia sa, scoţând pe jumătate afară din buzunarul interíor, fotografia acesteía, pe care o strânsese convulsiv între degete. Faţa luî ciu-

pită exprima o durere de nespus. Ochii erau larg deschişi, iar pupilele absolut límpezi, fără nícî o urmă albîcioasă. Şi ochii aceştia m'au făcut să am credínţa sguduitoare, că míntea întunecată a acestui om demn de toată mila, se limpezise cu puţin, cu foarte puţin înaínte de plecarea spre ultimul lui drum spre o lume de díncolo, cu totul nesígură, că luî Braanken í-a părut rău, fiind în deplinătatea facultăţîlor sale mintale, de focul vîclean şi fără rost tras asupra luî Cloy Cala.

De sus se auzíră din nou câteva focuri de armă. Alergaí maí departe, trecuí de trunchìul faguluî, mă căţărai în sus pe peretele gheţarului şi văzui cízmele de piele de focă ale lui Chico.

Poc... poc...' poc...'

Ţândărî de ghíaţă sburau în jur. Chîco râdea dispreţuitor. Mă furişai alături de el. 'Araucanezul construise aicí la dreapta spărturíi, un parapet de piatră. Prívíi prín el.

Văzui díncolo, acolo unde pârâul se prăbuşìa în adânc, tot în spatele unor pietre, pălăriìle largí ale câtorva thonecaşi. O văzuí şi pe Edith Gordon care se aşezase ceva mai de o parte pe o stâncă fumând o ţigaretă şi... scrîînd. Condeíul îi sbura peste fílele unei cărţulíì groase şi înguste pe care o sprijinea pe genunchîul drept pe care-l ridicase ceva maî sus. Părea că nicî nu face parte dín toată această încurcătură.

Soarele era pe cale să apună. Cu toate acestea maî plutea încă peste gheţar un val căl-

duț de aer. Bizara limpezíme a acestei lumini de după amíază târzîe îmi mai arăta și împrejurímîle mai depărtate ale ghețarului cu toată repeziciunea. Observai mai bíne decât în timpul marșului meu peste ghețar, lăcătuirea caracteristică a acestor meleaguri sfinte. Era cu neputínță să se ajungă pe ghețar pe altă cale decât pe aceea care ducea prin văgăună. Munții din jur cu pereții lor vertícali de stâncă de înălțimi amețitoare făceau caraghíoasă orice încercare de a te apropîa de massa de ghîață.

Chíco puse alături de el carabina.

— Telhu este băgător de seamă... pierdut trei oameni, al patrulea rană la umăr... Incă șase mistre. Nici unul nu mai vedé pampas. Nící unul. Chubur este în gaură dela pârâu de ghețar, bagă de seamă. Nîci unul nu coboară pe funie în văgăună, níci miss albă. Locul sfânt pentru popor araucanez este atunci sígur. Toți trebue să moară.

Și așa cum spunea toate acestea, erau foarte puține speranțe chíar și pentru Edith Gordon ca să mai respire vreodată aerul Londrei. Dar mai eram și eu ací. Și-mi puseí în gând să pun imediat în aplicare influența mea asupra lui Chîco. Impușcăturile acestea trebuiau să se termine odată. Erau destui trei morți.

— Chico!

De dincolo se auzí în aceeaș vreme un síngur foc...

Și Chico cel slab se repezí în sus din spa

tele parapetului şi căzu fără putere decurmezişul spatelui meu.

Dincolo se auzî un urlet şí un adevărat foc de mitralíeră...

Lepădai mortul dín spatele meu. Se rostogolí până la prima eşitură a gheţíi... şi rămase atârnat acolo.

Cei şase telhuelhî atacară. Soseau în salturí mari şi credeau fără níci o îndoíală că Chíço fusese síngur.

Veneau, patinau, alunecau şî se clătinau pe suprafaţa lucíe a gheţíi.

Se apropiau... maî mult... mereu maî mult...

Mă ridîcai din spatele parapetului cu carabína la ochíu:

— Staţí!

Dar răspunsul îmí dădu să înţeleg că indivizíi aceştía încăpăţânaţí nu mă vor cruţa níci pe míne.

Unul trase în fugă. Un al doílea aruncă cuţítul de vânătoare spre míne...

Douăzecí de metrí...

Mă trântisem la pământ... trăseı...

Primul se prăbuşí...

In spatele atacatorílor se auzí glasul límpede, răsunător al englezoaíceî:

— Staţi!

Ceilalţí cíncí se opríră...

Când mă întorsei repede, dându-mí seama de imprudenţa mea spre duşmanî, thonecaşíí porníseră să se retragă. Incercau să treacă piezíş prín faţa stâncíí în spatele căreía sta îngenunchiată gata să tragă englezoaica.

Ii strigai fetei să se ascundă mai bine, căci eram convins că dușmanul care pierduse atîția cinci oameni, nu se va gândi niciodată serios la o supunere fără luptă.

Edith Gordon avea însă din nenorocire prea multă încredere în cinstea aliaților ei de până acum. Ceeace a urmat acum era numai un fragment de romantism indian, care s'a stins de mult. Thonecașii păreau că se îndreaptă spre acel loc al prăpastiei unde era fixată funia acea groasă. Păreau prin urmare că vor să se retragă prin văgăuna șadului. Acolo se aflau suficiente blocuri de stâncă, acolo au găsit acoperire, și se opriră din nou... Un nou strigăt al meu sosi prea târziu...

Thonecașii se trântiră fulgerător printre stânci... câteva secunde mai târziu un foc de armă... Carabina îi sări Edithei Gordon din mână. Teava o ișbi în frunte, iar fata se prăbuși pe spate la pământ. In aceeaș vreme, trei sau patru gloanțe se furtiră de pietrele din jurul meu.

Săriî în sus... Contam pe faptul că telhuelhii aveau numai arme cu un singur foc. Era cu neputință să o las pe Edith pe mâna cestor indivizi, care neîndoielnic că nu vor cruța nici măcar pe o femee în setea lor deânge.

Sării în picioare și mă năpustí înaínte. Un glonte trecu pe lângă míne. De un al doilea am scăpat numaí fiindcă am alunecat și am căzut cât eram de lung într'o crăpătură lunguiață și îngustă și n'am căzut maí departe în

adâncimea albastră-verzuie, deoarece carabina mea s'a aşezat deacurmezişul deschíderíi, iar eu mă ţíneam cu toată puterea de armă, fapt pe care thonecaşií nu l-au băgat probabîl de seamă, căci urletul lor de bucurie puţin cam vremelníc era cât se poate de limpede: credeau că au scăpat de míne.

Ei bine — asta nu se întâmplase însă şi cu toate acestea situaţia mea era disperată. Stam suspendat în spărtura aceasta care abea de avea un metru lăţime, aì căreí pereţi erau poleiţí — ghiaţă netedă — atârnam peste o prăpastíe în ale cărei adâncurí vuía năvalnic o apă — nu trebuìa să încerc să mní salt peste marginea spărturii príntr'o figură gímnastică folosind arma ca fus, dacă nu voiam să risc să capăt în príma clípă un glonte în cap. S'am suspendat între două feluri de morţi: înnecul sau împuşcatul. Nîcî unul, nící celălalt nu era pe placul meu.

Penibílă situaţie. Dar povestea se termínă cu mult mai bine decât aş fi meritat în urma nesocotintei mele strigătoare la cer.

Dín adâncíme se auzî un glas profund — maí profund chíar decât al meu. Numai melancolicul Chubur avea un asemenea bas. Numaì gâtlejul său puţin cam gras putea scoate asemenea sunete...

— Mistre aşteaptă numai câteva minute... Chubur aduce scară...

Scară! Admirabîlă ínspiraţie. Dar de unde avea prietenul Chubur o scară?

 Indiferent: scara apăru, alunecă pe lângă

picioarele mele şi se sprijini de peretele stâng. Avui un sprijín, puţuî să stau... Arma, mâinile îmî erau libere... Urcai repede încă o treaptă, privii peste marginea crăpăturíi din ghíaţă...

Doí thonecaşi o duceau tocmai pe braţe pe Edith, care era leşînată, spre o îngrămădíre maî mare de stânci. Ceílalţi trei erau invizibilí, numaí ţevîle puştilor indicau locul unde aşteptau desvoltarea ulterioară a evenimentelor.

Ori desvoltarea aceasta ulterioară se produse.

Trăseí.

Ochisem cu cel maî mare sânge rece. Ceí doi thonecaşi dădură drumul Edithei Gordon şi căzură alături de ea spre a nu se maí ridica níciodată.

Ceîlalţi treî mă observară în cele din urmă. Dar lumina colorată a soarelui care apunea şî eşise din norí îi orbea. Eu aveam soarele în spate. Trăseí încă odată. Şí trăsei tot atât de sigur ca şi războînicul thoneca, care ochise cu puţin maí înainte în carabina Edithei Gordon. N'aveam decât această ţintă şi ochii ca la un concurs de tragere.

Să lăsăm însă astea.

Luasem tocmaî ultimului thoneca mijloacele de apărare, când Chubur se strecură peste capul meu şi eşi afară pe gheţar.

Lupta scurtă corp la corp fu repede terminată. Il urmasem pe Chubur şí-mi întorsei discret prívírile atunci când acesta aruncă pe toţi zece thoneca peste marginile prăpas-

tîei în pârâul vijelios. Unul după altul pe toți zece.

Mă ocupai de Edith Gordon, íar aceasta sê și trezi cât se poate de repede, așa că putui să mă întorc îndată alături de Cloy — jos în mauzoleul tăcut și scânteetor.

CAP. XIV

RAMAS BUN PENTRU TOTDEAUNA

Inapoi peste trunchiul de copac cioplit...
Făcliile mai ardeau încă.
Figurile mumificate ale celor doí călăreți se holbau la mine.

Acolo zăcea Cloy, cu ochii deschîși și fără lucire.

Un surâs vag îí juca în jurul buzelor. Așa m'a salutat.

— Cloy... te voi duce imediat afară, — și-l ridicaí ca pe un copil, cu băgare de seamă, încet...

Il sprijinîí drăgăstos la pieptul meu și sufletu-mi fu pătruns de groaza pe care mí-o înspíra horcăitul plămânilor luí răniți.

Il purtam pe brațe și am trecut peste trunchiul gros de fag cu siguranța unuî dansator pe sârmă, mă cățăraí cu toată greutatea pe care o purtam pe brațe pe peretele povârnit de ghíață...

Nu-mí dau seama cum am putut-o face. Există clipe în care spìritul și trupul se unesc pentru realizarea unor sforțări maxime, toc-

mai fiindcă cel mai tare din doi, adică spiritul o vrea astfel.

Eşii afară, în lumîna mínunat colorată, pe cale de a pieri a zilei şi primul lucru pe care îl văzuî aici sus fu Edith Gordon care sta la treí paşî de mine şi desena.

Chubur nu ştia ce înseamnă menajamentul. Chubur sosí ca un nebun, cu fata descompusă, în ochiî luí tulburi cu betia crîmei — era acuma fiul acelor araucanezí sălbateci aî căror rege a fost pe vremuri bunicul luí Cloy.

Dar privirile lui Chubur îşí schîmbară repede expresia când privî chipul palíd şi pe care se lăsaseră deja umbrele morţiî, ale compatriotuluí său.

Oamenî aceştia aspri şi tari dela Gallegos, carí mi-au devenit prieteni şí cari mi-au redat încrederea în ceeace-í bun în omul simplu, nu se pricep să-şî stăpânească sentîmentele lor primitive. Chubur, melancolicul, îl luă pe prietenul grav rănit din braţele mele şí spuse încet:

— Mistre, trebue să ducem la el îndată jos în văile calde...

Privírile lui Chubur se opriseră asupra sveltei şí curagíoasei fete, care mai desena încă cu febrilitate, subjugată cu totul de meseria ei, de datoría pe care o avea.

Chubur îi strigă:

— Senorita o să ardă ce este acolo pe hârtíe — ímediat arde! Nimenî să nu ştíe de acest gheţar... nímenî! (Şi apoi către mine):

Místre la hârtia — imediat! Aíci loc sfânt de la araucani, nimeni nu trebue ştíre de el. Místre príeten la noí, frate la noi... vorbeşte cu senorita.. Nu trebue nímíc trădat — nimíc, altfel — moare ca Braanken şi thoneca murdari!

Şi expresia feţíí sale era dín nou atât de nedescris de ameninţătoare, atât de neîndurată, încât mă întorsei imediat spre Edith Gordon.

Cíne se íntereseazá de cele ce am stabílit atunci între noí, de înţelegerea noastră, ca să poată intra în mauzoleul de ghiaţă, fără a avea dreptul să deá vreodată îndicaţii maí precíse în legătură cu sítuaţía acestuia, — aceluia îi indic seria ei de artícole apărute în ziarul Times. In orice caz: a avut voíe să coboare şi a stat vreme de jumătate oră sîngură.

Intre timp, eu cu Chubur am făcut dín ramuri şi păturí un fel de targă şí l-am coborât pe ránít în văgăuna iadului, până în locul unde îşi lăsaseră cei zece thonecaşi caíí lor. Ne grăbeam, transpiram, eram într'o stare febrilă. Era vorba doar să-l scoatem pe prietenul nostru care-şí píerduse dín nou cunoştínţa din aerul acesta dăunător în câmpiile blânde ale pampasuluí Chubur conduse apoi calul Telhulhuluí pe care-l legasem pe arămínul meu príeten.

Eu m'am reîntors însă în pofída întunecámíi care creştea pe fiecare clípă sus, şi găsíí pe Edith Gordon şezând pe o piatră, cu capul

sprijinit în palmă, cufundată în gânduri.

Tresări uşor atunci când îi vorbi.

— Dă-mi o mână de ajutor.. cadavrul lui Chico trebue ridicat de acolo ca şi acela al lui Braanken.

Mă privi cu ochi rătăciţi de visare.

— El Gento sunt impresionată, dar şi entuziasmată, spuse ea pe şleau. Poate exista oare ceva mai minunat decât acest monument mortuar din inima gheţarului? Şi acuma El Gento îţi voi desvălui întregul adevăr: îl urmăream pe Braanken, deoarece bănuiam, că cunoaşte drumul spre acest mauzoleu regal învăluit de legende. Lucrul acesta explică toate, El Gento..

Dăduí numai din cap...

— Ajută-mă.

Faţa se ridică.

Lumina amurgului se atenuase mult. Căldura zilei dispărea, iar respiraţia îngheţată a gheţarului şi a câmpiilor de zăpadă ne bătea aspră în faţă. atunci când coborârăm pe o frânghie cadavrul lui Chico în văgăună.

După aceea îl scoaserăm la iveală şi pe Braanken. Luarăm cu noi făcliî, stinserăm pe toate celelalte din domul de ghiaţă, una după alta, până ce lumina tresărtoare a ultimei dădu celor două mumii iluzia înspăimântătoare a mişcării.

Edith Gordon mergea înaintea mea cu patru făcliî aprinse în mâini peste gheţar, iar eu o urmam, ţinând cadavrul luí Braanken în braţe. Intre timp se întunecase. Se întune-

case cu totul. Numai culmile munților mai luciau ca o massă de metal lichid, ca arama lustruită — contururi roșiatice, misterioase pe cerul negru, acoperit de stele.

Un loc neted, lucios.

O crăpătură. Alunecai. Trebui să dau drumul mortului, dacă nu voiam să pier și eu în prăpastia ucigătoare.

Alunecaî... căutai un sprijín.

Braanken alunecă, cu capul înainte în prăpastía de ghiață...

Incercaí să-l apuc... zadarnic. Nu putuí să împiedic cu nimic ca mortul Braanken să ía acelaș drum ca și cei zece thonecași — spre străfundurile spumegânde ale apelor recí ísvorâte din ghețar.

Englezoaica se întoarse, sări alăturí de míne, dând drumul la două făclií dîn mâna dreaptă și mă ajută să mă rîdic în pícioare, pe jumătate înveselită:

— Bocancíi cu ținte sunt aíci mai índicați decât cizmele dumítale de pescar, El Gento. Eu stau sígură pe picioarele mele, oricât de alunecos ar fi locul... N'am alunecat în viața mea pe alăturí, El Gento...

Mâinile noastre în care pulsa fierbinte viața, se mai țineau încă strânse. Și sub privirile mele se ivi pe fața eí proaspătă și îndrăzneață, o expresie de autentică jenă femininâ.

Olaf Karl Abelsen, atenție!

 Și mâna mea dădu drumul mâinii feteí.

Sunt însă cinstit şí spusei cu tandreţe stăpâ-nită:

— Edíth Gordon, poate că ne-am potrivî bíne noi amândoi — afară, în lumea civilizată, Edíth... aící, nu — aici nu eşti nici dumneata femee şi nící eu bărbat, aci suntem numaí două micí rotiţe în marea orologerie a soarteí... nu símţi oare asta?

Şi ea-mí răspunde încet:

— Cíne eşti El Gento? Voí tăcea!

—Un om, care a părăsit pe cellalţi oameni, fíindcă o femee l-a trímis la închisoare... un presupus criminal, Edith Gordon... Aşa, acuma o ştii! — Numele meu adevărat? Pentru ce? Ce spune oare un nume? Mă bucur că am cunoscut aicî în persoana dumitale pe o femee, pe care o respect ca bărbat, care îmí ímpune. Să mergem...

In felul acesta s'a terminat această scenă, care însemna pentru mine ceeace în lume se numeşte noroc în dragoste.

Edith se întorsese repede...

Simteam: aş fi putut s'o cuprind foarte lînistit pe Edíth în braţe — aş fí putut să savurez dulceata unor buze însetate.

Edith mergea înaintea mea. Coborî pe funie în văgăuna Iadului — repede, îndemânatecă, ţinându-se numaí cu o síngură mână, în cealaltă ţinând treí făclií aprinse care fâşăiau — cea de a patra mi-o dase mie.

Coborî pe frânghíe... Si flacăra făcliilor scotea efecte minunate de lumină în cazanul spumegând si văiâitor.

Jos...

După aceea am legat cadavrul lui Chico pe spatele unui cal...

Porniram înapoi pe văgăuna iadului...

În spatele meu venea Edith cu ceilalți cai.

Lumina nesigură a făcliilor juca pe pereții canionului...

Ne grăbeam. Voiam să-l ajungem din urmă pe Chubur...

CAPITOLUL XV

SFARȘIT

Au trecut ore...

Și în timpul acestor ceasuri ale reîntoarcerii noastre triste spre văile mai prietenești, îmi dăduí seama cu o vigoare îngrozitoare, că în cazul când ar muri Cloy, voi rămâne din nou fără patrie...

Dacă ar muri...

S'ar fi putut întâmpla oare acest lucru? Putea oare trupul acesta plin de vigoare al prietenului meu Cloy să se stingă din cauza acestui glonte micuț și ridicol — putea oare soarta să fie atât de nemiloasă și să mí-l ía, pe el de care eram legat prín fiecare fibră a sufletului meu, a inimeí mele, așa cum îmí dădeam seama perfect că era...

Am continuat să mergem vreme de ore îndelungate... Ceasuri întunecate în aerul mirosind a putregai și rece ca ghíața, având peste capetele noastre ca o dungă subțíre

cerul înstelat, iar alături pârâul spumegând şi pe Chico cel mort şi caíi — carí se împiedicau şi sforâíau pe nări pe Edith... eu şi gândurile mele...

Am ajuns în punctul unde drumul în zig-zag ducea în sus spre terasele muntelui şi spre coloana de granit şi cuíbul condorilor...

Furăm întâmpinaţí de aerul rece şí curat al nopţii. Ne spuse bun venit coliba de muşchiu, care maí rămăsese încă în picioare. In colíbă era lumină — două staturî se ostenéau în jurul luì Cloy al meu: Mastilo şi Chubur. Era Mastílo cu adevărat, senor Manuel Mástilo...

Chilíanul fugise din mâínile thonecaşilor. Mica lui farmacíe portativă ne făcu servícii însemnate. Fugise. Vorbi cu dispreţ despre telhuelhií carì voiau să-l ducă departe în stepă pe el, tatăl atât de îndurerat — pe el căruia vírilitatea brutală şí dragostea de tată îi facílítase chiar şí fuga aceasta care părea cu neputinţă.

Rana lui Cloy era curat bandajată. Mastílo cu mine stam în faţa cortului în lumina lunii.

— El Gento unde sunt cele două lăzí? mă întrebă cu el glas dur.

— Braanken e mort, spusei eu întunecat. Unde a ascuns lăzile — n'am ídee.

— Doamne Dumnezeule, oare capetele copiilor meí sunt sortite să rămâíe totdeauna fără...

Glasul îi era tremurător... îmí apucă pe neaşteptate mâna

— Ajută-mă să le caut El Gento! Ajută-mă..! Braanken n'a putut ascunde lăzile decât pe aicí prin apropiere — în noaptea aceea când am încercat să te arunc în prăpastie, El Gento.. Ajută-mă dacă aí o inímă în piept...

— Să mergem senor Mastilo...

Tăiarăm niște ramurî groase acoperite cu rășină din copaci. Edith Gordon veni și ea cu noí. Din nou jos în văgăuna plină de putreziciune. Ne ruga un tată, un bărbat, care în pofida a tot ceeace s'a întâmplat era un om în toată puterea cuvântului, aci în cel maí părăsit colț al pământului...

Svelta englezoaică mergea calmă înaintea noastră. Ramurile rășinoase trozneau, scânteiau, aruncau míriade de puncte incandescente în jurul lor. Edith Gordon coti după o grămadă de trunchiurí de copac care putrezeau, se plecă și dădu de o parte mucegaí și frunziș.

Erau ele două lăzi...

— Braanken mi s'a spovedít, spuse ea. Senor Mastílo, copiíi și servitorii dumitale și-au pierdut viața în urma unei întâmplări nenorocite. Stií mai bíne ca mine ce înseamnă o selardeo aící în pompas.

— Ah! Prăbușirea unuí mal lutos ros pe dedesupt de ape! strigă îndurerat fermierul.

— Da senor, pământul ți-a îngropat copiíi și când a sosit Braanken — o coíncidență — cadavrele fuseseră mâncate deja în parte de câínii sălbateci. Sărmanul nebun în rătăcirea

lui ídioată, socotíndu-vă dușmanul luí, a vo[l]t să vă facă o surpriză prin trimiterea...

— Taci.. tací.! Mas[t]lo îngenunchíă...

Il lăsai singur cu Edith Gordon. Aveam alte griji decât să stau pe lângă acest tată demn de toată mila, care în afară de aceasta rămânea pe mâini cât se poate de bune. Edíth Gordon avea să fie o consolatoare mai blândă ca mine.

Inapoí la pa[t]ul de suferință al luí Cloy, alături de care ședea ca un Budha cu chip enigmatíc Chubur. Imi făcu numai un semn avert[i]zator din pleoape. Cloy dormea. Respírația luí era însă sacadată și șuerătoare din plămâni, pulsul îi era rapíd și slab, iar mâna și fruntea îi ardeau din prícina febreí provocate de rană. Mă așezai alături de Chubur. Ne sfătuíam în șoaptă. Aveam să pornim a doua zi în zori cu cadavrul lui Chico și cu Clov — să ne reîntoarcem în satul pașnic d[i]n golful Gallegos. Noi doi, un mort și un muríbund.

— Thonecașii îl vor căuta pe senor Mas[t]ilo, își dădu Chubur cu părerea. Mistre noí avem datoría a fí foarte prevăzătorí. Bătrânul Tuluma a trim[i]s după tine și Clov zece oamenî, zece oameni acuma morțí. Dacă Tuluma întâlnește la noî, întreabă, unde e zece războinicí. Răzbunarea sângelu[i] la thoneca asta știe mistre. Thoneca acuma dușmani de moarte la araucanez dela Gallegos. Cel mai bíne facem ocol, mistre. Numaí noî doi nu se poate lupta.

Avea dreptate! Cloy, Chîco şi noi doi: dacă ne întâlneau thonecaşii atuncí eram şí noí pierduţí şi vestea despre măcelărírea noastră avea să ajungă poate abea după multe săptămâni la Gallegos.

Chubur mai adăugă încet: Senorí ta engleţoaícă, tot trebue să tacă, la fel...

Răspunsul veni dín depărtare sub forma unui foc slab de armă. Chubur şi cu mine săriră̆m în pícioare, puserăm mâna pe armă şi eşírăm afară. Ascultam, căutam un adăpost în spatele unei stâncí mai apropíate.

Nicí un alt foc de armă. Curând o văzurăm însă pe Edith Gordon sus pe terasă, coborând în graba mare.

Ea ne povestì că Mastílo fusese împuşcat pe la spate în timp ce se maí afla încă în văgăună îngenunchiat în faţa borcanelor. Prăbuşindu-se a căzut peste el_ sfărâmându-le.

— ..nu am văzut pe nimen, îşi termínă Edith Gordon relatarea. Am auzít însă tropot de caí şi apoi nímic...

— Tuluma, spuse Chubur.

L-am îngropat încă în cursul aceleaş nopţi pe Mastílo şí capetele celor doi copíi aí luí sus pe terasa condorilor, la poalele coloaneí de granit, sub un maldăr de sfărâmături de piatră. Şi când terminarăm şí treaba asta se luminase de zi şi trebuí să ne luăm rămas bun de la Edíth Gordon care avea de gând să pornească călare spre nord până la prima aşezare omenească, trecând muncelele.

Imediat după plecarea Editheî Gordon,

Chubur a răscolit cu cea mai mare atenţie împrejurimile lagărului nostru. S'a înapoiat abea după ce soarele se ridicase mult pe deasupra orizontului ceţos. Nu descoperise nici o urmă suspectă. Am pornit şi noi. Chubur călărea la treizeci de metri înaintea mea. Il urmam cu rănitul, mortul şi cei cinci cai de rezervă. Cloy se odihnea dormitând pe targa împletită de ramuri, care era podită cu pături şi muşchi şi pe care o legasem pe spinarea celui mai voinic dintre cai. Cloy era treaz, dar ochii lui luceau mereu din pricina febrii, şi vorbea lucruri incoherente.

Vreme de patru ore am străbătut muncelele Anzilor. Apoi stepa, o scurtă odihnă şi înainte iar. Nu se vedea nici un thoneca. Edith Gordon îmi dase mie provizia ei de chinină. Cloy adormise după a doua doză. Un somn de plumb, nenatural.

Şi trei zile mai târziu îl aduserăm într'adevăr în viaţă până în golful Gallegos.

Se mai pomenesc oare amănuntele acestui groaznic raid? Nici chiar structura de oţel a lui Chubur nu mai rezista. Abea am ajuns în sat şi am dat explicaţiuni bărbaţilor, femeilor şi copiilor ca şi soţiilor lui Chico şi Cloy care aproape înebuniseră, abea am dat dispoziţiile strict necesare, ca vreo câţiva călăreţi să-l aducă imediat pe medicul militar din Skyring, când ne-am strecurat clătinându-ne pe picioare în cortul nostru am căzut într'un somn de plumb. Am zăcut atunci optsprezece ore în şir lipsit de cunoştinţă. Când

m'am trezit — primul meu drum a fost la colìba de piatră a lui Cloy, pe care o ridícase pe malul mării, în îmediata apropiere a unei păduríci de fagî, íar la douăzeci de metrì mai departe, sub frunzîşul des al unui copac străvechi se afla propria şi símpla mea locuìnţă...

Cloy era complect lucid — îmí zâmbî întinzându-mi mâna. De vorbít nu mai puteu vorbî, nicí chiar să şoptească. Orice încercare de a o face îî provoca o grozavă tuse, careí aducea fire de sânge pe buze.

Medicul sosí a doua zi. Il cercetă, dădu din umeri şi mă luă de o parte. Era un chílian cu purtărî amabíle.

— Maî poate dura încă trei sau patru săptămâni... Dar se poate tot atât de bine întâmpla ca prietenul dumitale să moară mâine...

Imi dădu instrucţiuní: soare, aer curat, comprese, chînínă în cazul când s'ar ivî iar febra...

Plecă cu o excortă de cinci cavalerişti, primínd ca onorar treì din cele maî frumoase blăni de puma pe care le aveam.

Săptămâní...

Da, nesîguranţa aceasta chinuitoare a maí durat încă vreo câteva săptămâni... Speram o zì mă temeam de ce este maì rău a doua zí, ìar zíua următoare speram din nou...

Şì — aşa a mers vreme de săptămâní, trei săptămâni în cap...

In timp ce Cloy dormea, mă refugìam în chìoşcul de verdeaţă depe ţărm si scríam...

Şi apoi sosí Joia în care observai că plămâ-
l complect distrus nu mai avea forţa sufi-
ntă spre a aprovíziona cu oxigen trupul
it şi că deslegarea nu mai era departe. Cloy
a lipsit de cunoştinţă de opt ore. Respiraţia
bia de i se mai auzia, fruntea îi era acoprită
sudoare, iar ochii îi erau duşí în fundul
apului.

Starea aceasta dură până saera. Nu părăsii
ei o clípă patul lui Cloy, iar Chubur şi alţi
şíva araucanezi carì fuseră mai apropiaţi
uríbundului stăteau la fel cu mine în tăcere
mbră în apropierea patului.

Afara se întuneca mereu mai mult. Sotîa lui
oy aprinse focul în căminul de piatră. Fla-
ile se ridicau pâlpâind. Lumína neliniştítă
uca pe faţa palidă şi suptă de suferinţă a lui
Cloy Cala, ca şi pe chípurile serioase ale ca-
narazílor lui din trib. Din golf se auzeau stri-
ătele adormite ale pescăruşilor şi lătratul
enărtat al focelor şi morselor.

Apoí tropot de caí...

Muribundul tresări...,

Staturi străine intrară în colíbă: o delegaţie
marei naţiuni araucaneze... Cei douăzeci de
zboínicî au călărit zile îndelungate. Sosiseră
n ţinuturîle mai călduroase ale pampasului,
n adevărata patrie a lui Cloy, aducând ne-
coronatului stăpânitor al araucamezilor,
alutul întregeí naţiuni.

Şi de afară se mai auzì un sgomot neobiş-
uit, focuri de armă.. Tot mai multe.

Aceasta era noaptea în care bătrânul Tulu-

ma își pusese în gând să răzbune moartea celor zece oameni ai săi.

Atac prin surprîndere, luptă...

Gloanțele pătrunseră în peretele colibei...

Cloy îmi făcu semn.., Cloy voia să lasă în lumina lunei — afară în sgomotul furioasei, lupte de noapte. Il dusei afară. Chubur îi întînse carabina.

Tuluma nu pusese la socoteală pe cei douăzeci de araucanezi străini cari erau admirabil înărmați. Nu pusese la socoteală nici furía dârză a celor atacați si nici efectul pe care l'a avut apariția lui Cloy.

Focurile conteniră deodată atunci când păşíi pe braţe cu muribundul în lumîna aruncată de două colibe care ardeau...

Cloy înălță carabina...

Trase... Glontele urcă spre cer. Carabina căzu la pământ. Apucai mâna prietenului: o ultimă strângere a degetelor lui.

Cloy Cala e mort. — Așa a murit.

Tuluma s'a retras în liniște cu hoarda lui.

A doua zi de dimineață au pornit patruzeci de araucanezi, în frunte alături de mine fiind Cloy cel mort, regele neîncoronat, spre nord către mauzoleul de ghiață.

Nimeni din cei cari nu se cuvine nu va pătrunde în acest mauzoleu.

Nimeni nu-mi va putea înlocui ceeace am pierdut eu în ființa lui Cloy...

Nimeni nu este mai singur ca mine...

Iarăşi singur...

In faţa mea vuesc valurile golfului Gallegos... Şoptesc un nume, mereu acelaş: Cloy... Cloy... Cloy...

Nu era decât un sărman vânător şi pescar care mirosea a untură de peşte...

Iar eu... sunt singur... Nimic nu mă mai ţine legat de colţul sud-vestic al Patagoniei... Nelinişlea din sângele meu de aventurier spo-reşte...

Chubur a găsit tocmai spre a mă întreba dacă nu vreau să ies cu el în larg pe canalurile largi dintre insulele Adelaide, ca să vânăm foce... şi-mi clipeşte din ochi...

— A naufragiat un yacht, mistre.. yacht mare... părăsit...

Prin urmare îmi voi strânge repede unelte-le de scris...

Yachtul mă atrage..

Voi face pe piratul de coastă...

— Să pornim Chubur! Hai!

— S F A R Ş I T —

In volumul următor, senzaţionalele aventuri ale lui EL GENTO în

INSULA DISPERAŢILOR

spre care a pornit la bordul „Yachtului fără nume".

CENTRALA PRESEI
Oficiu de difuzare în Capitală și Provincie

BUCUREȘTI, Str. BREZOIANU No. 8
— TELEFON 4.29.91 —

Of. Reg. Com. Nr. 1859/941
Cont. CEC 4991

Tipărit la 30 Ianuar 1943 în Institutul de Arte Grafice „EMINESCU S. A"
Str. Ing. Anghel Saligny, 2
— BUCUREȘTI —

Romanul «EL GENTO» a fost tipărit pe baza autorizației Serviciului Cenzurei Militare Nr. 2609 din 10/XII/943.

Editura DANUBIU

lansează în cursul lunii Aprilie un formidabil roman al nemuritorului scriitor

Edgar Wallace

în care se împletește minunat, o intrigă polițistă cum rar s'a mai conceput

Numărul „55"

este capodopera marelui Edgar Wallace și va constitui un succes de editură

Rețineți această „captivantă lucrare chiar din primele zile ale apariției dela chioșcul d-voastră.

Institutul de Arte Grafice „EMINESCU"

Lei 45+1